

XXXII
SOSIALISIA
ERIKOISTUTKIMUKSIA

15
KUTOMATEOLLISUUDEN TYÖNTEKIJAIN OLOT
VUONNA 1929

XXXII
SOCIALA
SPECIALUNDERSÖKNINGAR

15
LEVNADSFÖRHÅLLANDENA BLAND TEXTIL-
INDUSTRIARBETARNA ÅR 1929

ENQUÊTES SPÉCIALES SUR LES AFFAIRES SOCIALES
CONDITIONS DE VIE DES OUVRIERS DANS L'INDUSTRIE TEXTILE EN 1929

XXXII

SOSIALISIA
ERIKOISTUTKIMUKSIA

15

KUTOMATEOLLISUUDEN TYÖNTEKIJÄIN OLOT
VUONNA 1929

XXXII

SOCIALA
SPECIALUNDERSÖKNINGAR

15

LEVNADSFÖRHÅLLANDENA BLAND TEXTIL-
INDUSTRIARBETARNA ÅR 1929

ENQUÊTES SPÉCIALES SUR LES AFFAIRES SOCIALES
CONDITIONS DE VIE DES OUVRIERS DANS L'INDUSTRIE TEXTILE EN 1929

Täten Sosialiministeriön sosialinen tutkimustoi-
misto saattaa julkisuuteen vuonna 1929 toimeen-
pannun kutomateollisuuden työntekijäin oloja kos-
kevan tutkimuksen tulokset. Tutkimus sisältyy
numerona 15 Suomen virallisen tilaston sarjaan
„Sosialisia erikoistutkimuksia”.

Tutkimuksen tuloksista on julkaistu ennakko-
tietoja Sosialisen Aikakauskirjan n:oissa 11 ja 12
vuonna 1930. Tutkimus oli alkuaan lähinnä toi-
miston ylimääräisen aktuaarin, filosofianmaisteri
Martti Pesosen tehtävänä, mutta hänen
kuolemansa johdosta työ jäi kesken. Sen loppuun
saattamisesta on lähinnä huolehtinut ylimääräinen
virkamies, filosofianmaisteri Anna Liisa Kytö-
maa.

Helsingissä toukokuun 30 päivänä 1936.

Socialministeriets byrå för social forskning brin-
gar härmed till offentligheten resultaten av den
år 1929 verkställda undersökningen rörande lev-
nadsförhållandena bland textilindustriarbetarna.
Undersökningen ingår som nummer 15 i serien
„Sociala specialundersökningar” av Finlands offi-
ciella statistik.

Förhandsuppgifter över undersökningens resul-
tat äro publicerade i n:ris 11 och 12 av Social
Tidskrift för år 1930. Undersökningen hade ur-
sprungligen uppdragits närmast åt extraordinarie
aktuarien vid byrån, filosofiexamister Martti
Pesonen, men blev arbetet ofullbordat på
grund av hans död. Det har slutförts närmast av
extraordinarie tjänstemannen, filosofiexamister
Anna Liisa Kytömaa.

Helsingfors den 30 maj 1936.

G. Modeen.

Ilmari Teijula.

Sisällys.

Tekstiä:

I. Johdanto	Siv. 9*
II. Työntekijäin sukupuoli, ikä ja siviilisääty	10*
III. Ammatti ja ammatti-ikä	15*
IV. Työ- ja palkkasuhteet	19*
V. Perhe- ja asunto-olot	25*
VI. Terveystila, taudit ja tapaturmat ..	29*
VII. Lapset	37*
VIII. Työnantajien antamat tiedot	40*
IX. Loppukatsaus	42*
Ranskankielinen selonteko ja selityksiä ..	43*
Liitteet	47*

Tauluja:

I. Ikä ja siviilisääty	2
II. Ammatti-ikä erikoistyöalalla	»
III. Ammatti-ikä kutomateollisuudessa ..	»
IV. Viikkoansio ja palkkaustapa iän mukaan	3
A. Miehet	4
B. Naiset	5
V. Vuotuinen rahapalkka erikoistyöaloitain	»
VI. Perheiden suuruus	6
VII. Samassa huoneessa nukkuvien henkilöiden luku	»
VIII. Terveystila eri ikäryhmissä	7
IX. Terveystila eri ammatti-ikäryhmissä ..	»
X. Ammatti-ikä ja ravitsemustila	»
XI. Työntekijäin sairaudet ennen kutomateollisuuteen tuloa	8
XII. Työntekijäin sairaudet kutomateollisuustyön aikana	»
XIII. Lasten luku	»

Innehåll.

Text:

I. Inledning	Sid. 9*
II. Arbetarnas kön, ålder och civilstånd ..	10*
III. Yrke och anställningstid	15*
IV. Arbets- och löneförhållanden	19*
V. Familje- och bostadsförhållanden	25*
VI. Hälso-tillstånd, sjukdomar och olycksfall	29*
VII. Barn	37*
VIII. Arbetsgivarnas uppgifter	40*
IX. Slutöversikt	42*
Fransk resumé och förklaringar	43*
Bilagor	47*

Tabeller:

I. Alder och civilstånd	2
II. Anställningstiden inom olika specialyrken	»
III. Anställningstiden inom textilindustrin ..	»
IV. Veckoförtjänst och avlöningsätt enligt ålder	3
A. Män	4
B. Kvinnor	5
V. Årlig penninglön enligt specialyrke ..	»
VI. Familjens storlek	6
VII. Antal personer, som sovo i samma rum ..	»
VIII. Hälso-tillståndet inom olika åldersgrupper	7
IX. Hälso-tillståndet inom olika grupper av anställningstid	»
X. Anställningstiden och närings-tillståndet ..	»
XI. Arbetarnas sjukdomar före inträdet i textilindustrin	8
XII. Arbetarnas sjukdomar under den tid, som de arbetat inom textilindustrin ..	»
XIII. Antalet barn	»

Table des matières.

<i>Texte:</i>	<i>Page</i>		<i>Page</i>
I. Introduction	9*	III. Age professionnel dans l'industrie textile	2
II. Sexe, âge et état civil des ouvriers ..	10*	IV. Revenu hebdomadaire et mode de paiement selon l'âge	
III. Profession et âge professionnel	15*	A. Hommes	3
IV. Conditions de travail et de salaire ..	19*	B. Femmes	4
V. Conditions de famille et de logement ..	25*	V. Salaire en espèces annuel par professions spéciales	5
VI. Etat de santé, maladies et accidents des ouvriers	29*	VI. Grandeur des familles	»
VII. Enfants	37*	VII. Nombre des personnes dormant dans la même pièce	6
VIII. Données fournies par les patrons ..	40*	VIII. Etat de santé, par groupes d'âge	»
IX. Conclusions	42*	IX. Etat de santé, par groupes d'âge professionnel	7
Résumé français et explications	43*	X. L'âge professionnel et l'état de nutrition	»
Annexes	47*	XI. Maladies des ouvriers avant leur entrée dans l'industrie textile	»
		XII. Maladies des ouvriers pendant le travail dans l'industrie textile	8
		XIII. Nombre des enfants	»
<i>Tableaux:</i>			
I. Age et état civil	2		
II. Age professionnel dans domaine de travail spécial	»		

I. Johdanto.

Suomen Kutomateollisuustyöväen liitto anoi huh-tikuun 11 päivänä 1927, että kutomateollisuuden työntekijäin työ-, terveydellistä ja palkkaus-oloista toimitettaisiin tutkimus. Siihen nähden, että vuoden 1928 sosiaalitilastollisten tutkimusten työohjelmaan oli jo ehdotettu otettavaksi useita laajakantoisia tutkimustehtäviä, lykättiin kysymyk- sessä oleva tutkimus seuraavaan vuoteen, jolloin sitä varten myönnettiin tulo- ja menoarviossa mää- räraha. Senjälkeen kuin sosialiministeriön sociali- sessa tutkimus- ja tilastotoimistossa oli valmistettu tutkimussuunnitelma, pidettiin toimistossa touko- kuun 31 päivänä 1929 neuvottelukokous, jossa poh- dittiin tutkimuksen toimeenpanoa koskevia seikkoja sekä tarkastettiin kysymyskaavakeluonnokset ja tutkittaviksi ehdotettujen tehtaiden luettelo. Asian- tuntijoina olivat tällöin läsnä v. t. ammattienyli- tarkastaja *V. Falck*, toimitusjohtaja *Magnus Lavo- nius*, edustaen työnantajia, ja taloudenhoitaja *V. Kanto*, edustaen työntekijäpiirejä. Neuvotteluko- kousessa harkittiin erikoisesti sitä, oliko tarkoi- tuksenmukaista uhkaavasta laskukaudesta huoli- matta toimeenpanna puheena oleva tutkimus vai oliko se lykättävä. Kun työolojen paranemisesta kutomateollisuuden alalla aivan lähitulevaisuudessa ei ollut varmoja toiveita ja jotkut kysymykset, kut- ten työntekijäin vuosiansion suuruutta koskeva, katsottiin voitavan kohdistaa vuoteen 1928, josta suurin osa tällä työalalla oli vielä normaalin, ja kun, asiantuntijain antamien tietojen mukaan, huo- nommat työsuhteet eivät olleet huomattavasti vai- kuttaneet työntekijäin asunto-oloihin eivätkä to- dennäköisesti heidän terveyssuhteisiinsaakaan, tul- tiin yksimielisesti siihen lopputulokseen, että tut- kimuksen ensiaineisto oli kerättävä saman vuo- den heinä- ja elokuun kuluessa.

Suunnitelman mukaan noudatettiin tietoja kerät- täessä edustavaa tutkimusmenetelmää. Siten rajoi- tettiin tutkimus 14 työpaikkaan, jotka oli valittu yhdessä asiantuntijain kanssa pitäen silmällä kutomateollisuuden erikoisalvoja ja olosuhteita eri paikkakunnilla. Tietoja kerättiin kunnallisten am-

I. Inledning.

Textilindustriarbetarnas i Finland förbund an- höll den 11 april 1927 att en undersökning måtte verkställas rörande textilindustriarbetarnas arbets-, hälso- och avlöningsförhållanden. Emedan flere vittgående forskningsuppgifter redan upptagits i förslaget till arbetsprogram för de socialstatistiska undersökningarna för år 1928, uppskötts den ifrågavarande undersökningen till följande år, då anslag för den beviljades i budgeten. Sedan en plan för undersökningen utarbetats i socialminis- teriets byrå för social forskning och statistik, hölls den 31 maj 1929 i byrån en konferens, vid vilken de frågor som rörde verkställandet av undersök- ningen dryftades, och utkasten till frågeformulär samt förteckningen över de till undersökning före- slagna fabrikerna granskades. Som sakkunniga närvaro därvid t. f. yrkesöverinspektören *V. Falck*, verkställande direktören *Magnus Lavonius* som representant för arbetsgivarna och ekonomen *V. Kanto* som representant för arbetarkretsarna. Vid konferensen övervägdes särskilt, huruvida det vore ändamålsenligt att oaktat den hotande de- pressionen verkställa undersökningen i fråga, eller om den borde uppskjutas. Då inga säkra förhopp- ningar funnos om en förbättring inom närmaste framtid av arbetsförhållandena på textilindustrins område, och då man ansåg det vara möjligt att hänföra några frågor, såsom t. ex. storleken av arbetarnas årsförtjänst, till år 1928, som för det ifrågavarande arbetsområdets vidkommande till större delen ännu var normalt, och då enligt de sakkunnigas meddelanden församlandet av arbets- förhållandena ej märkbart inverkat på arbetarnas bostadsförhållanden och sannolikt icke heller på deras hälsotillstånd, stannade man enhälligt vid att primärmaterialet till undersökningen borde insamlas under loppet av juli och augusti nämnda år.

Enligt planen för undersökningen följdes vid insamlandet av uppgifter den representativa forsk- ningsmetoden. Sålunda begränsades undersökning- en till 14 arbetsplatser, vilka utvalts i samråd med de sakkunniga med beaktande av textilin- dustrins specialområden och förhållandena på olika

mattientarkastajien välityksellä erikseen työnantajilta ja työntekijöiltä, minkä lisäksi tähän tutkimustyöhön otettu lääkäri, lääketieteen lisensiaatti *V. E. Penttilä* tutki kaikki tiedusteluun kuuluvat työntekijät henkilökohtaisesti.

Aineiston keräys, joka pantiin sitten alulle heinäkuussa 1929, osoittautui useista käytännöllisistä syistä varsin paljon aikaa vaativaksi, ja kun lääkärintutkimusta ei voitu toimittaa, ennenkuin kaikki henkilö- ja työtilastolliset tiedot oli koottu, saatiin tutkimusaineiston tilastollinen käyttely käyntiin vasta seuraavan vuoden helmikuussa.

Tietoja saatiin kaikkiaan 5 912 työntekijästä, joten tutkimus koskee noin 26 % kutomateollisuuden koko työntekijämäärästä vuonna 1929 ja noin 37 % kysymyksessä olevien erikoisalojen työntekijöistä. Lääkärintutkimuksessa saatiin tietoja 5 539 työntekijästä. Kun tutkimukseen kuuluu kutomateollisuuden eri alojen edustavimpia työpaikkoja maan eri osista ja varsinaisen suurteollisuuden rinnalla on otettu huomioon myös pienemmät teollisuuslaitokset, voitaneen tutkimusta sen aineiston laajuuden puolesta pitää kyllin edustavana. Useissa yksityiskohdissa aineisto on jonkin verran suppeampi, kun puutteellisia tietoja on täytynyt jättää pois. Näitä ei ole myöskään osoitettu erikseen tekstitaulukoissa, joten niiden loppusummat vastaavasti eroavat toisistaan. Mutta puutteellisten tietojen määrän ollessa hyvin pieni, niiden poisjättäminen, joka tekee aineiston käsittelyn yksinkertaisemmaksi, ei voi vaikuttaa tutkimuksen tuloksiin. Erikoisesti on myös huomautettava, että tutkimus käsittää ainoastaan varsinaisen kehruja kutomateollisuuden, rajoittuen villa-, pellava- ja puuvillatehtaisiin sekä trikokutomoihin, samaan tapaan kuin teollisuushallituksen vuonna 1903 toimittama „Tutkimus Suomen kutomateollisuudesta”. Nämä kaksi selvitystä, samoin kuin vuonna 1925 toimitettu tutkimus tehdastyöväen asunto-oloista ja vuonna 1928 suoritettu tutkimus yötyöntekijätöiden oloista, ovat tässä niinkuin muissakin suhteissa toisiinsa verrattavia ja antavat siten mahdollisuuden tarkastaa myös olosuhteiden kehitystä.

II. Työntekijöiden sukupuoli, ikä ja siviilisääty.

Ennenkuin käydään tekemään selkoa työntekijöiden jakaantumisesta sosiaaliselta kannalta, on lyhyesti viitattava kutomateollisuuden merkitykseen

orter. Uppgifterna införskaffades genom förmedling av de kommunala yrkesinspektörerna, särskilt av arbetsgivare och arbetare, varjämte med lic. *V. E. Penttilä*, som anställdes för detta undersökningsarbete, företog enskild undersökning av var och en av de arbetare, som tillhörde området för enkäten.

Insamlandet av materialet, vilket sedan vidtog i juli 1929, visade sig av många praktiska skäl vara synnerligen tidsödande, och då läkarundersökningen ej kunde verkställas, förfrån alla person- och arbetsstatistiska uppgifter hopbragts, kunde den statistiska behandlingen av undersökningsmaterialet påbörjas först i februari följande år.

Uppgifter erhöles om inalles 5 912 arbetare, och undersökningen omfattar således omkring 26 % av hela arbetarantalet inom textilindustrin år 1929 och omkring 37 % av arbetarna på ifrågavarande specialområden. Vid läkarundersökningen erhöles uppgifter om 5 539 arbetare. Då denna undersökning inbegriper de mest representativa arbetsplatserna inom textilindustrins olika områden i olika delar av landet, och då jämte den egentliga storindustrin också mindre industriella inrättningar beaktats, torde den kunna anses vara tillräckligt representativ med avseende på materialets omfattning. I fråga om flere enskildheter är materialet visserligen något mer begränsat, då man varit nödgad att utesluta bristfälliga uppgifter. Dessa ha icke heller särskilt angivits i texttabellerna, varför slutsummorna i motsvarande mån avvika från varandra. Men då antalet ofullständiga uppgifter är mycket litet, kan deras uteslutande, varigenom behandlingen av materialet underlättas, icke inverka på resultatet av undersökningen. Särskilt bör framhållas, att denna gäller endast den egentliga spinneri- och väveriindustrin, och inskränker sig till ylle-, linne- och bomullsfabriker samt trikotväverier i likhet med den „Undersökning av textilindustrin i Finland”, som anordnades av industristyrelsen år 1903. I detta liksom även i andra avseenden äro dessa tvenne utredningar, liksom också den år 1925 utförda undersökningen av fabriksarbetarnas bostadsförhållanden och den år 1928 verkställda utredningen beträffande nattarbetarnas förhållanden jämförliga med varandra och möjliggöra därför en granskning också av förhållandenas utveckling.

II. Arbetarnas kön, ålder och civilstånd.

Förfrån vi övergå till en redogörelse för arbetarnas fördelning ur social synpunkt, bör i kortet hänvisas till textilindustrins betydelse som

teollisuustyöväestömme työnantajana. Teollisuustilaston mukaan oli kutomateollisuuden koko työntekijäluku, vaateustyö ja muut erikoisalot mukaan luettuina, seuraava:

Vuosi År	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Tillsammans
1913	3 609	11 303	14 912
1922	4 148	15 189	19 337
1925	3 901	14 821	18 722
1928	4 118	19 193	23 311
1929	4 024	18 814	22 838

Kutoma- ja vaateusteollisuuden työntekijäin luku on siis vuosina 1913—29 kasvanut 56.2 %. Viimeksimainittuna vuonna, tällä teollisuusalalla työskenteli 13.8 % maan koko teollisuuden työväestöstä. Vielä merkittävämpi asema kutomateollisuudella on naistyövoiman käyttäjänä, sillä se antoi vuonna 1929 työtä 30.6 %:lle kaikista teollisuustyössä olevista naisista. Juuri tämä sekä toiselta puolen nuorten ja vanhojen työntekijäin verraten runsas käyttö antavat aiheita valaista tarkemmin kutomateollisuuden työntekijäin jakaantumista.

Tällöin on tietysti ensi sijassa pantava huomiota työntekijäin sukupuoli- ja ikäjakoon. Tutkimukseen kuuluvista 5 912 työntekijästä oli, kuten liitetäulusta I ilmenee, 4 917 eli 83.2 % naisia ja 995 eli 16.8 % miehiä. Tämä tutkimuksen alaisissa työpaikoissa vuoden 1929 jälkipuoliskolla vallinnut suhde vastaa verraten läheisesti eri sukupuolten käyttöä koko kutomateollisuudessa yllä esitettyjen teollisuustilaston lukujen mukaan. Ne osoittavat nimittäin vuonna 1929 olleen naistyöntekijöitä 82.4 % kaikista. Vuonna 1913 oli vastaava määrä 75.8 ja vuonna 1903 edellä mainitun teollisuushallituksen toimittaman tutkimuksen mukaan 70.1 %, mikä osoittaa, että naistyöntekijäin käyttö kutomateollisuudessa on tuntuvasti kasvanut.

Eri sukupuolten ja ikäluokkien osuutta kutomateollisuuden työväestöstä valaisee tarkemmin seuraavalla sivulla oleva yhdistelmä.

Taulukosta näkyy, että tutkimuksen alaisiin työntekijöihin kuului ainoastaan 4 15 vuotta nuorempaa eli lapsityöntekijää, mikä on 0.1 % niin hyvin miesten kuin naistenkin koko määrästä. Teollisuustilaston mukaan oli vuonna 1929 koko kutoma- ja vaateusteollisuudessa 52 lapsityöntekijää, mikä vastaa 0.2 % kaikista. Rajoiltaan suppeammassa, edustavassa tutkimuksessa voi tällai-

arbtsgivare för våra industriarbetare. Enligt industristatistiken var totalantalet arbetare inom textilindustrin, då beklädnadsarbetet och övriga specialområden medräknas, följande:

Antalet arbetare inom textil- och beklädnadsindustrin har således under åren 1913—1929 vuxit med 56.2 %. Det sistnämnda året arbetade på detta industriområde 13.8 % av landets hela industriella arbetarbefolkning. En ännu mer beaktansvärd ställning hade textilindustrin såsom arbetsgivare åt kvinnlig arbetskraft. Den beredde nämligen år 1929 arbete åt 30.6 % av alla kvinnliga industriarbetare. Just denna omständighet samt å andra sidan den jämförelsevis omfattande användningen av unga och gamla arbetare ger anledning att närmare belysa fördelningen av textilindustriarbetarna.

Härvid bör naturligtvis i främsta rummet arbetarnas fördelning enligt kön och ålder beaktas. Av de 5 912 arbetare, som undersökningen omfattar, voro, såsom av tabellbilagan I framgår, 4 917 eller 83.2 % kvinnor och 995 eller 16.8 % män. Denna under senare hälften av år 1929 gällande proportion vid de av undersökningen berörda arbetsplatserna svarar jämförelsevis nära mot de olika könens användning inom hela textilindustrin enligt de ovan anförda talen från industristatistiken. De utvisa nämligen, att de kvinnliga arbetarna år 1929 utgjorde 82.4 % av samtliga arbetare. År 1913 utgjorde motsvarande tal 75.8 och år 1903 enligt industristatistiken ovan åberopade undersökning 70.1 %, vilket utvisar, att de kvinnliga arbetarnas användning inom textilindustrin har kännbart tilltagit.

De olika könens och åldersklassernas andel i textilindustrins arbetarbestånd belyses närmare av sammanställningen på följande sida.

Av tabellen framgår, att bland de av undersökningen berörda arbetarna funnos endast 4 under 15 år eller minderåriga arbetare, vilket utgör 0.1 % av såväl männens som kvinnornas hela antal. Enligt industristatistiken funnos år 1929 inom hela textil- och beklädnadsindustrin 52 minderåriga arbetare, vilket motsvarar 0.2 % av samtliga arbetare. I en till omfånget begränsad un-

Ikä, vuotta Ålder, år	Työntekijäin luku Antal arbetare			Prosentteina I procent		
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa
Alle 15 — Under 15	1	3	4	0.1	0.1	0.1
15—18	105	280	385	10.6	5.7	6.5
18—20	79	475	494	8.0	8.5	8.4
20—25	142	1 001	1 143	14.3	20.4	19.4
25—30	145	810	955	14.6	16.5	16.2
30—35	96	511	607	9.7	10.4	10.3
35—40	66	417	483	6.7	8.5	8.2
40—45	57	431	488	5.7	8.8	8.3
45—50	59	355	414	5.9	7.2	7.0
50—55	80	310	390	8.1	6.3	6.6
55—60	64	192	256	6.4	3.9	4.3
60—65	38	85	123	3.8	1.7	2.1
65—	61	95	156	6.1	2.0	2.6
Yhteensä — Summa	993	4 905	5 898	100.0	100.0	100.0

sisä rajatapauksissa ymmärrettävästi olla pieniä eroavaisuuksia, ja sentähden on syytä mainita, että teollisuustilastosta päättäen pellava-, villa-, puuvilla- ja trikootehtaissa vuonna 1929 työskenteli 48 poikaa ja tyttöä, mikä on 0.3 % näiden tehtaiden työntekijäin koko luvusta. Nuoria, 15 vuotta täyttäneitä, mutta 18 vuotta nuorempia, työntekijöitä oli tämän tutkimuksen mukaan 10.6 % miespuolisista ja 5.7 % naispuolisista työntekijöistä eli keskimäärin 6.5 % kaikista. Teollisuustilaston mukaan taas nuorten työntekijäin osuus kutomateollisuuden yllämainittujen erikoisalojen koko työväestöstä vuonna 1929 oli 8.1 % ja yhteensä kutoma- ja vaatetustavarateollisuudessa 7.0 %.

Täysi-ikäisistä työntekijöistä on suurin osa 20—29-vuotiaita, vaikka vanhemmatkin ikäryhmät ovat varsin lukuisasti edustettuja. Viimeksi mainitun seikan merkitystä ja samalla työväestön ikäryhmyksen muuttumista valaisee vertailu vuosien 1903, 1925 ja 1929 välillä. Prosentteina työntekijäin koko luvusta oli kutomateollisuudessa kymmenvuosiluokissa seuraava määrä työntekijöitä eri vuosina:

Ikä, vuotta Ålder, år	1903	1925	1929
Alle 20 — Under 20	25.5	17.3	15.0
20—30	40.5	30.7	35.6
30—40	15.8	17.8	18.5
40—50	9.8	16.5	15.3
50—60	6.0	10.7	10.9
60—	2.4	7.0	4.7
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0

Kutomateollisuudessa on, samoin kuin myös muilla aloilla, tapahtunut varsin huomattava siir-

dersökning enligt den representativa metoden kunna i dylika gränssfall naturligtvis förekomma små differenser, och det är därför skäl att nämna, att enligt industristatistiken år 1929 inom linne-, ylle-, bomulls- och trikotfabrikerna sysselsattes 48 gossar och flickor, vilket utgör 0.3 % av hela antalet arbetare vid dessa fabriker. Unga arbetare, d. v. s. sådana som fyllt 15 men icke 18 år, funnos enligt denna undersökning till ett antal av 10.6 % av manliga och 5.7 % av kvinnliga arbetare eller i medeltal 6.5 % av alla. Enligt industristatistiken utgjorde däremot de unga arbetarnas andel i de ovannämnda specialområdena av textilindustrin år 1929 8.1 % av hela arbetarantalet och inalles inom textil- och beklädnadsvaruindustrin 7.0 %.

Av de vuxna arbetarna tillhör den största delen åldersklassen 20—29-åringar, om än också de äldre årsklasserna äro talrikt företrädde. Betydelsen av det sistnämnda sakförhållandet och samtidigt förändringen i arbetarbeståndets åldersgruppering belyses av en jämförelse mellan åren 1903, 1925 och 1929. De olika 10-års åldersgrupperna utgjorde då följande procenttal av samtliga textilarbetare vid resp. tidpunkter.

Inom textilindustrin liksom på andra områden har man i påfallande grad övergått till använ-

tyminen vanhempien työntekijäin käyttöön. Vuonna 1903 oli lasten suhteellinen määrä 2.1 %, nuorten työntekijäin 12.4 % ja kaikkiaan 20 vuotta nuorempien 25.5 %. Toisaalta 55-vuotiaita ja sitä vanhempia työntekijöitä, joiden työkyvyn voi katsoa jo alentuneen tai joita ei pidetä täysin työkuntoisina, oli vuonna 1903 4.8 % ja nykyään 9.0 %, miehistä vastaavasti 9.5 % ja 16.3 %. Kutomateollisuudelle onkin tunnusmerkillistä vanhemman työvoiman verraten runsas käyttö. Vuonna 1925 oli koko tehdasteollisuudessa 60-vuotiaita ja sitä vanhempia 5.5 %, kun kutomateollisuuden vastaava luku oli 7.0 %. Mutta nuortakin työvoimaa käyttää kutomateollisuus suhteellisesti enemmän kuin teollisuus yleensä. Yllämainittuna vuotena oli tehdasteollisuuden työntekijöistä 20 vuotta nuorempia 13.4 %; kutomateollisuudessa tämä määrä nousi 17.3 %:iin. Tässä esitetyt tehdasteollisuutta koskevat luvut on saatu vuoden 1925 tehdastyöväen asunto-olojen tutkimuksesta.

Siviilisääty valaisee myös tärkeältä osaltaan työntekijäin jakaantumista. Se näkyy seuraavasta yhdistelmästä.

Siviilisääty — Civilstånd	Miehiä Män	Työntekijäin luku Antal arbetare		Miehiä Män	Prosentteina I procent	
		Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa		Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa
Naimattomia — Ogifta	392	3 709	4 101	39.4	75.4	69.4
Naimisissa olevia — Gifta	555	689	1 244	55.8	14.0	21.0
Leskiä — Änklingar, änkor	42	439	481	4.2	8.9	8.1
Eronneita — Fränskilda	6	80	86	0.6	1.7	1.5
Yhteensä — Summa	995	4 917	5 912	100.0	100.0	100.0

Taulukko osoittaa, että miehistä oli naimattomia 39.4 % ja naisista kokonaista 75.4 %. Naineita miehiä ja leskiä oli yhteensä 60.0 %, kun taas vastaava suhdeluku naisiin nähden oli 22.9. Mainittakoon vertailun vuoksi, että vuonna 1925 oli perheellisiä miehistä 68.6 % ja naisista 20.5 %. Vuonna 1903 oli miestyöntekijöistä naimattomia 25.8 %, naimisissa olevia 71.5 % sekä leskiä ja eronneita 2.7 %; naisista taas oli naimattomia 84.7 %, naimisissa olevia 10.5 % sekä leskiä ja eronneita 4.8 %. Samalla kuin vanhempien ikäluokkien osuus työväestöstä on kasvanut, on naimisissa olevien miestyöntekijäin suhteellinen luku pienentynyt ja naisten lisääntynyt. Erikoisesti voi tällöin panna merkille, että naistryöntekijöistä oli vuonna 1903 leskiä ja eronneita 4.8 % ja vuonna 1929 10.6 %. Kutomateollisuustyöntekijäin siviilisäätyjaonkin muuttuminen on näin ollen sosiaalisesti erittäin huomattava ilmiö.

dande av äldre arbetare. År 1903 utgjorde det relativa antalet minderåriga 2.1 %, unga arbetare 12.4 % och totalantalet arbetare under 20 år 25.5 %. Å andra sidan utgjorde antalet arbetare, som voro 55 år och därutöver och vilkas arbetsförmåga således kan anses redan ha avtagit eller vilka ej äro att anse som fullt arbetsdugliga, år 1903 4.8 % mot 9.0 % för närvarande; motsvarande tal för männen voro 9.5 % och 16.3 %. Den jämförelsevis omfattande användningen av äldre arbetskraft är i själva verket utmärkande för textilindustrin. År 1925 förekommo inom hela fabriksindustrin 5.5 % 60-åringar och ännu äldre arbetare, medan motsvarande tal inom textilindustrin var 7.0 %. Men textilindustrin använder också ung arbetskraft relativt mera än industrin öfverhuvud. Nyssnämnda år voro av arbetarna inom fabriksindustrin 13.4 % yngre än 20 år; inom textilindustrin steg antalet till 17.3 %. De här anförda talen för fabriksindustrin ha erhållits från 1925 års undersökning av fabriksarbetarnas bostadsförhållanden.

Arbetarnas civilstånd belyser också en viktig sida av frågan om arbetarnas fördelning. Det framgår av följande sammanställning.

Tabellen utvisar, att av männen 39.4 % voro ogifta, och av kvinnorna icke mindre än 75.4 %. De gifta männen och änklängarna utgjorde tillsammans 60.0 %, medan motsvarande proportions-tal för kvinnorna var 22.9. För jämförelses skull må nämnas, att männen med familj år 1925 utgjorde 68.6 % och kvinnorna med familj 20.5 %. År 1903 voro 25.8 % av de manliga arbetarna ogifta, 71.5 % gifta och 2.7 % änklängar samt fränskilda; av de kvinnliga arbetarna åter voro 84.7 % ogifta, 10.5 % gifta samt 4.8 % änkor och fränskilda. Samtidigt som de äldre åldersklassernas andel i arbetarstammen vuxit har det proportionella antalet gifta bland de manliga arbetarna minskats, medan det ökat för de kvinnliga. Härvid kan man särskilt lägga märke till, att bland de kvinnliga arbetarna år 1903 funnos 4.8 % änkor och fränskilda och år 1929 10.6 %. Förändringen i textilarbetarnas fördelning på civilstånd är sålunda en socialt synnerligen anmärkningsvärd företeelse.

Edellä esitettyjen seikkojen yhteydessä on vielä valaistava kysymystä, mistä kutomateollisuus saa työväestönsä. Seuraavassa yhdistelmässä on otettu lähtökohdaksi se, oliko työntekijän syntymäpaikka samassa kunnassa kuin työpaikka vai sijaitsiko se muualla.

Syntymäpaikka Födelseort	Miehiä Män	Työntekijäin luku Antal arbetare			Miehiä Män	Prosentteina I procent	
		Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa			Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa
Sama kunta — Samma kommun . . .	504	1 487	1 991		50.7	30.2	33.7
Sama lääni — Samma län	352	2 231	2 583		35.4	45.4	43.7
Naapurilääni — Grannlän	91	809	900		9.1	16.5	15.2
Muu lääni — Annat län	48	390	438		4.8	7.9	7.4
Yhteensä — Summa	995	4 917	5 912		100.0	100.0	100.0

Yhdistelmästä nähdään, että työntekijöistä oli 33.7 % samasta kunnasta, 43.7 % samasta läänistä, 15.2 % naapuriläänistä ja 7.4 % muualta Suomesta tai ulkomailta. Vuonna 1903 oli 37.2 %:lla työntekijöistä työpaikka syntymäkunnassa ja 38.5 % oli toisista saman läänin kunnista sekä 24.3 % muualta. Olennaisempaa eroa on näissä luvuissa ainoastaan sikäli, että suhteellisesti suurempi määrä työntekijöitä nyt kuin ennen oli kotoisin samasta läänistä, missä he työskentelivät. Ja huomattava juuri on, että ehdottomasti suurin osa työntekijöistä on samasta kunnasta, missä heillä on työpaikka, tai verraten läheltä sitä. Niistä, jotka tulivat työhön toiselta paikkakunnalta, oli 94.4 % maaseudulta.

Työntekijäin isän tai äidin ammatti puolestaan valaisee tarkemmin sitä, mistä oloista ja miltä elinkeinoaloilta työntekijät ovat lähtöisin. Tätä osoittaa seuraava yhdistelmä.

Vanhempien ammatti Föräldrarnas yrke	Miehiä Män	Työntekijäin luku Antal arbetare			Miehiä Män	Prosentteina I procent	
		Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa			Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa
Maatalous — Lantbruk	250	1 821	2 071		25.4	37.7	35.7
Teollisuus ja käsityö — Industri och hantverk	341	1 065	1 406		34.7	22.1	24.2
Kauppa ja liikenne — Handel och samfärdsel	32	93	125		3.3	1.9	2.1
Sekatyö — Grovarbeten	97	612	709		9.9	12.7	12.2
Muut ammatit — Övriga yrken	263	1 234	1 497		26.7	25.6	25.8
Yhteensä — Summa	983	4 825	5 808		100.0	100.0	100.0

Yli $\frac{1}{3}$, työntekijöiden vanhemmista eli 35.7 % toimi maataloudessa. Teollisuuden ja käsityön alalle kuului 24.2 % ja sekatyön 12.2 %. Erilaiset „muut ammatit” olivat elinkeinona 25.8 %:lla vanhemmista ja kaupan ja liikenteen alalla toimi vain 2.1 %. Entisiin oloihin verrattuna näyttää tapahtuneen se muutos, että varsinaisista maalais-

I samband med de ovan framställda omständigheterna återstår ännu att belysa frågan om varifrån textilindustrin får sin arbetskraft. I följande sammanställning har till utgångspunkt tagits, huruvida arbetarens födelseort befunnit sig i samma kommun som arbetsplatsen eller om den varit belägen annorstädes.

Av sammanställningen framgår, att 33.7 % av arbetarna voro från samma kommun, 43.7 % från samma län, 15.2 % från något grannlän och 7.4 % från annan ort i Finland eller från utlandet. År 1903 var arbetsorten födelseort för 37.2 % av arbetarna, och 38.5 % voro från andra kommuner i samma län samt 24.3 % från annan ort. En väsentligare olikhet mellan dessa tal förefinnes endast såtillvida, att nu ett proportionsvis större antal arbetare än förr var hemma i samma län, där de arbetade. Och det är särskilt anmärkningsvärt, att den obetingat största delen av arbetarna är hemma i samma kommun, där de ha sin arbetsplats, eller jämförelsevis nära den. Av dem, som kommo till arbetet från en annan ort, voro 94.4 % från landsorten.

Frågan om från vilka förhållanden och från vilka näringsgrenar arbetarna utgått belyses närmare av uppgifterna om deras fars eller mors yrke. Detta utvisas av följande sammanställning.

Mer än $\frac{1}{3}$, eller 35.7 % av arbetarnas föräldrar voro sysselsatta inom jordbruket. Till industrin och hantverket hörde 24.2 % och 12.2 % voro grovarbetare. Av föräldrarna livnärde sig 25.8 % med olika „övriga yrken”, och endast 2.1 % var sysselsatt inom handel och kommunikationer. Vid jämförelse med tidigare förhållanden tyckes den

kodeista siirtyä nykyään teollisuuteen suhteellisesti entistä enemmän työvoimaa. Vertailun vuoksi voidaan mainita, että vuonna 1928 suoritettun yötyöntekijättärien oloja koskevan tutkimuksen mukaan vain 19.9 % yötyöntekijättärien isistä on ilmoitettu maataloudessa työskenteleviksi ja 16.6 % teollisuustyöntekijöiksi.

Jos vielä verrataan työntekijäin työpaikkaa heidän vanhempiansa ammattiin, havaitaan, että maataloustyöntekijäin lapsilla näyttää olleen vähemmän mahdollisuutta saada työtä kotikunnastaan, kun taas teollisuus-, käsi- ja sekatyöläisten ja „muiden ammattien” harjoittajien lapset useammin ovat voineet jäädä työskentelemään samaan kuntaan, missä he ovat syntyneetkin.

III. Ammatti ja ammatti-ikä.

Mitä tulee kutomateollisuustyöntekijöiden omaan ammatilliseen jakaantumiseen, ei tutkimukseen kuuluvista työntekijöistä enemmällä kuin puolella ollut ennen kutomateollisuuteen tuloaan mitään ammattia. Miehiin nähden tätä osoittava suhdeluku on 45.3 % ja naisiin nähden 57.3 %. Vuoden 1903 tutkimuksen mukaan oli 57.0 %:lla miehistä ja samoin 59.7 %:lla naisista aikaisempi ammatti ilmoittamaton. Nämä työntekijät ovat kuitenkin etupäässä sellaisia, joilla ei ollut entistä ammattia, vaikka joukossa onkin jokin tuntematon tapaus. Täysin edellisiä vastaavat suhdeluvut, siis ilmoittamattomat mukaan ottaen, ovat tämän tutkimuksen mukaan 46.2 ja 58.1. Tästä päätäten eivät miespuoliset työntekijät siinä määrin kuin ennen tule suoraan kutomateollisuuteen, vaan työskentelevät useissa tapauksissa ensin muilla aloilla. Suurin osa heistä tuli teollisuus-, seka- ja käsityöstä, vastaavasti 14.7, 16.2 ja 3.1 % eli yhteensä 34.0 %, jota vastaa 25.6 % vuonna 1903. Maataloustyössä oli toiminut 12.7 %, kun taas vuonna 1903 tuli maataloudesta 14.6 %, sikäli kuin kaikki viimeksi mainittuun sisältyvät palkolliset, joita oli 10.4 % kaikista miestyöntekijöistä, voidaan laskea maataloudessa palvelleiksi. Kaupan ja liikenteen palveluksessa oli ollut 2.9 % ja muussa työssä 5.1 %. Naisista on ennen kutomateollisuuteen tuloaan toiminut palvelijattarina 27.3 % sekä teollisuus-, seka- ja käsityön alalla 10.6 %. Maataloudesta on tulut 2.9 % ja muilta aloilta 1.9 %. Vuonna 1903 oli palkollisten osuus 33.2 %, teollisuus-, seka- ja käsityön 6.3 % ja muiden alojen 0.8 %.

förändringen ha inträffat, att nuförtiden en relativt större del av arbetskraften än förut övergår till industrin från den egentliga lantbefolkningen. För jämförelses skull kan nämnas, att enligt den år 1928 verkställda undersökningen rörande nattarbetskornas förhållanden endast 19.9 % av dessas fäder angävos anbeta inom jordbruket och 16.6 % inom industrin.

Om ytterligare arbetarnas arbetsort jämföres med deras föräldrars yrken, observeras, att lantarbetarnas barn tyckas ha haft mindre möjlighet att få arbete i sin hemkommun, under det att barnen till industri- och grovarbetare samt hantverkare och utövare av „övriga yrken” oftare ha kunnat kvarstanna i ett arbete inom samma kommun, där de äro födda.

III. Yrke och anställningstid.

Beträffande textilarbetarnas egen yrkesfördelning hade icke mer än hälften av de arbetare, som beröras av undersökningen, haft något yrke, förrän de ägnade sig åt textilarbetet. För mannens vidkommande är proportionstalet härvidlag 45.3 % och för kvinnornas 57.3 %. Enligt 1903 års undersökning hade för 57.0 % av männen och likaså 59.7 % av kvinnorna det tidigare yrket icke angivits. Dessa arbetare äro emellertid föredesvis sådana, som ej tidigare haft något yrke, även om något obekant fall kan finnas i mängden. Enligt föreliggande undersökning utgöra de tal, som fullt motsvara de ovan nämnda, således med inberäkning av de icke angivna yrkena, 46.2 och 58.1. Att döma av detta komma icke de manliga arbetarna i samma grad som förut direkte till textilindustrin, utan arbeta i flere fall först på andra områden. Största delen av dem kom från industrin, grovarbetet och hantverket, respektive 14.7, 16.2 och 3.1 % eller sammanlagt 34.0 % mot 25.6 % år 1903. Inom jordbruket hade arbetat 12.7 %, medan för år 1903 motsvarande tal utgjorde 14.6 %, för såvitt alla i sistnämnda tal inberäknade daglönare, som utgjorde 10.4 % av alla de manliga arbetarna, kunna hänföras till lantbruksarbetare. Inom handel och kommunikationer hade arbetat 2.9 % och i övriga yrken 5.1 %. Av kvinnorna hade 27.3 % varit tjänarinnor, innan de övergingo till textilindustrin, och 10.6 % hade haft arbete inom industrin, grovarbete och hantverk. Från jordbruket ha kommit 2.9 % och från övriga områden 1.9 %. År 1903 utgjorde daglönarnas andel 33.2 %, industrins och grovarbetets samt hantverkets 6.3 % och övriga yrkesområdets 0.8 %.

Kutomateollisuustyöntekijäin erikoisalaa nykyisessä ammatissa on selvitetty liitetaulussa II. Seuraavasta yhdistelmästä käy ilmi heidän jakaantumisensa erikoistyöalojen mukaan.

Erikoistyöala Specialyrke	Työntekijäin luku Antal arbetare			Prosentteina I procent		
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa
Valmistelu — Förarbeten	152	798	950	15.3	16.3	16.1
Kehruu — Spinning	170	1 356	1 526	17.1	27.7	25.9
Kudonta — Vävning	104	1 955	2 059	10.5	39.9	34.9
Valkaisu — Blekning	61	2	63	6.1	(0.04)	1.0
Värjäys — Färgning	144	15	159	14.5	0.3	2.7
Viimeistely — Appretering	190	463	653	19.1	9.4	11.1
Aputyö — Hjälparbeten	173	315	488	17.4	6.4	8.3
Yhteensä — Summa	994	4 904	5 898	100.0	100.0	100.0

Edellä esitettyihin lukuihin ei kuitenkaan sellaisinaan voida verrata vuoden 1903 tutkimuksen lukuja, sillä työntekijöiden jaotus erikoisalojen mukaan oli tällöin suoritettu jonkin verran eri perusteita käyttäen. Jos vuoden 1903 tutkimuksen työntekijät koetetaan jakaa tässä tutkimuksessa käytettyihin ryhmiin, voidaan eri vuosien välillä suorittaa joitakin vertailuja.

Suhteellisesti suurimmat työvoiman käyttäjät olivat nyt, samoin kuin vuonna 1903, kehruu- ja kudontaosastot, joissa vuonna 1929 työskenteli yhteensä 60.8 % ja vuonna 1903 55.8 % työntekijöistä. Valmistelutöiden suorittajat, joita vuonna 1903 voidaan erottaa 21.6 %, olivat, tämän tutkimuksen mukaan kolmanneksi suurin ryhmä, 16.1 %. Mitä tulee erikseen mies- ja naispuolisiin työntekijöihin, oli miestyövoiman käyttö vuonna 1929 yleisin viimeistelytöissä, 19.1 %, mihin määrään se on kohonnut 10.1 %:sta vuonna 1903. Sen jälkeen työskenteli suhteellisesti suurin osa miehistä aputyöissä ja kehruussa, kummassakin noin 17 %, ja valmistelu- sekä värjäystöissä, 15—14 %. Vuonna 1903 työskenteli kehruussa 14.6 % ja kudontaosastolla 11.6 % miehistä sekä värjäys- ja viimeistelytöissä kummassakin noin 10 %, mutta 33.1 % miehistä teki tällöin varsinaiseen kutomatyöhön kuulumattomia töitä. Naisista, taas kudonta-, kehruu- ja valmistelutyöt käyttivät suurimman osan, vastaavasti 39.9, 27.7 ja 16.3 %, yhteensä 33.9 %, kun taas heistä vuonna 1903 työskenteli kudontatyössä kokonaista 42.8 % ja kehruutyössä 25.5 % sekä valmistelutyöissä 24.1 % kaikista.

Liitetauluissa III ja IIII kohdistetaan huomiota siihen, miten pysyväisiä työntekijät ovat ammattialallaan ja erikoisammattissaan sekä saman työnantajan työssä. Se selvitys, minkä tutkimus näistä

Textilarbetarnas specialområde inom det nuvarande yrket framgår av tabellbilagan II. Deras fördelning enligt olika specialyrken framgår av följande sammanställning.

Ovan framställda tal kunna dock ej som sådana jämföras med talen från undersökningen år 1903, emedan arbetarnas fördelning enligt specialyrke härvid utförts enligt i viss mån olika grunder. Om arbetarna i undersökningen för år 1903 uppdelas på de grupper, som i denna undersökning använts, kunna vissa jämförelser mellan de olika åren göras.

Liksom år 1903 var det också nu spinnings- och vävningsavdelningarna, som sysselsatte den talrikaste arbetsstyrkan; där arbetade år 1929 inalles 60.8 % och år 1903 55.8 % av arbetarna. De inom förarbetet sysselsatta, av vilka år 1903 kunna särskiljas 21.6 %, voro enligt föreliggande undersökning 16.1 %, den grupp, som i avseende å sin omfattning kom i tredje rummet. Vad beträffar arbetarnas kön, var användningen av manlig arbetskraft år 1929 vanligast inom appreteringen, där den utgjorde 19.1 %, till vilken nivå den stigit från 10.1 % år 1903. Det närmast relativt största antalet män var sysselsatt med hjälparbeten och med spinning, inom vardera omkring 17 %, och inom förarbete och färgningsarbete, 15—14 %. År 1903 arbetade 14.6 % av männen i spinningsarbete och 11.6 % på vävningsavdelningen samt i resp. färgnings- och appreteringsarbeten omkring 10 %, men 33.1 % av männen utförde därvid arbeten som icke tillhörde det egentliga textilarbetet. Av kvinnorna åter sysselsattes den största delen med vävnings-, spinnings- och förarbeten, resp. 39.9, 27.7 och 16.3 %, inalles 33.9 %, medan år 1903 hela 42.8 % av dem tjänstgjorde inom vävningsarbetet och 25.5 % i spinningsarbete samt i förarbeten 24.1 % av alla.

Tabellbilagorna III och IIII utvisa varaktigheten av arbetarnas sysselsättning inom sitt yrkesområde och sin yrkesspecialitet samt i samma arbetsgivares tjänst. Den utredning, som föreliggande

seikoista sisältää, kantaa jossakin määrin tiedusteluajan epäsäännöllisten työolojen leimaa, joten täysin varmasti ei voida osoittaa, missä määrin ammatillisessa jakaantumisessa on tapahtunut huomattavampia muutoksia aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Seuraava yhdistelmä osoittaa työntekijöiden työskentelyaikaa kutomateollisuudessa.

Työskentely kutomateollisuudessa, vuotta Arbete inom textilindustrin, år	Työntekijäin luku Antal arbetare			Prosentteina I procent		
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa
Alle 1/2 — Under 1/2	39	135	174	3.9	2.7	3.0
1/2 — 1	35	200	235	3.5	4.1	4.0
1 — 3	170	956	1 126	17.2	19.5	19.1
3 — 6	174	839	1 013	17.6	17.1	17.2
6 — 9	139	682	821	14.1	13.9	13.9
9 — 12	69	381	450	7.0	7.8	7.6
12 — 15	40	263	303	4.0	5.4	5.2
15 —	324	1 445	1 769	32.7	29.5	30.0
Yhteensä — Summa	990	4 901	5 891	100.0	100.0	100.0

Tämän yhdistelmän johdosta on huomautettava, että sen lukuihin vaikuttaa jossakin määrin aikaisemmin toimitettu työvoiman vähennys, joka koski pääasiallisesti lyhyen aikaa tällä alalla työskennelleitä työntekijöitä. Tiedustelun mukaan oli yhtä vuotta lyhyempi työskentely kutomateollisuudessa 7.0 %:lla kaikista työntekijöistä. Vuonna 1925 oli vastaava luku 15.7 % ja vuonna 1903 9.0 %. Vähintään 15 vuotta tällä alalla olleita oli miehistä 32.7 % ja naisista 29.5 % eli keskimäärin 30.0 %, mikä on verraten suuri määrä. Ellei oteta lukuun näin kauan tällä alalla olleita, on erikoisesti kolmea vuotta lyhyempi työskentely hyvin tavallisen. Vähintään vuoden, mutta vajaan 3 vuoden työskentely oli 19.1 %:lla ja 3:sta alle 6 vuoden 17.2 %:lla kaikista työntekijöistä. Miesten ja naisten välillä ei ole suurtakaan eroa. Vuonna 1903 oli vähintään 15 vuotta kutomateollisuuden alalla työskennelleitä miehistä 33.6 % ja naisista 16.1 % eli kaikista yhteensä 21.2 %. Vuonna 1925 olivat vastaavat luvut 30.7, 24.4 ja 25.8 %. Tämän tiedustelun mukaan luvut ovat vielä suuremmat, varsinkin naisten ammatti-ikä on voimakkaasti kohonnut.

Kun kohdistetaan huomiota siihen, miten kauan työntekijät ovat työskennelleet nykyisessä erikoisammattissaan tai siinä erikoistyyssä, jota he suorittivat tiedustelun aikana, havaitaan, että tässäkin suhteessa oli 1—3 vuoden työskentely yleisin. Sen ajan oli erikoisammattissaan toiminut 22.5 % miehistä, 23.8 % naisista ja 23.6 % kaikista keskimäärin. Kaikkiaan oli kolmea vuotta lyhyempi

undersökning lämnar rörande. dessa omständigheter, bär i viss mån prägeln av de abnorma arbetsförhållandena under tiden för undersökningen, varför det icke kan med full säkerhet påvisas, i vilken mån mer anmärkningsvärda förändringar inträffat inom yrkesfördelningen i jämförelse med tidigare år.

Följande sammanställning visar anställningstidens längd för arbetarna inom textilindustrin.

Beträffande denna sammanställning bör påpekas, att talen i densamma i någon mån påverkas av den tidigare genomförda minskningen av arbetskraften, vilken berörde huvudsakligen de arbetare, som varit i arbete en kortare tid. Enligt undersökningen hade 7.0 % av alla arbetare varit sysselsatta inom textilindustrin en kortare tid än ett år. År 1925 var motsvarande tal 15.7 % och år 1903 9.0 %. Av männen hade 32.7 % arbetat på detta område minst 15 år och av kvinnorna 29.5 % eller i medeltal 30.0 %, vilket är relativt stora siffror. Frånsett dem, som arbetat så länge på området, är särskilt en anställningstid understigande 3 år mycket vanlig. En anställningstid av minst ett år, men under 3 år, hade 19.1 %, och mindre än 3—6 år 17.2 % av samtliga arbetare. Skillnaden mellan män och kvinnor är ej stor. År 1903 hade av männen 33.6 % och av kvinnorna 16.1 % eller inalles 21.2 % arbetat 15 år eller längre tid inom textilindustrin. År 1925 voro de motsvarande talen 30.7, 24.4 och 25.8 %. Enligt den nu företagna undersökningen äro talen ännu högre, isynnerhet har kvinnornas anställningstid starkt ökat.

Då den tid observeras, som arbetarna varit sysselsatta inom sin nuvarande yrkesspecialitet eller i det specialarbete, som de utförde under tiden för rundfrågan, finner man, att också härvidlag en anställningstid av 1—3 år var vanligast. Under så lång tid hade av männen 22.5 % arbetat i sitt specialfack, av kvinnorna 23.8 % och av alla i medeltal 23.6 %. Inalles 34.5 %

työskentelyaika 34.5 %:lla kaikista työntekijöistä. Tämä seikka, johon nähden ei mies- ja naistyöntekijäin välillä ollut juuri mitään eroa; on sikäli tärkeä, että kolme vuotta ammatissa toiminut työntekijä yleensä katsotaan ammattitaitoiseksi. Muista ryhmistä olivat suurimpia 3—6 ja 6—9 vuoden välillä ammatissa olleet; edellisen osuus oli 18.7 %, jälkimmäisen 19.3 %. Vähintään 15 vuotta oli erikoisammattissaan toiminut 19.8 % miehistä, 23.0 % naisista ja 22.5 % kaikista. Kun 15 vuoden tai sitä pitemmän ajan työskentely koko alalla oli 30.0 %:lla kaikista työntekijöistä, nähdään tästä, että ammatillinen liikkuvaisuus tällä alalla ei ole kovinkaan suuri. Tämä pitää paikkansa varsinkin naisiin nähden, mutta miehet, joista osa on n. s. teollisuuden käsityöläisiä, voivat helpommin siirtyä toiselle alalle.

Seuraavassa yhdistelmässä on työntekijät ryhmitetty sen mukaan, miten pitkä yhtäjaksoinen työskentely työntekijöillä oli saman työnantajan palveluksessa.

Työskentely nykyisessä työpaikassa, vuotta Arbete på den nuvarande arbetsplatsen, år	Miehiä Män	Työntekijäin luku Antal arbetare			Miehiä Män	Prosentteina I procent	
		Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa			Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa
Alle 1/2 — Under 1/2	42	187	229		4.2	3.8	3.9
1/2 — 1	40	256	296		4.0	5.2	5.0
1 — 3	178	1 070	1 248		18.0	21.9	21.2
3 — 6	180	839	1 019		18.2	17.1	17.3
6 — 9	185	671	856		13.6	13.7	13.7
9 — 12	72	355	427		7.3	7.3	7.2
12 — 15	37	226	263		3.7	4.6	4.5
15 — 20	35	306	341		3.5	6.3	5.8
20 —	272	985	1 257		27.5	20.1	21.4
Yhteensä — Summa	991	4 895	5 886		100.0	100.0	100.0

Taulukon johdosta on ensinnäkin huomautettava, että sen luvut eivät kovinkaan paljon poikkea niistä luvuista, jotka osoittavat työntekijäin koko työskentelyn pituutta kutomateollisuudessa. Tämä osoittaa, että paikanvaihto useimmissa tapauksissa merkitsee myös toiselle työalalle siirtymistä. Lisäksi näkyy taulukosta, että vähän enemmän kuin 1/3 työntekijöistä jää pysyväisesti saman työnantajan työhön, mikä, seikka osittain riippuu köyhäinhoitolain säätämästä työnantajan elatusvelvollisuudesta. Tällaisia vähintään 20 vuotta työssä olleita on itse asiassa kuitenkin verraten runsaasti, miehistä 27.5 % ja naisista 20.1 %. Vuonna 1903 olivat vastaavat luvut 20.8 ja 10.2, mikä siis viittaa lisäykseen, mutta sitä arvosteltaessa on otettava huomioon, että kutomateollisuudessa oli vuonna 1929 pula-ajan johdosta tuntuvasti vähemmän lyhyen aikaa työnantajan palveluksessa ol-

av samtliga arbetare hade en kortare anställningstid än 3 år. Denna omständighet, i avseende å vilken knappt någon skillnad fanns mellan manliga och kvinnliga arbetare, är så tillvida viktig, att den arbetare, som varit sysselsatt 3 år inom sitt fack, i allmänhet anses som yrkeskunnig. Av de övriga grupperna utgjordes de största av dem, som omfattade arbetare vilka varit sysselsatta inom yrket resp. 3—6 och 6—9 år; den förra gruppen utgjorde 18.7 %, den senare 13.3 % av arbetarna. Minst 15 år hade inom sitt specialfack verkat 19.8 % av männen, 23.0 % av kvinnorna och 22.5 % av samtliga arbetare. Då deras andel, som arbetat 15 år eller längre inom yrket överhuvud, utgjorde 30.0 % av alla arbetare, framgår härav, att rörligheten i yrket på detta håll icke är överhövan stor. Detta är fallet särskilt i fråga om kvinnorna, medan männen, av vilka en del äro s. k. industriella hantverkare, lättare kunna övergå till ett annat område.

I följande sammanställning ha arbetarna grupperats enligt längden av den tid arbetarna utan avbrott sysselsatts hos en och samma arbetsgivare.

Beträffande tabellen bör först och främst annoteras, att dess tal icke alltför mycket avvika från de tal, som utvisa arbetarnas totala anställningstid inom textilindustrin. Detta utvisar, att platsbyte i de flesta fall innebär också en övergång till ett annat arbetsområde. Vidare framgår av tabellen, att något mer än 1/3 av arbetarna varaktigt förbli anställda hos samma arbetsgivare, något som delvis beror på den underhållsplikt, som fattigvårdslagen stadgar för arbetsgivaren. I själva verket finnes emellertid jämförelsevis talrika sådana arbetare, som stannat minst 20 år i arbetet; bland männen utgjorde de 27.5 % och bland kvinnorna 20.1 %. År 1903 voro motsvarande tal 20.8 och 10.2, vilket således tyder på en ökning, men vid bedömandet härav bör tagas i betraktande, att inom textilindustrin år 1929 på grund av kristiden förekommo avse-

leita, joten eläkkeeseen oikeutettujen suhteellinen määrä näyttää liian suurelta. Nuo n.s. eläke-oikeutetut työntekijät eivät suinkaan kaikki ole täyttä työkykyä vailla, sillä 55-vuotiaita ja sitä vanhempia, joilta voidaan katsoa puuttuvan täyden työkyvyn, oli vuonna 1929 vain 9.0 % kaikista, 16.3 % miehistä ja 7.6 % naisista. Mainittu seikka on kuitenkin huomiota ansaitseva, varsinkin kun näiden elatukseen oikeutettujen määrä on kutomateollisuudessa suurempi kuin muilla teollisuusaloilla.

Vuonna 1903 oli enintään vuoden palveluksessa olleita miestyöntekijöitä 10.2 % ja naistryöntekijöitä 13.2 %. Edellä esitetyn taulukon luvut osoittavat muuten, että lähes puolet, 47.4 %, työntekijöistä on tämän tiedustelun mukaan ollut saman työnantajan työssä vähemmän kuin kuusi vuotta; vuonna 1925 tätä osoittava suhdeluku oli 57.0 % ja vuonna 1903 suunnilleen saman suuruinen. Nämä luvut eivät ole täysin verrattavia keskenään, mutta ne kuvastavat kuitenkin paikanvaihdon laajuutta.

IV. Työ- ja palkkasuhteet.

Kutomateollisuuden työolot olivat tiedusteluajana vallinneen pulakauden johdosta epäsäännölliset, kuten seuraavassa esitetyistä tiedoistakin näkyy. Mutta tästä seikasta johtuu myös se, että työoloja ja varsinkaan palkkasuhteita ei voida tässä käsitellä yksityiskohtaisemmin, koska tutkimuksen tarkoitus ei ole ollut selvittää pulakauden vaikutuksia, vaan kutomateollisuudelle olennaisia ilmiöitä toisiin teollisuusaloihin verrattuna.

Koska työnantajat halusivat mahdollisuuden mukaan pitää työntekijänsä edelleen työssä, tapahtui työntekijäin erottamista työn puutteen johdosta vuonna 1929 suhteellisen vähän. Vuoden 1928 kesään verraten työvoiman vähennys oli vuoden 1929 lopussa vain 5.2 %. Sen sijaan lyhennettiin vuoden kuluessa työaikaa ottamalla käytäntöön 4—5-päiväinen työviikko. Täten supistui keskimääräinen todellinen viikkotuntiluku virallisen työmarkkinatilaston mukaan yli 13 % eli 45.4:stä vuoden alussa 39.3:een vuoden lopussa. Tiedustelun yhteydessä kysyttiin ainoastaan säännöllistä työaikaa. Työntekijäin antamien tietojen mukaan oli 79.8 %:lla heistä 6 päivän, 6.1 %:lla 5 päivän ja 14.1 %:lla 4 päivän työviikko. Useissa

vært mindre sådana arbetare, som varit i arbetsgivarens tjänst en kort tid, varför det relativa antalet av pensionsberättigade ter sig alltför högt. Dessa s.k. pensionsberättigade arbetare äro ingalunda alla fullständigt arbetsoförmögna. År 1929 utgjorde nämligen de arbetare, som voro 55 år eller därutöver, och som kunna anses sakna full arbetsförmåga, endast 9.0 % av alla, 16.3 % av männen och 7.6 % av kvinnorna. Denna omständighet är emellertid förtjänt av uppmärksamhet, särskilt emedan antalet av sådana pensionsberättigade inom textilindustrin är större än inom andra industrigrenar.

År 1903 funnos 10.2 % manliga och 13.2 % kvinnliga arbetare, som varit i tjänst högst 1 år. Talen i den ovan anförda tabellen visa f. ö. att nära hälften, 47.4 %, av arbetarna enligt föreliggande undersökning varit mindre än sex år i tjänst hos samma arbetsgivare; år 1925 var motsvarande proportionstal 57.0 % och år 1903 ungefär lika stort. Dessa tal äro icke fullt jämförliga inbördes, men de åskådliggöra likväl omfattningen av platsombytet.

IV. Arbets- och löneförhållanden.

Arbetsförhållandena inom textilindustrin voro till följd av den vid tidpunkten för undersökningen rådande kristiden abnormalt, såsom framgår också av nedan lämnade uppgifter. Men härav följer också, att arbets- och särskilt löneförhållandena ej här kunna behandlas mer ingående, då syftamålet med undersökningen ej har varit att utreda verkningarna av kristiden, utan de för textilindustrin utmärkande företeelserna i jämförelse med dem inom andra industrigrenar.

Emedan arbetsgivarna så vitt möjligt önskade behålla sina arbetare i tjänst, inträffade under år 1929 relativt få avskedanden av arbetare på grund av arbetsbrist. Minskningen av arbetskraften utgjorde i slutet av år 1929 endast 5.2 % i förhållande till antalet under sommaren 1928. Däremot förkortades arbetstiden under årets lopp genom införande av en 4—5 dagars arbetsvecka. Härigenom inskränktes det genomsnittliga faktiska antalet veckotimmar enligt den officiella arbetsmarknadsstatistiken med över 13 % eller från 45.4 i början av året till 39.3 i slutet av året. Vid undersökningen efterfrågades endast den regelbundna arbetstiden. Enligt de uppgifter som lämnats av arbetarna, hade 79.8 % av dem

tapauksissa ilmoitettu viikkoansio kuitenkin osoittaa, etteivät kaikki mainituista 80 %:sta työskennelleet täyttäneet viikkoa, joten esitetyt suhdeluvut, jotka perustuvat eri ajankohdilta annettuihin tietoihin, eivät ole aivan tarkkoja. Näiden työntekijöiden tietojen mukaan oli säännöllisen työviikon pituus tiedusteluaikana keskimäärin 44.5 tuntia; virallisen työmarkkinatilaston mukaan taas todellinen viikkotuntiluku kutomateollisuudessa vuoden 1929 jälkimmäisellä puoliskolla oli ylityö mukaan luettuna 43.1 tuntia ja säännöllisessä työssä 42.5 tuntia.

Mitä työntekijäin työn laatuun tulee, oli 91.7 % kaikista päivätyössä, 7.7 % kaksivuorotyössä ja vain 0.6 % kolmivuorotyössä. Muutamaa harvaa poikkeusta lukuun ottamatta työskentelivät kaikki 18 vuotta nuoremmat työntekijät päivätyössä.

Todellisen työajan selville saamiseksi tiedusteltiin työntekijöiltä heidän vuoden 1928 kuluessa tekemiään ylityötä. Tutkimuksen 14 työpaikasta ei työntekijöiden ilmoituksen mukaan kolmessa tällöin tehty ollenkaan ylityötä, ja yhdestä ei ole ilmoitettu ylityöstä mitään. Kaikkiaan oli ylityötä tehnyt 35.0 % työntekijöistä. Yhteensä 64.4 % ylityötä tehneistä oli niitä tehnyt vähemmän kuin 100 tuntia vuodessa.

Kutomateollisuustyöntekijäin palkkaustapa on selvitetty 5 861 työntekijään nähden, joista 47.4 % työskenteli aika- ja 52.6 % urakkapalkalla. Tiedoista käy ilmi, että vasta vähän aikaa alalla työskennelleet yleisemmin ovat aikapalkalla, kun taas niillä, jotka ovat olleet kutomateollisuudessa vähintään 3 vuotta, urakkapalkkaus oli tavallisempi. Vielä voidaan havaita, että urakkapalkalla olevat suhteellisesti harvemmin kuin aikapalkkalaiset nauttivat luontoisetuja. Mitä tulee erikseen miesten ja naisten palkkaustapaan, oli aikapalkkaus edellisten keskuudessa tavallisin; 79.0 % miehistä oli palkattu tällä tavoin, ja vain 21.0 % nautti urakkapalkkaa. Naisista taasen suhteellisesti suurempi osa, 59.0 %, oli urakkapalkalla, ja 41.0 % sai aikapalkkaa.

Työntekijäin palkkasuhteita on verraten vaikea selvittää, kun viikkoansio on ilmoitettu epävarmasti eikä sen lisäksi ole tietoa, kuinka monelta tunnilta se maksettiin. Mutta siitä huolimatta osoittaa viikkoansio, kuinka paljon työntekijät saivat tuloa työstään, ja siinä mielessä eri pitkiltä työviikoilta olevat ansiomäärät ovat toisiinsa ver-

en 6 dagars, 6.1 % en 5 dagars och 14.1 % en 4 dagars arbetsvecka. I flere fall utvisar dock den uppgivna veckoförtjänsten, att icke alla de nämnda 80 % arbetat en full vecka, varför de här meddelade proportionstalen, som grunda sig på uppgifter från olika tidsperioder, ej äro fullt noggranna. Enligt dessa uppgifter av arbetarna var den ordinarie arbetsveckans längd under tiden för enkäten i medeltal 44.5 timmar; enligt den officiella arbetsmarknadsstatistiken åter var det faktiska veckotimantalet inom textilindustrin under senare hälften av år 1929 inklusive överarbetet 43.1 timmar och i det ordinarie arbetet 42.5 timmar.

I fråga om arten av arbetarnas sysselsättning, voro 91.7 % av alla arbetare i dagarbete, 7.7 % i tvåskiftarbete och endast 0.6 % i treskiftarbete. Frånsett något enda undantag voro alla arbetare under 18 år sysselsatta i dagarbete.

För att utröna den faktiska arbetstiden tillfrågades arbetarna om det övertidsarbete, som de utfört under år 1928. Av de 14 arbetsplatser, som undersökningen omfattade, utfördes enligt arbetarnas uppgifter på 3 av dem alls intet övertidsarbete och beträffande en har ingen uppgift om sådant arbete lämnats. Inalles hade 35.0 % av arbetarna utfört övertidsarbete, och av dessa hade inalles 64.4 % utfört mindre än 100 timmar övertidsarbete under året.

Avlöningsformen för arbetarna inom textilindustrin har utretts för 5 861 arbetares vidkommande, av vilka 47.4 % arbetade enligt tidlön och 52.6 % på ackord. Av uppgifterna framgår, att de som endast en kort tid arbetat på området, vanligen äro anställda mot tidlön, medan åter för dem, som arbetat inom textilindustrin minst 3 år, ackordavlöning var den vanligare. Vidare kan annoteras, att ackordarbetarna relativt mera sällan än tidlönsarbetarna åtnjöto naturaförmåner. Vad beträffar särskilt avlöningsformen för de manliga och de kvinnliga arbetarna, var tidavlöningen vanligast bland de förra; 79.0 % av männen uppburö lön i denna form, och endast 21.0 % hade ackordlön. Bland kvinnorna åter var den relativt större delen, 59.0 %, anställd mot ackordlön och 41.0 % fick lön enligt tidsberäkning.

Det är jämförelsevis svårt att utreda arbetarnas avlöningsförhållanden, då veckoförtjänsten angivits rätt obestämt, vartill kommer, att uppgift saknas om antalet timmar, för vilka den uppburits. Men det oaktat utvisar veckoförtjänsten, huru stor inkomst arbetarna fått av sitt arbete, och i detta avseende äro avlönings-

rattavia, joskin säännöllisiin oloihin nähden alhaisia. Seuraava taulukko osoittaa työntekijäin viikkopalkan suuruuden tiedusteluajana vuoden 1929 loppupuolella, suurimmaksi osaksi syyskesällä.

beloppen för olika långa arbetsveckor jämförliga, om de än äro låga för normala förhållanden. Följande tabell utvisar storleken av arbetarnas veckolön under undersökningstiden för senare hälften av år 1929, huvudsakligen under sensommaren.

Viikkopalkan suuruus. — Veckolönens storlek.

Viikkopalkka, mk Veckolön, mk	Työntekijöitä, joilla oli — Arbetare, som hade						Kaikkiaan Inalles
	vain rahapalkkaa enbart penninglön		rahapalkkaa ja luontoisetuja penninglön och naturaförmåner		yhteensä tillsammans		
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	
Alle 75 — Under 75	7	70	—	1	7	71	78
75—100	17	206	—	6	17	212	229
100—125	22	641	—	103	22	744	766
125—150	45	813	1	221	46	1 034	1 080
150—175	82	1 051	1	170	83	1 221	1 304
175—200	94	602	6	161	100	763	863
200—225	83	382	8	94	91	476	567
225—250	91	156	34	26	125	182	307
250—275	103	111	18	15	121	126	247
275—300	46	33	14	3	60	36	96
300—	208	19	110	3	318	22	340
Yhteensä — Summa	798	4 084	192	803	990	4 887	5 877
Prosentteina — I procent							
Alle 75 — Under 75	0.9	1.7	—	0.1	0.7	1.5	1.3
75—100	2.1	5.0	—	0.8	1.7	4.3	3.9
100—125	2.7	15.7	—	12.8	2.2	15.2	13.0
125—150	5.6	19.9	0.5	27.5	4.7	21.2	18.4
150—175	10.3	25.8	0.5	21.2	8.4	25.0	22.2
175—200	11.8	14.7	3.1	20.0	10.1	15.6	14.7
200—225	10.4	9.4	4.2	11.7	9.2	9.7	9.7
225—250	11.4	3.8	17.7	3.2	12.6	3.7	5.2
250—275	12.9	2.7	9.4	1.9	12.2	2.6	4.2
275—300	5.8	0.8	7.3	0.4	6.1	0.7	1.6
300—	26.1	0.5	57.3	0.4	32.1	0.5	5.8
Yhteensä — Summa	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Taulukosta nähdään, että rahapalkan lisäksi sai luontoisetuja 19.4 % miehistä ja 16.4 % naisista. Luontoisetuna oli jokseenkin poikkeuksetta asunto tai sen lisäksi valo ja lämpö. Yllämainittuja suhdelukuja ei kuitenkaan voida pitää osoituksena siitä, miten suurella osalla työntekijöitä oli työnantajan asunto, sillä siitä saadut tiedot ovat usein puutteellisia ja harhaanjohtavia. Tässä voidaan sentähden rajoittua tarkastelemaan vain rahapalkan suuruutta, ottaen silloin huomioon kaikki tutkimukseen kuuluvat työntekijät.

Lähes $\frac{1}{3}$ miehistä kuului vähintään 300 markan palkkaryhmään, mutta useimmissa tapauksissa viikkopalkka jäi tällöin alle 400 markan. Noin puolet, 50.4 %, miehistä ansaitsi 250 markkaa tai enemmän viikossa, naisista taas 46.2 %:n viikko-

Av tabellen framgår, att 19.4 % av de manliga och 16.4 % av de kvinnliga arbetarna förutom penninglönen erhöillo naturaförmåner. Dessa bestodo nästan undantagslöst av bostad eller jämte denna lyse och värme. Ovannämnda proportionstal kunna dock icke anses utvisa, huru stor del av arbetarna, som erhöillo bostad av arbetsgivaren, ty uppgifterna härom äro ofta bristfälliga och vilseledande. Vi kunna därför här uppehålla oss endast vid storleken av penninglönen, med beaktande av alla arbetare, som beröras av undersökningen.

Inemot $\frac{1}{3}$ av männen tillhörde den lönegrupp, som hade minst 300 mark i lön, men i de flesta fall stannade veckolönen därvid under 400 mark. Ungefär hälften av männen, 50.4 %, förtjänade 250 mark eller mer i veckan, bland kvinnorna

palkka oli 125 ja 175 markan välillä. Keskimääräiseksi viikkoansioksi saadaan miehille kaikkiaan 254: 51 ja naisille 160: 30 markkaa. Yksistään rahapalkalla olevien miesten viikkoansio oli keskimäärin 242: 55 ja naisten 159: 51 markkaa sekä luontoisetuja nauttivien miesten 304: 21 ja naisten 164: 35 markkaa. Vuonna 1925 olivat vastaavat luvut vain rahapalkalla oleviin työntekijöihin nähden miehillä 217: 87 ja naisilla 122: 60 markkaa ja niillä työntekijöillä, joilla oli luontoisetuja, miehillä 260: 77 ja naisilla 123: — markkaa. Viikkoansion nousu vuodesta 1925 vuoteen 1929 on vain rahapalkalla olevilla miehillä 11.3 % ja niillä miehillä, joilla oli myös luontoisetuja, 16.6 % sekä naisilla 30—33 %.

Kun vastaavat keskimääräiset palkat on laskettu työnantajien tietojen perusteella niistä tehtaista, joista miesten ja naisten palkkatiedot erikseen ovat saatavissa, on miesten keskimääräiseksi viikkopalkaksi saatu 278: 71 ja naisten 180: 95 markkaa. Nämä luvut ovat siis samansuuntaiset, mutta jonkin verran korkeammat kuin vastaavat luvut työntekijäin tietojen mukaan.

Mitä tulee erikseen vain rahapalkkaa ja rahapalkan lisäksi luontoisetuja nauttiviin työntekijöihin, käy taulukosta ilmi, että luontoisetuja nauttivat miehet olivat suhteellisesti paremmin palkattuja kuin ne, joilla ei näitä etuja ollut. Ensimmäisistä näet kokonaista 57.3 % sai vähintään 300 markan viikkotulon, kun taas ainoastaan rahapalkkaa nauttivista miehistä vain runsas 1/4 pääsi näin korkeaan palkkaan. Heistä sen sijaan 56.8 %:n viikkopalkka jäi 150—275 markan välille. Naisiin nähden ei ero ollut yhtä tuntuva, vaikka heistäkin luontoisetuja nauttivat olivat suhteellisesti jonkin verran paremmin palkattuja kuin muut.

Kun tarkastellaan viikkopalkkaa eri ikäryhmissä, kuten se on esitetty liitetauluissa IV A ja B sekä taulukoissa seuraavalla sivulla, havaitaan huomattavaa eroa ensinnäkin miesten ja naisten viikkopalkkoissa ja vielä erikseen sen mukaan, saiko asianomainen työntekijä luontoisetuja vai eikö. Aikapalkalla ja urakkapalkalla olevien kesken on myös eroavaisuutta.

Naisten palkat ovat paljon alhaisemmat kuin miesten. Yli 1/3 heistä sai 200 markkaa pienemmän viikkopalkan, ja tavallisin oli 150—200 markan välillä oleva palkka, joka oli 2/3:lla kaikista. Aikapalkkalaiset olivat kyllä huomommin palkattuja kuin urakkapalkalla olevat, mutta kumpaisenkin palkkaus on eri ikäryhmissä pääpiirteissään samanlainen. Korkeimmat olivat palkat

äter hade 46.2 % en veckolön mellan 125 och 175 mark. Genomsnittsveckolönen för män utgör inalles 254: 51 och för kvinnorna 160: 30 mark. Veckoförtjänsten för de män som hade endast penninglön, var i medeltal 242: 55, för kvinnorna 159: 51 mark, och för de män, som åtnjoto naturaförmåner 304: 21, för kvinnorna 164: 35 mark. Under år 1925 voro motsvarande tal för de arbetare, som fingo endast penninglön för männen 217: 87, för kvinnorna 122: 60 mark, och för de arbetare, som hade naturaförmåner resp. 260: 77 och 123: — mark. Veckoförtjänsten steg från år 1925 till år 1929 för de män som hade endast penninglön med 11.3 % och för dem som hade också naturaförmåner med 16.6 % samt för kvinnorna med 30—33 %.

Då motsvarande genomsnittliga löner ha beräknats på grundvalen av arbetsgivarnas uppgifter för de fabriker, där uppgifter om männens och kvinnornas löner kunna erhållas skilt för sig, har som genomsnittlig veckolön för män erhållits 278: 71 mark och för kvinnor 180: 95 mark. Dessa tal utvisa således samma riktning, men äro något högre än motsvarande tal enligt arbetarnas uppgifter.

Vad beträffar särskilt de arbetare, som uppbära endast penninglön, och de som därutöver åtnjuta naturaförmåner, framgår av tabellen, att de män, som hade naturaförmåner, voro relativt bättre avlönade, än de, som icke hade sådana förmåner. Av de förstnämnda fingo nämligen hela 57.3 % minst 300 mark i veckoinkomst, medan åter av den andra gruppen endast drygt 1/4 uppnådde en så hög lön. Däremot stannade av de sistnämnda 56.8 % vid en veckolön mellan 150 och 275 mark. I fråga om kvinnorna var skillnaden ej lika märkbar, om också bland dem de som åtnjoto naturaförmåner voro i någon mån förhållandevis bättre avlönade än de andra.

Då man skärskådar veckolönen inom olika åldersgrupper, som framställles i tabellbilagorna IV A och B och i tabellerna på följande sida, märker man en påfallande skillnad främst mellan männens och kvinnornas veckolöner och yttermera en differens allteftersom vederbörande hade naturaförmåner eller icke. En olikhet finnes också mellan dem som ha tidlön och dem som ha ackordlön.

Kvinnornas löner äro mycket lägre än männens. Över 1/3 av dem hade en veckolön under 200 mark, och en lön om 150—200 mark var den vanligaste och uppbars av 2/3 av samtliga. Tidlönerna voro visserligen lägre än ackordlönerna, men båda grupperna voro för olika åldersklasser i stort sett liknande. De högsta lönerna innehades av arbetarna mellan 20 och 40 år, men lönerna sjönko

Miesten viikkoansio iän mukaan. — Männens veckoförtjänst enligt ålder.

Viikkoansio, mk Veckoförtjänst, mk	Aikapalkalla — Med tidlön							Urakkapalkalla — Med ackordlön							Kaikkiaan Inalles	
	ikä, vuotta — Ålder, år															
	alle un- der 20	20— 30	30— 40	40— 50	50— 60	60—	Yh- teensä Summa	alle un- der 20	20— 30	30— 40	40— 50	50— 60	60—	Yh- teensä Summa		
Miehet, joilla oli vain rahapalkka — Män, som hade enbart penninglön																
Alle 100 — Under 100	22	—	—	—	—	—	22	2	—	—	—	—	—	2	24	
100—150	49	2	1	1	1	11	65	1	1	—	—	—	—	2	67	
150—200	40	47	18	15	16	18	154	11	5	2	2	1	1	22	176	
200—250	20	54	23	17	28	17	159	2	4	3	2	1	1	13	172	
250—300	20	42	17	15	28	14	136	5	4	—	3	—	1	13	149	
300—	2	31	32	22	26	7	120	10	47	15	9	5	2	88	208	
Yhteensä — Summa	153	176	91	70	99	67	656	31	61	20	16	7	5	140	796	
Miehet, joilla oli rahapalkka sekä luontoisetuja — Män, som hade penninglön jämte naturaförmåner																
Alle 250 — Under 250	—	20	13	7	4	5	49	—	1	—	—	—	—	1	50	
250—300	1	4	5	5	10	6	31	—	—	—	—	—	1	1	32	
300—	—	9	15	10	11	4	49	—	15	18	8	11	9	61	110	
Yhteensä — Summa	1	33	33	22	25	15	129	—	16	18	8	11	10	63	192	

Naisten viikkoansio iän mukaan. — Kvinnornas veckoförtjänst enligt ålder.

Viikkoansio, mk Veckoförtjänst, mk	Aikapalkalla — Med tidlön							Urakkapalkalla — Med ackordlön							Kaikkiaan Inalles	
	ikä, vuotta — Ålder, år															
	alle un- der 20	20— 30	30— 40	40— 50	50— 60	60—	Yh- teensä Summa	alle un- der 20	20— 30	30— 40	40— 50	50— 60	60—	Yh- teensä Summa		
Naiset, joilla oli vain rahapalkka — Kvinnor, som hade enbart penninglön																
Alle 100 — Under 100	94	9	7	4	9	15	138	26	33	12	20	27	20	138	276	
100—150	155	218	95	94	62	24	648	92	310	147	138	85	30	802	1 450	
150—200	125	277	111	91	57	17	678	89	384	218	163	93	21	968	1 646	
200—250	4	42	21	16	6	3	92	36	217	114	52	24	3	446	538	
250—300	3	17	7	2	1	—	30	6	49	34	21	4	—	114	144	
300—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	8	5	—	—	19	19	
Yhteensä — Summa	381	563	241	207	135	59	1 586	249	999	533	399	233	74	2 487	4 073	
Naiset, joilla oli rahapalkka sekä luontoisetuja — Kvinnor, som hade penninglön jämte naturaförmåner																
Alle 150 — Under 150	45	106	46	46	28	12	283	2	10	12	5	15	4	48	331	
150—200	7	23	18	23	19	11	101	4	56	46	59	52	13	230	331	
200—250	1	1	3	6	1	—	12	4	38	21	28	14	3	108	120	
250—300	—	2	2	6	—	1	11	—	4	1	1	1	—	7	18	
300—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	3	3	
Yhteensä — Summa	53	132	69	81	48	24	407	10	108	81	95	82	20	396	803	

20—40 ikävuosien välillä olevilla, työntekijöillä, mutta laskivat tätä vanhemmilla jonkin verran. Rahapalkan lisäksi luontoisetuja nauttivien naisten rahapalkka oli yli $\frac{2}{3}$ llä aikapalkalla olevista alle 150 markan, mutta urakkapalkalla olevista lähes $\frac{2}{3}$ nautti 150—200 markan viikkopalkkaa.

Niinkuin edellä on mainittu, oli miesten palkka huomattavasti korkeampi kuin naisten. Yksinomaan rahapalkalla olevista miehistä näet $\frac{2}{3}$ sai 200 markan tai sitä korkeamman viikkopalkan ja

i någon mån för dem, som uppnått en högre ålder. Bland kvinnor med naturaförmåner jämte penninglönen, hade mer än $\frac{2}{3}$ av dem som betalades enligt tidlön under 150 mark, och nära $\frac{2}{3}$ av dem som betalades med ackordlön 150—200 mark i veckolön.

Såsom tidigare nämnts, var männens lön avsevärt högre än kvinnornas. Av de män, som hade enbart penninglön, fingo nämligen $\frac{2}{3}$ 200 mark eller mer i veckolön, och av dem som utom pen-

rahapalkan lisäksi luontoisetuja saavista lähes $\frac{3}{4}$:lla oli 300 markan tai sitä suurempi viikkopalkka. Aikapalkkaa nauttivien miesten viikkopalkka vaihteli tuntuvasti iän mukana. Suhteellisesti korkein se oli 30—50 ikävuosien välillä olevilla miehillä ja luontoisetuja saaneilla myös 50—60 vuoden ikäisinä. Urakkipalkalla olevilla taas palkat suurimmalla osalla kaikissa ikäryhmissä olivat korkeat, 300 markkaa tai enemmän. Miehiä on kuitenkin koko tutkimuksessa verraten vähän, varsinkin urakkipalkalla heitä oli vähäisen.

Tuntipalkastaan on vain 425 miestä ja 1 218 naista, yhteensä 58.9 % aikapalkalla olevista työntekijöistä, antanut tietoja. Miesten tuntipalkat olivat huomattavasti korkeammat kuin naisten, sillä miehistä 59.2 %:n tuntipalkka vaihteli 4:75—6:75 markan välillä, kun taas naisista 87.8 % sai vain 2:25—4:25 markan suuruisen tuntipalkan.

Työntekijöiltä tiedusteltiin myös heidän vuosiansiotaan vuonna 1928. Tämä on esitetty liitetaulussa V. Tietoja on 3 578 työntekijästä, joilla kaikilla oli vain rahapalkka ja jotka olivat koko mainitun vuoden työssä. Miehistä oli noin 70 %:lla vähintään 11 250, vielä $\frac{1}{4}$:lla vähintään 15 000 markan vuositulot, mutta naisten palkat olivat paljon alhaisemmat, sillä heistä samoin noin 70 %:lla oli 10 000 markkaa pienemmät vuositulot. Kun tarkastellaan työntekijöiden palkkoja heidän suorittamansa työn laadun mukaan, oli miehillä korkeimmat palkat kehruu-, kudonta-, valkaisu- ja värjäystöissä, joissa työskentelevistä miehistä enemmän kuin puolet sai vähintään 13 750 markan vuositulot, vieläpä suurin osa mäistä vähintään 15 000 markan tulot. Naisten palkat olivat paljon hajanaisemmat, mutta jonkinlaista keskittymistä niissäkin on havaittavissa, siten että valmistelu-, kehruu-, kudonta- ja viimeistelytyöissä samoin puolet naisista sai 7 500—10 000 markan välillä olevan vuosipalkan.

Tiedustelun perustuksella on myös laskettu työntekijöiden keskimääräinen kokonaisansio vuonna 1928. Yksistään rahapalkalla olevilla miehillä se oli 13 148 markkaa ja naisilla 9 133 markkaa sekä luontoisetuja nauttivilla miehillä 15 665 markkaa ja naisilla 9 204 markkaa.

Työntekijöiden palkkaetuinaan saamasta vapaasta tai halvempivuokraisesta asunnosta t. m. s. eduista ovat 9 tehtaan työntekijät antaneet tietoja. Yhteensä on 972 työntekijällä, 24.8 %:lla kaikista, ollut tällaisia etuja. Tavallisin oli halpavuokraisen asunto, jollaisen oli saanut 135 miestä ja 550 naista, ja 35 miestä sekä 195 naista oli tämän lisäksi saanut myös halvemmalla valon tai lämmön. Vuokra-avustusta työnantajalta oli nauttinut 35

ninglönen hade naturaförmåner, nära $\frac{3}{4}$ 300 mark eller högre veckelön. Veckelönen för männen med tidlön varierade märkbart enligt åldern. Relativt högst var den mellan 30—50 år och för dem som hade naturaförmåner också mellan 50 och 60 år. För dem, som voro anställda mot ackordlön, voro lönerna för flertalet i alla åldersgrupper höga, 300 mark eller mer. Undersökningen omfattar emellertid jämförelsevis få män, isynnerhet få ackordarbetare.

Rörande timlönen ha endast 425 män och 1 218 kvinnor eller inalles 58.9 % av tidlönsarbetarna lämnat några uppgifter. Männen timlön var påfallande högre än kvinnornas; för 59.2 % av männen växlade timlönen mellan 4:75 och 6:75 mark, medan åter av kvinnorna 87.8 % fick endast 2:25—4:25 mark i timlön.

Arbetarna tillfrågades också om sin årsförtjänst år 1928. Denna framgår av tabellbilagan V. Uppgifter ha erhållits beträffande 3 578 arbetare, som alla hade endast penninglön och som voro i arbete hela det nämnda året. Av männen hade omkring 70 % minst 11 250 mark, och $\frac{1}{4}$ t. o. m. minst 15 000 mark i årsinkomst, men kvinnornas löner voro mycket lägre; av dem hade likaledes omkring 70 % lägre årsinkomster än 10 000 mark. Då arbetarnas löner skärskådas enligt arten av deras arbete, finner man för männen vidkommande de högsta lönerna inom spinnings-, vävnings-, bleknings- och färgningsarbetet, där mer än hälften av männen hade minst 13 750 mark i årsinkomst, och den största delen av dessa minst 15 000 mark. Kvinnornas löner utvisade en vida större spridning, men en viss anhopning förmärkes också där; sålunda fick likaledes hälften av de kvinnor som sysselsattes i förarbeten, spinnings- och vävningsarbeten samt appretering en årslön mellan 7 500 och 10 000 mark.

På grundvalen av undersökningen har också beräknats arbetarnas genomsnittliga totalförtjänst under år 1928. De män, som hade endast penninglön, kommo till en lön om 13 148 mark och kvinnorna till 9 133 mark, medan de män, som åtnjoto naturaförmåner, nådde till 15 665 mark och kvinnorna av samma kategori till 9 204 mark.

Arbetarna vid 9 fabriker ha lämnat uppgifter angående den fria eller billigare bostad eller hånande förmån, som de åtnjuto som löneförmån. Inalles 972 arbetare, 24.8 % av samtliga, ha innehaft sådana. Vanligast var en bostad till billig hyra; en sådan innehades av 135 män och 550 kvinnor, och 35 män samt 195 kvinnor hade därutöver också fått lyse eller värme för billigare pris. Hyresbidrag, av arbetsgivaren hade 35 arbetare erhållit

työntekijää, ja 22 työntekijää oli saanut ilmaisen asunnon ja useasti sen lisäksi vielä ilmaisen lämmön tai valon.

Työnantajien tietojen mukaan on 4 tehdaslaitosta ilmoittanut työntekijöiden luontoisetuina ilmaisen tai halpavuokraisien asunnon, vapaan lääkärin ja lääkkeet y. m., 3 tehtaalla on annettu vain ilmainen lääkärinhoito ja lääkkeet ja 3 tehdaslaitosta ei ole antanut minkäänlaisia luontois-etuja.

V. Perhe- ja asunto-olot.

Kutomateollisuustyöntekijäin taloudellisten olojen selvittämiseksi on työntekijöiltä tiedusteltu ensinnäkin heidän perheittensä suuruutta. Tämän tiedustelun tulokset on esitetty liitetaulussa VI, jossa perheenjäsenten lukumäärään ei ole laskettu asianomaista työntekijää itseään. Seuraavassa yhdistelmässä tämä seikka on esitetty erikseen naimisissa olevien miesten ja naisten osalta.

Perheen jäsenluku, henkeä Familiens storlek, personer	Työntekijäin luku Antal arbetare			Prosentteina I procent		
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa
2	135	276	411	24.4	40.2	33.1
3	186	223	409	33.5	32.4	32.9
4	110	103	213	19.8	15.0	17.1
5	60	39	99	10.8	5.7	8.0
6	29	25	54	5.2	3.6	4.3
7	15	13	28	2.7	1.0	2.3
8—	20	8	28	3.6	1.2	2.3
Yhteensä — Summa	555	687	1 242	100.0	100.0	100.0

Kun tarkastellaan naimisissa olevien työntekijöiden perheiden suuruutta eli siis niiden henkilöiden lukumäärää, jotka työntekijöiden todennäköisesti oli yksin tai puolisonsa kanssa elätettävä, havaitaan, että miestyöntekijäin perheet olivat jonkin verran suurempia kuin naistryöntekijäin. Sellaisia perheitä, joissa oli enintään yksi lapsi, oli miehistä 57.9 %:lla, mutta naisista kokonaista 72.6 %:lla ja enintään kolmen lapsen perheitä oli edellisistä 88.5 % ja jälkimmäisistä 93.3 %. Perheistä oli $\frac{1}{3}$ sellaisia, joilla ei ollut yhtään lasta.

Kun leskiin ja eronneihin nähden tarkastellaan tätä samaa seikkaa, huomataan heistä noin $\frac{1}{4}$:lla olleen vain itsensä elätettävänä, kun taas 50.0 %:lla miehistä ja 58.3 %:lla naisista oli 1—2 lasta huollettavanaan. Naimattomiin nähden suhde oli aivan toinen, sillä naimattomista miehistä 99.0 % ja naisista 88.5 % huolehti vain itsestään, ja niistäkin, joilla oli lapsia, yli $\frac{1}{3}$:lla oli vain yksi lapsi.

och 22 hade fri bostad och ofta därtill ännu lyse eller värme avgiftsfritt.

Enligt arbetsgivarnas uppgifter ha beträffande 4 fabriksinrättningar angivits såsom naturaförmåner för arbetarna fri eller billigare bostad, fri läkarvård och medicin, ålderdomspension m. m.; 3 fabriker ha uppgivit endast fri läkarvård och medicin och 3 fabriksinrättningar ha ej beviljat några som helst naturaförmåner.

V. Familje- och bostadsförhållanden.

För att utröna textilanbetarnas ekonomiska förhållanden ha till en början uppgifter införskaffats om storleken av deras familjer. Resultaten av denna enkät ha framställts i tabellbilagan VI, där vederbörande arbetare själv icke inbegripits i familjemedlemmarnas antal. I följande sammanställning ha de gifta männen och kvinnorna i detta avseende upptagits var för sig.

Vid granskning av storleken av de gifta arbetarnas familjer, eller således antalet personer som arbetarna sannolikt hade att underhålla, vare sig ensamma eller tillsammans med sin make (maka), framgår, att de manliga arbetarnas familjer voro något större än de kvinnligas. Av männen hade 57.9 % familjer med högst ett barn, medan detta var fallet med hela 72.6 % av kvinnorna; familjer om högst 3 barn funnos bland 88.5 % av männen och 93.3 % av kvinnorna. Av familjerna saknade $\frac{1}{3}$ barn.

Då änklings — resp. änkor — och fränskilda undersökas i detta avseende, framgår, att ungefär $\frac{1}{4}$ av dem hade endast sig själva att underhålla, medan åter 50.0 % av männen och 58.3 % av kvinnorna hade att draga försorg om 1—2 barn. I fråga om de ogifta var proportionen en helt annan, ty av de ogifta männen försörjde 99.0 % endast sig själva, av kvinnorna åter 88.5 %, och mer än $\frac{1}{3}$ av dem som hade barn, hade endast ett barn.

Naimisissa olevien miestyöntekijäin perheissä oli, asianomainen työntekijä itse mukaan luettuna, keskimäärin 3.6 jäsentä ja naistyyntekijäin perheissä 3.1 jäsentä, kaikissa yhteensä keskimäärin 3.3 henkeä. Vuonna 1928 suoritettuna työntekijätärtutkimuksen mukaan oli vastaava luku 3.6 perheellillä työntekijättärillä, joihin naimisissa olevien lisäksi on luettu ne lesket ja eronneet, joilla oli lapsia. Nämä perheet olivat siis jonkin verran suurempia kuin kutomateollisuustyöläisten perheet. Niillä leskillä ja eronneilla, joiden perheeseen kuului asianomaisen itsensä lisäksi muitakin henkilöitä, oli perheen keskimääräinen henkilöluku 2.7. Naimattomilla työntekijöillä, joilla oli perhettä, sen keskimääräinen jäsenluku oli 2.2.

Kun tarkastellaan kysymystä, kuinka moni työntekijäin perheenjäsenistä teki heidän itsensä lisäksi ansiotyötä, käy ilmi, että naimisissa olevien miesten perheistä yli puolet oli sellaisia, että ansiotyössä oli vain työntekijä itse, mutta 1/3:ssa perheitä kävi hänen lisäksi joku perheenjäsen ansiotyössä. Naimisissa oleviin naisiin nähden asia on aivan toisin, sillä heidän perheistään vain 7.0 % oli sellaisia, joissa asianomaisen työntekijän lisäksi ei kukaan muu ollut ansiotyössä, kun taas 87.2 % perheistä oli sellaisia, että joku toinenkin perheenjäsenistä teki tällaista työtä. Miespuolisissa leskissä, eronneissa ja naimattomissa työntekijöissä oli siksi vähän perheellisiä, ettei niin pienen aineiston nojalla voida vertailuja tehdä. Naispuolisten työntekijäin suhteen taas tapahtuu täydellinen muutos edellä mainittuun verraten, kun tarkastellaan muita siviilisäätyryhmiä. Leskien perheistä oli näet 44.6 % sellaisia, joissa asianomainen työntekijä yksin teki ansiotyötä, ja 32.4 % oli sellaisia, joissa hänen lisäksi ansiotyössä oli toinenkin perheenjäsen. Eronneihin nähden olivat vastaavat suhdeluvut 56.9 ja 29.3. Lisäksi näissä kummassakin ryhmässä oli huomattavan paljon sellaisia, joiden muista perheenjäsenistä kaksikin teki ansiotyötä. Naimattomat työntekijät taas miltei kaikki, 94.1 %, joutuivat yksin ansiotyötä teke-mällä huolehtimaan perheestään.

Naimisissa olevilla työntekijöillä tietenkin puolisoseuseimmissa tapauksissa oli se perheenjäsen, joka asianomaisen itsensä lisäksi kävi ansiotyössä. Työntekijöiden puolison työkykyä tiedusteltaessa on käynyt ilmi, että tutkimuksen 555:stä naimisissa olevasta miespuolisesta työntekijästä 98.0 %:lla ja samoin 689 naispuolisesta työntekijästä 93.0 %:lla oli työkykyinen puoliso. Ainoastaan pienen osan näistä on ilmoitettu olleen vain osittain työkykyisiä. Työhön pystyvistä työnteki-

Inom de gifta männens familjer funnos, vederbörande själv imberäknade, i genomsnitt 3.6 medlemmar, i kvinnornas 3.1 eller hos alla sammanlagt i medeltal 3.3 personer. Enligt den år 1928 verkställda undersökningen rörande nattarbeterskorna utgjorde motsvarande tal 3.6 för de arbeterskor, som hade familjer, d. v. s. utom de gifta, änkor och fränskilda, som hade barn. De sistnämnda familjerna voro således i någon mån större än textilarbetarnas. Personantalet inom änklingarnas (änkornas) och de fränskildas familjer, där familjen öfverhuvud bestod av någon annan än vederbörande själv, utgjorde i medeltal 2.7. Antalet medlemmar per familj bland de ogifta arbetare, som hade familj, utgjorde i medeltal 2.2.

Undersöker man, huru många av arbetarnas familjemedlemmar, som utom dem själv utförde förvärvsarbete, framgår att inom mer än hälften av de gifta männens familjer endast arbetaren själv hade förvärvsarbete, medan i 1/3 av familjerna någon medlem utom honom hade sådant arbete. I fråga om de gifta kvinnorna förhåller sig saken helt annorlunda; av dess familjer funnos endast 7.0 %, där utom vederbörande arbeterska ingen annan utförde förvärvsarbete, medan åter inom 87.2 % av familjerna också någon annan medlem hade sådant. Bland de manliga arbetarna hade så få av änklingarna, de fränskilda eller ogifta någon familj, att ingen jämförelse kan ske med stöd av ett så litet material. I fråga om de kvinnliga arbetarna finner man däremot en fullständig olikhet gentemot de nyssnämnda, vid granskning av de övriga civilståndsgrupperna. Bland änkornas familjer funnos nämligen 44.6 % sådana, där vederbörande ensam utförde förvärvsarbete, och 32.4 %, där utom henne någon annan familjemedlem hade sådant. I fråga om de fränskilda voro motsvarande proportionstal 56.9 och 29.3. Dessutom funnos i vardera av dessa grupper påfallande många, där t. o. m. två av de övriga familjemedlemmarna hade förvärvsarbete. Av de ogifta arbetarna åter måste nästan alla, 94.1 %, ensamma draga försorg om familjen genom förvärvsarbete.

Bland de gifta arbetarna var det självfallet i de flesta fall maken eller maken, som jämte vederbörande själv utförde förvärvsarbetet. Vid efterforskandet av makens och makans arbetsförmåga framgick, att 98.0 % av de 555 gifta manliga och 93.0 % av de 689 gifta kvinnliga arbetare, som undersökningen berör, hade en arbetsförmögen make eller maka. Endast för en liten del av dessa har angivits att de varit endast delvis förmögna till arbete. Av de arbetsförmögna

jäin vaimoista työskenteli ansiotyössä 148 eli 27.2 % ja kotitaloustöissä 396 eli 72.8 %. Naispuolisten työntekijäin miehistä taas 97.5 % oli ansiotyössä ja muut oleskelivat toisella paikkakunnalla.

Työntekijöiden puolison ansiosta on antanut tietoja 96 niistä 148 miehestä ja 395 niistä 625 naisesta, joiden puolison on ilmoitettu olleen ansiotyössä. Kun verrataan toisiinsa asianomaisen työntekijän ja hänen puolisonsa ansiota, oli mies-työntekijöistä yli $\frac{3}{4}$:lla ainakin puolta suurempi ansio kuin heidän puolisoillaan, joista yli $\frac{2}{3}$ ansaitsi vähemmän kuin 8 750 markkaa vuodessa. Naistyöntekijöistä taas yli $\frac{1}{5}$ ansaitsi vähemmän kuin puolisonsa, joiden palkat yli puolella olivat vähintään 12 500 markkaa vuodessa.

Työntekijäin mahdollisen työttömyysajan pituutta on selvitetty tiedustelemalla heidän työttömänä oloaikaansa vuonna 1928. Tällöin on 51 miestä ja 425 naista eli 8.1 % kaikista ilmoittanut olleensa jonkin aikaa työttömänä. Lähes $\frac{1}{3}$:n, 32.6 %:n, työttömyysaika oli noin 1—2 kuukautta ja yhtä kuukautta lyhyemmän ajan oli työttömänä ollut 22.9 % kaikista; 2—4 kuukautta oli työttömänä ollut 16.2 % ja sitä kauemmin 19.1 %. Tavallisin työttömyyden syy oli sairaus, joka oli aiheuttanut työn puutteen 68.5 %:lle asianomaisista. Näillä kuitenkin työttömyys yleensä oli lyhytaikaista, lähes $\frac{1}{3}$:lla kuukautta ja runsaalla $\frac{2}{3}$:lla 2 kuukautta lyhyempi. Työn puute oli aiheuttanut työttömyyttä 9.7 %:lle näistä työntekijöistä, ja 21.8 % oli sitä joutunut kokemaan jostakin muusta, tarkemmin mainitsemattomasta syystä.

Mitä taas tulee työntekijäin puolison työttömyyteen, on siitä tietoja sekä vuodelta 1928 että alkupuoliskolta vuotta 1929, jolloin tutkimus toimitettiin. Vuonna 1928 oli miespuolisten työntekijäin ansiotyössä olevista puolisoista 18.2 % ollut työttöminä, mutta naisten puolisoista kokonaista 28.5 %. Vuoden 1929 alkupuolella olivat vastaat suhdelluvut miestyöntekijöihin nähden 8.8 ja naistyöntekijöihin nähden 24.8. Miehet olivat yleensä olleet työttöminä vähemmän aikaa kuin naiset, sillä sekä vuonna 1928 että vuonna 1929 oli miesten puolisoista noin puolet ollut työttöminä yli 4 kuukautta, mutta naisten puolisoista taas runsaasti yli 60 % oli työttömänä vain 1—4 kuukautta. Naistyöntekijäin puolisoista joutuivat työttömyyttä useimmin kärsimään ne, jotka työskentelivät sekatoissa taitteollisuuden ja käsityön palveluksessa; työttömänä olleet miestyöntekijöiden

arbetarhustrurna hade 148 eller 27.2 % förvärvsarbete, och 396 eller 72.8 % voro sysselsatta i hemhushållet. Av de kvinnliga arbetarnas, män åter voro 97.5 % i förvärvsarbete; de övriga vistades på annan ort.

Av de 148 män och 625 kvinnor, som uppgivit, att maken hade förvärvsarbete, ha 96 män och 395 kvinnor lämnat meddelanden om beloppet av sagda förtjänst. Då vederbörande arbetares och hans makes (makas) förtjänst jämföras, observeras, att mer än $\frac{3}{4}$ av de manliga arbetarna hade åtminstone hälften större förtjänst än deras hustrur, av vilka mer än $\frac{2}{3}$ förtjänade mindre än 8 750 mark om året. Av de kvinnliga arbetarna åter förtjänade över $\frac{1}{5}$ mindre än männen, vilkas löner för mer än hälften var minst 12 500 mark om året.

Varaktigheten av den eventuella arbetslösheten bland arbetarna har uttrönts genom införskaffande av uppgifter rörande den tid de varit arbetslösa under år 1928. Då ha 51 män och 425 kvinnor eller 8.1 % av samtliga arbetare meddelat, att de någon tid varit arbetslösa. För 32.6 %, med andra ord för nära $\frac{1}{3}$, varade arbetslöshetstiden omkring 1—2 månader, medan 22.9 % av alla hade varit utan arbete under en kortare tid än en månad; 16.2 % hade varit arbetslösa under 2—4 månader och 19.1 % ännu längre tid. Den vanligaste orsaken till arbetslöshet var sjukdom, som för 68.5 % hade orsakat brist på arbete. För denna grupp var arbetslösheten dock i allmänhet kortvarig, för omkring $\frac{1}{3}$ en kortare tid än en månad och för drygt $\frac{2}{3}$ en kortare tid än 2 månader. Brist på arbete hade föranlett arbetslöshet för 9.7 % av dessa arbetare, och 21.8 % hade drabbats av den på grund av någon annan, icke närmare angiven orsak.

Beträffande arbetslösheten bland arbetarnas män eller hustrur, finnas uppgifter både för år 1928 och den förra hälften av år 1929, då undersökningen utfördes. År 1928 hade 18.2 % av de manliga arbetarnas hustrur, som varit sysselsatta i förvärvsarbete, varit arbetslösa, och icke mindre än 28.5 % av männen till de kvinnliga arbetarna. Under förra hälften av år 1929 voro motsvarande tal för de manliga arbetarna 8.8 och för de kvinnliga 24.8. Männen hade i allmänhet varit arbetslösa kortare tid än kvinnorna; såväl under år 1928 som 1929 hade ungefär hälften av de manliga arbetarnas hustrur varit arbetslösa mer än 4 månader, medan åter drygt mer än 60 % av de kvinnliga arbetarnas män varit arbetslösa endast 1—4 månader. Av de kvinnliga arbetarnas män drabbade arbetslösheten oftast den del, som var sysselsatt med grovarbete eller industri och hant-

puolisot taas miltei kaikki olivat teollisuustyöntekijöitä.

Yksinäisten työntekijöiden huoltovelvollisuudesta on saatu tietoja 3 668 henkilöltä. Yksinäisistä miespuolisista työntekijöistä vain 57 eli 14.7 % ja naispuolisista työntekijöistä 782 eli 23.8 % avusti muita henkilöitä, useimmiten vanhempiaan. Avustettavana ei tavallisesti ollut kuin yksi henkilö, 67.5 %:lla, tai 2 henkilöä, 30.0 %:lla kaikista niistä, jotka avustivat toisia. Neljän naistyöntekijän on itse ilmoitettu saaneen avustusta.

Kutomateollisuustyöntekijäin asunto-oloista on tietoja nukkumishuoneen tilavuudesta sekä siinä nukkuvien henkilöiden lukumäärästä. Nämä seikat on esitetty liitetaulussa VII erikseen naimattomiin työntekijöihin sekä naimisissa oleviin, leskiin ja eronneihin nähden.

Mitä tulee huoneiden absoluuttiseen tilavuuteen, nukkuivat miehet yleensä suuremmissa huoneissa kuin naiset. Heistä näet 45.9 %:lla kysymyksessä olevan huoneen tilavuus oli vähintään 50 m³, kun taas naisista vain 33.5 % nukkui näin suuressa huoneessa. Naimattomien naisten ja miesten huoneet olivat yleensä ahtaammat kuin muiden. Kaikki ne 47 työntekijää, jotka nukkuivat sellaisissa huoneissa, joiden tilavuus oli alle 15 m³:n, sekä ilmeisesti suuri osa niistä 148:sta, joiden asuinhuoneen tilavuus oli 15—20 m³, asuivat niin pienissä huoneissa, ettei rakennussääntö edes salli sellaisten rakentamista, puhumattakaan siitä, että tällaisissa huoneissa saattoi nukkua jopa viisikin henkilöä.

Huoneiden absoluuttinen tilavuus ei kuitenkaan merkitse paljon, vaan asiaa on tarkasteltava sen mukaan, kuinka monta henkeä niissä nukkui. Kun tarkastellaan erikseen miehiä ja naisia, havaitaan, että miehistä lähes 60 % oli sellaisia, joiden kanssa samassa huoneessa nukkui 1—2 henkeä ja vain pieni osa, 7.7 % kaikista, nukkui yksin. Naisista taas 12.9 %:lla oli yksin huone hallussaan ja yli 60 %:lla oli huoneessaan 1—2 muuta henkilöä, useimmiten vain yksi. Tältä kannalta katsoen naiset siis yleensä asuivat väljemmin kuin miehet. Kun miehistä tarkataan erikseen naimattomia sekä naimisissa olevia, leskiä ja eronneita, oli edellisten ryhmässä 14.1 %:lla yksin huone hallussaan ja noin 1/4:n kanssa nukkui yksi ja samoin noin 1/4:n kanssa 2 muuta henkilöä, kun taas jälkimmäisessä ryhmässä vain 3.7 % henkilöistä nukkui yksin, mutta lähes 1/3:lla oli yksi ja samoin lähes 1/3:lla kaksi huonetoveria. Naimattomat miehet asuivat tästä päättäen jonkin verran ahtaammin kuin muut. Kun naiset ryhmitetään samalla tavoin, huomataan naimattomista 13.9 %:n olleen yksin

verk; de arbetslösa hustrurna till de manliga arbetarna tillhörde nästan alla industrin.

Beträffande de ensamma arbetarnas underhållsplikt ha uppgifter erhållits för 3 668 personer. Av de ensamma manliga arbetarna understödde endast 57 eller 14.7 % andra personer, oftast sina föräldrar, av de kvinnliga arbetarna däremot 782 eller 23.8 %. Vanligen var det endast en person som understöddes, så för 67.5 %, eller 2 personer, för 30.0 % av alla dem, som försörjde andra. Fyra kvinnliga arbetare uppgåvo, att de själva fått understöd.

I fråga om textilarbetarnas bostadsförhållanden föreligga uppgifter rörande storleken av sovrummet och antalet personer, som sovo där. Dessa omständigheter framgå av tabellbilagan VII skilt för de ogifta arbetarna och för gifta, änkor, änklings och fränskilda.

Betraktas rummens absoluta storlek, framgår, att männen överhuvud sovo i större rum än kvinnorna. För de förras vidkommande utgjorde nämligen kubikinhållet i sovrummet för 45.9 % minst 50 m³, medan endast 33.5 % av kvinnorna sovo i så stora rum. De ogifta kvinnornas och männens rum voro i allmänhet mindre rymliga än de övrigas. Alla de 47 arbetare, som sovo i rum, vilkas lufttrym understeg 15 m³, och påtagligen en stor del av de 148, vilkas lufttrym var 15—20 m³, bodde i så små rum, att byggnadsordningen ej tillåter uppförandet av sådana, för att alls icke tala om att i dessa rum kunde sova ända till 5 personer.

Rummens absoluta storlek betyder emellertid icke mycket, utan saken bör bedömas efter huru många personer som sovo där. Då män och kvinnor tagas särskilt, observeras, att av männen i det närmaste 60 % delade sovrum med 1—2 personer, och endast en liten del, 7.7 % av alla, sovo ensamma. Av kvinnorna hade åter 12.9 % ett ensamt rum till disposition och över 60 % delade rummet med 1—2 personer, oftast endast en. Från denna synpunkt sett bodde kvinnorna i allmänhet rymligare än männen. Då å ena sidan de ogifta männen och å andra sidan de gifta, änklings och de fränskilda tagas för sig, hade i den första gruppen 14.1 % ett enskilt rum och ungefär 1/4 delade sovrum med en person och likaledes ungefär 1/4 med två andra personer, medan i den senare gruppen endast 3.7 % sovo ensamma, men närmare 1/3 hade en och närmare 1/3 två rumskamrater. De ogifta männen bodde att döma av detta något trängre än de övriga. Då kvinnorna grupperas på samma sätt, befinnas 13.9 % av de ogifta kvinnorna ha varit ensamma

huoneensa haltijana, kun taas lähes 40 %:n on ollut jaettava se yhden ja lähes 25 %:n kahden muun henkilön kanssa. Naimisissa olevista, sekä leskistä ja eronneista taas 9.5 % hallitsi yksin huonettaan, 37.0 % jakoi sen yhden ja 29.0 % kahden henkilön kanssa.

Edelleen on tarkastettava asunnon keskimääräistä tilavuutta henkeä kohden. Seuraavassa yhdistelmässä tämä on laskettu siivillisäädyn mukaan eri henkilöille, silmälläpitäen samassa huoneessa nukkuvien lukumäärää.

Siviilisäätö — Civilstånd	Keskimääräinen tilavuus m ³ :ssä henkilöä kohden huoneissa, joissa nukkui henkeä Genomsnittlig sovluftrymd per person i rum, där följande antal personer sovo						Kaikkiaan Samtliga
	1	2	3	4	5	6	
Naimattomat miehet — Ogifta män	37.3	23.3	16.1	13.7	10.9	10.2	15.8
” naiset — ” kvinnor	36.7	21.5	15.7	12.5	11.1	9.1	16.7
Naimisissa olevat miehet — Gifta män	46.1	24.6	17.0	13.6	11.6	9.6	16.7
” ” naiset — ” kvinnor	38.0	22.3	15.7	12.3	9.2	9.5	16.4

Kuten luonnollista, onkin, oli suurin keskimääräinen tilavuus niillä henkilöillä, joilla oli huone yksin hallussaan. Näistäkin olivat parhaimmassa asemassa naimisissa olevien ryhmään kuuluvat miehet. Heitä oli kuitenkin absoluuttisesti siksi vähän, ettei puheena oleva, tilavuutta osoittava luku ole täysin olosuhteita kuvaava. Keskimääräinen tilavuus henkeä kohden väheni sitä mukaa, mitä useampi henkilö nukkui samassa huoneessa.

Niistä 3 668 kutomateollisuustyöntekijästä, jotka elättivät varsinaisesti vain itsensä, on 3 156 antanut tietoja asuntonsa laadusta. Näistä asui 347 miestä ja 2 195 naista vanhempiensa luona sekä 17 miestä ja 597 naista muualla.

VI. Terveydentila, taudit ja tapaturmat.

Kutomateollisuuden terveysolot ovat olleet huomion esineinä jo tämän alan industrialistisen nousun alkua ajoista lähtien. Maamme ensimmäisessä sosialitilastollisessa tutkimuksessa, jonka vuonna 1883 toimitti työväensuojelulainsäädäntöä valmistelevaan asetettu, n. s. Furuahjelmien komitea, esitettiin m. m. tietoja ammattialan erikoisten olosuhteiden haitallisesta vaikutuksesta työntekijöiden terveyteen. Sama seikka oli myös selvitettävänä vuoden 1903 tutkimuksessa, mutta vasta tässä nyt selostettavana olevassa tiedustelussa samoin kuin vuonna 1928 suoritetussa yötyöntekijätutkimuksessa otettiin mainitut seikat lääkärin tutkimuksen alaisiksi, nojaten kuitenkin etusijassa työntekijöiden antamiin tietoihin. Esillä olevassa tutkimuksessa kohdistettiin huomiota työntekijöiden yleiseen terveydentilaan ja ravitsemustilaan, hei-

inhavare av sitt rum, medan närmare 40 % delat det med en och närmare 25 % med två personer. Bland de gifta samt änkorna och de fränskilda åter förfogade 9.5 % ensamma över sitt rum, 37.0 % delade det med en och 29.0 % med två personer.

Vidare har undersökts bostadens genomsnittliga luftrymd per person. I följande sammanställning har detta beräknats enligt de olika personernas civilstånd, med avseende fäst vid antalet personer som sovo i samma rum.

Såsom naturligt är, hade i genomsnitt de personer det största rymdinhållet till förfogande, som disponerade över enskilt rum. Även av dessa befunno sig de gifta männen i det bästa läget. Dessa voro emellertid absolut taget så få, att ifrågavarande tal som ange luftrymden, ej fullt återge förhållandena. Den genomsnittliga rymdigheten per person avtog i förhållande till huru många personer som sovo i samma rum.

Av de 3 668 textilindustriarbetare, som lygnärde i huvudsak endast sig själva, ha 3 156 lämnat uppgifter om beskaffenheten av sin bostad. Av dem bodde 347 män och 2 195 kvinnor hos sina föräldrar samt 17 män och 597 kvinnor annorstädes.

VI. Hälsotillstånd, sjukdomar och olycksfall.

Hälsöförhållandena inom textilindustrin ha varit föremål för uppmärksamhet ända sedan den första tiden för industriellt uppsving på detta område. I den första socialstatistiska undersökningen i vårt land, som år 1883 verkställdes av den s. k. Furuahjelmiska kommittén, vilken tillsatts för att bereda arbetarskyddslagstiftningen, framlades bl. a. uppgifter om de för yrkesgrenen säregna förhållandenas menliga inverkan på arbetarnas hälsa. Samma omständighet utreddes också i 1903 års undersökning. Men först i nu föreliggande enkät och i den år 1928 utförda undersökningen rörande nattarbeterskorna gjordes den till föremål för läkarundersökning, om den än i främsta rummet stödde sig på uppgifter lämnade av arbetarna. I vår undersökning har avseende fästs vid arbetarnas allmänna hälso- och näringsstillstånd, deras

dän tauteihinsa ennen kutomateollisuuden tuloa ja siinä työskennellessä, tapaturmiin, lasten lukumäärään ja kuolleisuuteen, työn rasittavuuteen y. m. seikkoihin.

Lääkärien tutkimien kutomateollisuustyöntekijäin terveydentilasta on saatu tietoja 5 539 työntekijästä. Seuraava yhdistelmä antaa yleiskatsauksen mies- ja naispuolisten työntekijäin terveydentilaan.

Terveydentila — Hälsotillstånd	Työntekijäin luku Antal arbetare			Prosentteina I procent		
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa
Terveitä ja voimakkaita — Friska och kraftiga	70	290	360	7.6	6.3	6.5
Terveitä — Friska	848	4 248	5 096	92.1	92.0	92.0
Terveitä, vaikka heikonlaisia — Friska, ehuru klana	1	65	66	0.1	1.4	1.2
Kivullosia — Sjukliga	2	15	17	0.2	0.3	0.3
Yhteensä — Summa	921	4 618	5 539	100.0	100.0	100.0

Yhdistelmän osoittama tulos on varsin ilahduttava, sillä kokonaista 99.7 % miehistä ja 98.3 % naisista oli terveitä; heikkoja ja kivullosia oli miehistä vain 0.3 % ja naisista 1.7 %. Jos näitä lukuja verrataan yötyössä olevia naisia koskevaan tutkimukseen vuodelta 1928, nähdään, että yötyöntekijättäristä oli 7.0 % voimakkaita, 69.6 % terveitä, 19.4 % heikkoja, vaikka terveitä ja 4.0 % kivullosia. Erikoisesti on huomautettava niistä tosin vain 63 kutomateollisuustyöntekijästä, joista yötyöntekijättäristutkimuksen yhteydessä kerättiin tietoja. He olivat heikompia kuin tämän tutkimuksen työntekijät, sillä heistä vain 63.5 % oli terveitä ja 36.5 % heikkoja tai kivullosia. "Terveiksi, vaikka heikonlaisiksi" arvostellut työntekijät ovat molemmissa tutkimuksissa muodollisesti aivan vastaavanlaisia tapauksia, mutta luvuille ei luonnollisesti, asian laatuun nähden, voida antaa aivan ehdotonta merkitystä. Vertailun tulos osoittaa kuitenkin, että kutomateollisuustyöntekijäin terveydentila oli huomattavasti parempi kuin paperi- ja puuteollisuuden vuorotyössä olevien naisten, sillä kutomateollisuustyöntekijöistä vain 1.5 %, mutta yötyöntekijättäristä kokonaista 23.4 % oli heikkoja tai kivullosia. Vuoden 1903 tutkimuksen mukaan oli 3.9 %:lla miehistä ja 5.7 %:lla naisista heikko tai huono terveys. Tämä viittaa siihen, että kutomateollisuustyöntekijäin terveydentila on viime vuosikymmeninä parantunut.

Terveydentilaa eri ikäryhmissä valaisee liitetaulu VIII. Mitään iän mukana lisääntyvää terveyden heikkenemistä eivät luvut osoita lukuun ottamatta 60 vuotta vanhempia työntekijöitä, joissa oli suhteellisesti enemmän heikkoja ja kivullosia kuin

sjukdomar före inträdet i textilindustrin och under tiden för arbetet där, vid olycksfallen, antalet barn och deras dödlighet, graden av ansträngning under arbetet m. fl. förhållanden.

Uppgifter ha erhållits om 5 539 av läkare undersökta textilarbetares hälsotillstånd. Följande sammanställning ger en översikt både av de manliga och de kvinnliga arbetarnas hälsotillstånd.

Työntekijäin luku Antal arbetare	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Prosentteina I procent		
				Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa
Terveitä ja voimakkaita — Friska och kraftiga	70	290	360	7.6	6.3	6.5
Terveitä — Friska	848	4 248	5 096	92.1	92.0	92.0
Terveitä, vaikka heikonlaisia — Friska, ehuru klana	1	65	66	0.1	1.4	1.2
Kivullosia — Sjukliga	2	15	17	0.2	0.3	0.3
Yhteensä — Summa	921	4 618	5 539	100.0	100.0	100.0

Det ovan angivna resultatet är synnerligen glädjande; ej mindre än 99.7 % av männen och 98.3 % av kvinnorna voro friska; svaga och sjukliga voro av männen endast 0.3 % och av kvinnorna 1.7 %. Om dessa tal jämföras med undersökningen av år 1928 rörande de kvinnor, som voro i nattarbete, finner man, att av nattarbeterskorna 7.0 % voro kraftiga, 69.6 % friska, 19.4 % svaga, om än friska och 4.0 % sjukliga. Särskilt böra beaktas de textilarbeterskor, visserligen endast 63 till antalet, beträffande vilka uppgifter införskaffades vid undersökningen rörande förhållandena bland nattarbeterskorna. Dessas hälsa var svagare än de arbetares, som innefattas i föreliggande undersökning; av de förstnämnda voro nämligen endast 63.5 % friska och 36.5 % svaga eller sjukliga. De som „friska, ehuru klana” angivna arbetarna äro i båda undersökningarna formellt alldeles motsvarande fall, men talen kunna på grund av sakens beskaffenhet helt naturligt ej tillmätas en absolut betydelse. Resultatet av en jämförelse utvisar emellertid, att textilarbeterskornas hälsotillstånd var avsevärt bättre än de kvinnors, som voro i skiftarbete i pappers- och träindustrin, ty av textilarbetarna voro endast 1.5 %, men av nattarbeterskorna hela 23.4 % svaga eller sjukliga. Enligt 1903 års undersökning hade 3.9 % av männen och 5.7 % av kvinnorna en svag eller dålig hälsa. Detta tyder på, att hälsotillståndet hos textilarbetarna förbättrats under de senaste årtiondena.

Hälsotillståndet inom olika åldersgrupper belyses av tabellbilagan VIII. Talen utvisa icke något med åren tilltagande försvagande i hälsotillståndet, fränsett de arbetare, som voro över 60 år, bland vilka funnos relativt mera svaga och sjuk-

muissa ikäryhmissä. Tässä suhteessa siis kutomateollisuustyöntekijät antavat aivan toisen kuvan kuin yötyöntekijättäret, joiden terveys yleensä iän mukana heikkeni. Paperiteollisuudessa oli yötyöntekijättärien terveydentila yleensä parempi kuin puuteollisuudessa, jossa työntekijäin kivullosuus ja heikkous iän kohotessa lisääntyi enemmän. Vuoden 1903 kutomateollisuustutkimusta tarkastettaessa havaitaan työntekijäin terveydentilan silloin olleen enemmän riippuvaisen iästä kuin tässä tutkimuksessa, varsinkin heikkojen ja kivulloisten naisten suhteellinen lukumäärä kohosi iän mukana.

Eri ammatti-ikäryhmissä ovat terveyssuhteet jokseenkin samat kuin edellä. Tätä on valaistu liitetaulussa IX. Ammatti-ian lisääntyessä on työntekijäin terveys jopa jonkin verran parantunut, mutta tähän, kuten edellä esitettyyn ikäryhmitykseenkin nähden vaikuttaa tietenkin se seikka; että sairaalloiset työntekijät ovat pakotettuja keskeyttämään ammattityön. Kun verrataan yötyöntekijätutkimuksen tuloksia käsillä oleviin lukuihin, nähdään jälleen yötyöntekijättärien olleen paljon sairaalloisempia kuin kutomateollisuustyöntekijät. Suhteellisesti eniten oli terveitä 10—20 vuotta ammatti-alalla olleissa yötyöntekijättäriissä, mutta 20—30 vuotta ammattityötä tehneiden terveys oli jo paljon heikompi, kun taas kutomateollisuustyöntekijät sekä näissä molemmissa että muissa ammatti-ikäryhmissä olivat miltei yhtä terveitä. Yötyöntekijättäristä oli kuitenkin näin kauan aikaa alalla työskennelleitä verraten vähän.

Kun sitten tarkastellaan työntekijäin ravitsemustilaa, jota liitetaulussa X on selvitetty ammatti-ian perustalla, käy edelleen ilmeiseksi vastakohta kutomateollisuustyöntekijäin ja yötyöntekijättärien välillä. Seuraavassa yhdistelmässä on esitetty kutomateollisuustyöntekijäin ravitsemustilaa jakamalla heidät lihaviin, normaaleihin ja laihoihin.

Ravitsemustila Näringsstillstånd	Miehiä Män	Työntekijäin luku Antal arbetare		Miehiä Män	Prosentteina I procent	
		Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa		Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa
Lihavia — Feta	33	188	221	3.6	4.1	4.0
Normaaleja — Normala	741	3 881	4 622	80.4	84.0	83.4
Laihoja — Magra	147	549	696	16.0	11.9	12.6
Yhteensä — Summa	921	4 618	5 539	100.0	100.0	100.0

Edellä olevasta käy ilmi, että runsaasti $\frac{1}{5}$ kutomateollisuustyöntekijöistä oli arvoiteltu normaaleiksi ja yli $\frac{1}{10}$ laihoiksi, kun taas lihavia oli heissä aivan vähän. Jos tarkastellaan erikseen mie-

liga än inom de övriga åldersgrupperna. I detta avseende erbjuda således textilarbetarna en alldeles annan bild än nattarbeterskorna, vilkas hälsa i allmänhet försvagades med åren. Inom pappersindustrin var nattarbeterskornas hälsa överhuvud bättre än inom träindustrin, där arbetarnas sjuklighet och svaghet ökades mera vid tilltagande ålder. Vid granskning av 1903 års undersökning rörande textilarbetarna observeras, att arbetarnas hälsotillstånd då var mer beroende av åldern än i denna undersökning; isynnerhet tilltog det relativa antalet svaga och sjuka bland kvinnorna med åren.

Inom de olika grupperna efter anställningstiden inom yrket äro hälsotillståndena nägorlunda likartade som ovan. Detta belyses av tabellbilagan IX. Med tilltagande yrkesålder har arbetarnas hälsa t. o. m. något förbättrats, men härvidlag som också ifråga om den ovan framställda åldersgrupperingen inverkar självfallet den omständigheten, att de sjukliga arbetarna äro tvungna att upphöra med yrkesarbetet. Då resultatet från undersökningen rörande nattarbeterskorna jämföras med föreliggande tal, finner man åter, att nattarbeterskorna varit mycket sjukligare än textilarbetarna. Det jämförelsevis största antalet friska fanns bland de nattarbeterskor, som varit 10—20 år i sitt yrke, men hälsotillståndet hos dem, som arbetat i yrket 20—30 år, var redan mycket sämre. Inom textilindustrin voro däremot arbetarna både inom ovan angivna grupper av anställningstid och inom de övriga nästan lika friska. Bland nattarbeterskorna funnos emellertid jämförelsevis få, som arbetat så länge på området.

Vid betraktande av näringstillståndet hos arbetarna, vilket i tabellbilagan X framställs på grundvalen av yrkesåldern, framträder ytterligare motsatsen mellan textilarbetarna och nattarbeterskorna. I följande sammanställning belyses textilarbetarnas näringstillstånd genom en indelning i feta, normala och magra.

Av ovanstående framgår, att drygt $\frac{1}{5}$ av textilarbetarna angivits som normala och över $\frac{1}{10}$ som magra, medan däremot feta funnos till ett alldeles litet antal. Om männen och kvinnorna granskas,

hiä ja naisia, havaitaan naisista suhteellisesti suuremman osan kuin miehistä olleen normaaleja, kun taas miesten joukossa laihoilla oli korkeampi suhdeluku.

Seuraavassa yhdistelmässä verrataan toisiinsa yötyöntekijättärien ja kutomateollisuustyöntekijäin ravitsemustilaa.

Ravitsemustila Näringstillstånd	
Lihavia — Feta	
Normaaleja — Normala	
Laihoja — Magra	
Yhteensä — Summa	

Yhdistelmä osoittaa, että kutomateollisuustyöntekijäin ravitsemustila oli paljon parempi kuin yötyöntekijättärien, joista vain vajaa 70 % oli normaaleja ja sen sijaan yli 20 % laihoja. Mitä tulee niihin 63 kutomateollisuustyöntekijään, joista yötyöntekijättärtutkimuksessa oli tietoja, oli heistä suurin osa, 42.9 %, laihoja, 36.5 % normaaleja ja 20.6 % lihavia. Heidän ravitsemustilansa oli siis paljon huonompi kuin tämän tutkimuksen kutomateollisuustyöntekijäin, vaikka tosin vertailulle kahden näin erisuuruisten aineiston välillä ei voida antaa varsin suurta merkitystä.

Jos vielä tarkastellaan sitä seikkaa, miten työntekijäin ravitsemustila muuttuu ammatti-ään kasvaessa, huomataan lisääntyneen ammatti-ään vaikuttaneen ravitsemustilaan paljon voimakkaammin kuin terveydentilaan. Huomattava on tässä varsinkin, se, että kun normaalisti ravittujen suhteellinen määrä ammatti-ään kasvaessa säännöllisesti väheni, niin sekä lihaviin että laihojen määrä tällöin tasaisesti nousi. Miehiin nähden on erikseen huomattava, että 20 vuotta kauemmin ammattialalla olleista suhteellisen paljon, yli $\frac{1}{4}$, oli laihoja, kun taas naisilla kehitys tähän suuntaan ei ollut niin voimakas, sillä laihojen osuus 20—30 vuoden ammatti-ään omaavilla oli 17.7 % ja vasta 30 vuotta kauemmin olleilla 22.7 %. Naisten keskuudessa sen sijaan lihaviin suhteellinen määrä kohosi jonkin verran voimakkaammin kuin miesten vastaava luku.

Yötyöntekijättärien ravitsemustilassa esiintyi ammatti-ään kohotessa osittain aivan toisenlaatuisia ilmiöitä. Ammatti-ään kohotessa 20 vuoteen saakka normaalien yötyöntekijättärien luku säännöllisesti väheni, mutta lisääntyi jälleen ammatti-ään edelleen kohotessa. Lihaviin työntekijäin suhdeluku kohosi säännöllisesti ja runsaasti, mutta 30 vuotta kauemmin ammattityötä tehneissä ei lihavia ollut yhtään. Laihojen suhdeluvuissa ei huomata yhtä voimakasta muutosta, mutta nekin kohosivat am-

för sig, befinnas kvinnorna till en relativt större del än männen ha varit normala, medan åter de magra ha ett högre proportionstal bland männen.

I följande sammanställning jämföras med varandra nattarbeterskornas och textilarbetarnas näringstillstånd.

Yötyöntekijättäret Nattarbeterskor		Kutomateollisuustyöntekijät Textilindustriarbetare	
absol.	%	absol.	%
127	9.4	221	4.0
926	68.9	4 622	83.4
292	21.7	696	12.6
1 345	100.0	5 539	100.0

Tabellen utvisar, att näringstillståndet bland textilarbetarna var vida bättre än hos nattarbeterskorna, av vilka knappt 70 % voro normala och mer än 20 % magra. Vad beträffar de 63 textilarbetare, i fråga om vilka uppgifter funnos i nattarbeterskeundersökningen, voro av dessa den största delen, 42.9 %, magra, 36.5 % normala och 20.6 % feta. Deras näringstillstånd var således mycket sämre än de textilarbetares, som beröras av denna undersökning, om än visserligen en jämförelse mellan två så olika stora material icke kan tillmätas alltför stor betydelse.

Om vi ännu undersöka, i vilken mån arbetarnas näringstillstånd förändras med tilltagande yrkesålder, lägga vi märke till, att ökad yrkesålder i vida högre grad inverkat på näringstillståndet än på hälsotillståndet. Härvid är särskilt att observera, att medan det relativa antalet normalt närda regelbundet åtog med tilltagande yrkesålder, så steg därunder både de fetas och de magras antal jämnt. I fråga om männen är särskilt att anmärka, att relativt många, mer än $\frac{1}{4}$, av de män, som varit längre tid än 20 år i yrket, voro magra, då däremot hos kvinnorna utvecklingen i denna riktning ej var så stark, så tillvida som de magras andel i den grupp som hade en anställningstid om 20—30 år, var 17.7 % och först bland dem som arbetat i yrket mer än 30 år utgjorde 22.7 %. Bland kvinnorna tilltog däremot de fetas relativa antal något starkare än motsvarande tal hos männen.

I nattarbeterskornas näringstillstånd framträdde vid stigande anställningstid delvis alldeles andra slags företeelser. Då anställningstiden steg till 20 år, minskades regelbundet antalet normala nattarbeterskor, men tilltog åter, då anställningstiden yttermera ökades. Det relativa antalet feta arbetare ökades regelbundet och starkt, men bland dem, som varit längre tid än 30 år i yrket, funnos alls inga feta. I proportionstalen för de magra märkas ej lika stora förändringar, men också dessa

ammatti-ikäen kasvaessa lukuun ottamatta 20—30 vuoden ammatti-ikäryhmää, jossa laihoja oli kaikkein vähemmän. Yötyöntekijättärien ravitsemustilaa osoittavia lukuja ei kuitenkaan voida verrata kuin 10:nteen ammatti-ikävuoteen saakka, sillä sitä korkeammissa ammatti-ikäryhmissä oli niin vähän työntekijöitä, että satunnaisuudet ovat saattaneet vaikuttaa lukuihin.

Jos kutomateollisuustyöntekijät ryhmitetään selaisiin, jotka ovat olleet tässä työssä 10 vuotta vähemmän ja tätä kauemmin, saadaan lihaviin suhdeluvuksi edellisessä ryhmässä 2.1 % ja jälkimmäisessä 6.7 %, kun taas normaaleja oli vastaavasti 89.4 % ja 74.7 % ja laihoja 8.5 % ja 18.6 %. Pitemmän aikaa harjoitettu kutomateollisuustyö näyttää siis aiheuttaneen työntekijäin laihtumista, vaikka edellä olevasta ei tässä suhteessa voida tehdä varmoja johtopäätöksiä, koska eri ammatti-ikäryhmiä edustavat eri työntekijät. Kun verrataan näitä lukuja yötyöntekijättärien vastaaviin lukuihin, jolloin tosin aikaisemmin mainitusta syystä ei voida tarkastella kuin 10 vuotta lyhyemmän ajan olleiden ammatti-ikäryhmää, käy jälleen selvästi ilmi yötyöntekijättärien huonompi ravitsemustila. Lihavia oli heistä 7.8 %, normaaleja 70.4 % ja laihoja kokonaista 21.8 %.

Edellä esitettyyn antaa tärkeältä osalta lisävalaistusta selvitys kutomateollisuustyöntekijäin sairauksista. Liitetaulussa XI on käsitelty erikseen ne taudit, jotka työntekijöillä on ollut ennen ryhtymistä kutomateollisuustyöhön sekä liitetaulussa XIII ne taudit, jotka työntekijöillä on ollut heidän kutomateollisuudessa työskennellessään. Sairastaneet henkilöt ja taudintapaukset on laskettu erikseen. Jos tarkastetaan ensiksi terveiden ja sairaiden suhdetta, voidaan todeta, että 41.4 % tietoja antaneista miehistä ja 38.6 % naisista on ilmoittanut itsensä kutomateollisuudessa työskennellessään terveeksi; sairastaneiden suhdeluvut ovat tämän mukaan vastaavasti 58.6 ja 61.4. Yötyöntekijättäristä oli sairastaneita 77.2 % ja terveitä 22.8 %, joten ero on varsin huomattava ja todistaa puolestaan sen, mitä edellä esitettiin kutomateollisuustyöntekijäin paremmasta terveydestä yötyöntekijättäriin verraten.

Mitä tulee kutomateollisuustyöntekijäin sairaaloisuuteen ennen heidän kutomateollisuuteen tuloaan, on 79.2 % miehistä ja 72.4 % naisista ilmoittanut itsensä tällöin terveiksi. Sairastaneita oli vastaavasti vain 20.8 ja 27.6 %. Noin 1/3 työntekijöistä ei kuitenkaan ole ollenkaan antanut tietoja tästä seikasta. Yötyöntekijättärien kivullosuus oli tässäkin suhteessa paljon suurempi, sillä

tilltogo med ökad yrkesålder med undantag av gruppen med en anställningstid av 20—30 år, som hyste det allra lägsta antalet magra. Talen för nattarbeterskornas näringstillstånd kunna dock ej jämföras längre än till det 10:nde yrkesåret, emedan i grupperna med längre anställningstid funnos så få arbetare, att tillfälligheter kunnat inverka på talen.

Om textilarbetarna indelas i sådana, som varit sysselsatta i detta arbete mindre än 10 år och i sådana som varit där en längre tid, blir proportionstalet för feta i den förra gruppen 2.1 % och i den senare 6.7 %, medan de normala utgjorde resp. 89.4 % och 74.7 % och de magra resp. 8.5 % och 18.6 %. Ett under längre tid utövat textilarbete synes således ha orsakat avmagring hos arbetaren, om än säkra slutsatser ej kunna dragas härvidlag, då de olika grupperna av anställningstid representeras av olika arbetare. Då dessa tal jämföras med motsvarande tal för nattarbeterskorna, varvid visserligen på grund av tidigare angivna skäl andra yrkesåldersgrupper ej kunna medtagas, än de arbetares, som varit kortare tid i arbete än 10 år, framträder nattarbeterskornas sämre näringstillstånd åter klart. Bland dem funnos feta till 7.8 %, normala till 70.4 % och magra hela 21.8 %.

Utredningen av arbetarnas sjukdomar ställer en viktig del av det ovan framställda i en starkare belysning. I tabellbilagan XI ha behandlats särskilt de sjukdomar, som arbetarna haft före sitt inträde i textilindustrin och i tabellbilagan XII de sjukdomar, som de lidit av under sin arbetstid inom textilindustrin. Antalet insjuknade personer och antalet sjukdomsfall ha behandlats var för sig. Granskar man först förhållandet mellan de friska och de insjuknade, kan man konstatera, att 41.4 % av de män, som lämnat uppgifter och 38.6 % av kvinnorna uppgivit sig ha varit friska under den tid de arbetat inom textilindustrin; proportionstalen för dem, som haft sjukdomsfall, äro i enlighet härmed resp. 58.6 och 61.4. Bland nattarbeterskorna var antalet insjuknade 77.2 % och friska 22.8 %. Skillnaden är således påfallande och bekräftar för sin del vad som tidigare framhållits beträffande textilarbetarnas bättre hälsa i jämförelse med nattarbeterskorna.

I fråga om textilarbetarnas sjuklighet före deras inträde i denna industrigren finner man, att 79.2 % av männen och 72.4 % av kvinnorna uppgivit sig ha varit friska. Antalet sådana, som varit sjuka, utgjorde endast resp. 20.8 och 27.6 %. Omkring 1/3 av arbetarna ha emellertid icke alls lämnat några uppgifter i detta avseende. Sjukligheten hos nattarbeterskorna var också härvidlag

59.8 %:n heistä on ilmoitettu sairastaneen ennen yötyöhön ryhtymistään.

Kun tarkastellaan taudintapausten keskimääräistä lukuisuutta, tuli kutakin kutomateollisuustyöntekijää kohden ennen kutomateollisuustyötä sekä miespuolisille että naispuolisille keskimäärin 0.2 taudintapausta ja kutomateollisuudessa oleville miehille 0.9 ja naisille 1.1 tautia. Vastaavat luvut kutakin sairastanutta miestyöntekijää kohden olivat 1.2 ja 1.7 sekä naistyöntekijää kohden 1.3 ja 1.8. Kun näihin lukuihin verrataan yötyöntekijättärien vastaavia lukuja, havaitaan ne huomattavasti korkeammiksi, sillä kutakin työntekijätärtä kohden tuli ennen yötyötä 1.1 tautia ja yötyön aikana 1.8 tautia, kun taas vastaavat luvut kutakin sairastanutta työntekijätärtä kohden olivat 1.8 ja 2.3. Ennen kutomateollisuuteen tuloaan oli 17.2 %:lla sairastaneista miehistä ja 25.7 %:lla naisista ollut useampia tauteja ja kutomateollisuustyössä oloaikana vastaavat suhdeluvut olivat 43.4 ja 50.3. Yötyöntekijättärien vastaavat luvut olivat 30.4 ja 50.9 % tutkituista.

Kun tarkastellaan lähemmin niitä kutomateollisuustyöntekijäin sairauksia, jotka heitä olivat vaivanneet tässä työssä ollessa, huomataan, että työntekijäin tavallisimpia tauteja olivat lihas- ja nivelreumatismi, hengityselinten taudit sekä hermostolliset häiriöt, joihin on myös luettu päänsärky, hermostuneisuus ja unettomuus. Miehillä olivat tavallisimpia hengityselinten taudit, joita oli 17.8 % miesten taudintapauksista. Sen jälkeen tavallisimmat olivat nivel- ja lihasreumatismi, kumpiakin yli 13 %, sekä ruoansulatuselinten taudit, 10.7 % kaikista taudintapauksista. Naisilla oli runsaimmin, 13.1 % taudintapauksista, lihasreumatismia, samalla kuin hermostollisista häiriöistä johtui 12.6 % sekä hengityselinten taudeista ja nivelreumatismista kummastakin noin 11 %.

Kun tähän verrataan työntekijöillä ennen heidän kutomateollisuustyöhön tuloaan olleita sairauksia, ovat sekä miehistä että naisista puheen ollen ylivoimaisesti ensi sijalla tarttuvat taudit, joihin on luettu myös influenssa. Miehiä tällöin kohdanneista taudintapauksista näet 45.3 % ja naisia kohdanneista 52.7 % aiheutui tarttuvista taudeista. Seuraava syyryhmä oli hengityselinten taudit, joita miesten taudeista oli 29.1 % ja naisten 19.3 %. Muita tauteja olivat työntekijät ilmoitusten mukaan sairastaneet suhteellisesti melko vähän. Nämä luvut ovat kuitenkin, asian kaukaisuudesta johtuen, verraten epävarmoja, eikä työntekijöiden ennen kutomateollisuutta ja sen aikana

mycket större; 59.8 % av dem hade nämligen angivit, att de haft sjukdomsfall förrän de börjat med nattarbetet.

Vid granskning av sjukdomsfallens genomsnittliga frekvens, finner man, att för textilarbetarna före deras nuvarande sysselsättning såväl för männen som för kvinnorna i medeltal inträffade 0.2 sjukdomsfall och under tiden för det nuvarande yrket för männen 0.9 och för kvinnorna 1.1 sjukdomsfall. Motsvarande tal för varje insjuknad manlig arbetare voro 1.2 och 1.7 och för de kvinnliga 1.3 och 1.8. Då dessa tal jämföras med motsvarande tal för nattarbeterskorna, befinnas de senare vara märkbart högre. På varje nattarbeterska kom före tiden för nattarbetet 1.1 sjukdomar och under nattarbetstiden 1.8 sjukdomar; motsvarande tal för varje insjuknad nattarbeterska voro 1.8 och 2.3. Före inträdet i textilindustrin hade 17.2 % av de män som haft sjukdomsfall, och 25.7 % av kvinnorna lidit av flere sjukdomar. För tiden under textilarbetet, voro motsvarande tal 43.4 och 50.3. Motsvarande tal för nattarbeterskorna utgjorde 30.4 och 50.9 % av de undersökta.

Vid närmare undersökning av de sjukdomar, av vilka textilarbetarna lidit under den tid de sysselsatts på nämnda område, finna vi att deras vanligaste sjukdomar voro muskel- och ledgångsreumatism, sjukdomar i andningsorganen och nervösa störningar, till vilka hänförts också huvudvärk, nervositet och sömnlöshet. De vanligaste sjukdomarna bland männen voro sjukdomar i andningsorganen, vilka utgjorde 17.8 % av deras sjukdomsfall. De närmast vanliga voro muskel- och ledgångsreumatism, båda över 13 %, samt sjukdomar i matsmältningsorganen, 10.7 % av alla sjukdomsfall. Bland kvinnorna voro fallen av muskelreumatism de vanligaste, 13.1 % av sjukdomsfallen, medan nervösa störningar framkallade 12.6 % av dessa och sjukdomar i andningsorganen och ledgångsreumatism vardera omkring 11 %.

Då härmed jämföras de sjukdomar, som förekommo hos arbetarna före deras inträde i textilindustrin, framgår, att både i fråga om männen och kvinnorna de smittosamma sjukdomarna, till vilka också influensan räknats, utan gensägelse kommit i första rummet. För männens vidkommande härrörde nämligen 45.3 % och för kvinnorna 52.7 % av sjukdomsfallen av smittosamma sjukdomar. Därefter följde sjukdomar i andningsorganen, som utgjorde 29.1 % av männens sjukdomar och 19.3 % av kvinnornas. Av övriga sjukdomar hade arbetarna enligt de erhållna uppgifterna angripits relativt sällan. Dessa tal äro emellertid jämförelsevis osäkra, beroende på avlägsen-

sairastamien tautien lukumäärää voida verrata toisiinsa, sillä toiselta puolen työntekijöiden oloaika kutomateollisuudessa on yleensä paljon lyhyempi kuin heidän aikaisempi elinikänsä ja toiselta puolen eivät he todennäköisesti ole voineet muistaa kaikkia kauemman aikaa sitten sairastamiaan tautteja.

Tarkasteltaessa kutomateollisuustyöntekijäin sairauksia iän mukaan huomataan sairastaneiden suhteellisen luvun lisääntyneen sitä mukaa kuin heidän ikänsä on noussut. Eniten ovat siis sairastaneet 60 vuotta vanhemmat työntekijät; tämän ikäisistä miehistä 87.4 % ja naisista 91.9 % on ollut sairaana. Naiset ovat kaikissa ikäryhmissä olleet sairaalloisempia kuin miehet. Erikoisen sairaalloisia ovat naiset olleet 30—40-vuotiaina, sillä sairaiden suhteellinen määrä, joka tätä nuorempien ryhmässä oli 48.7 %, kohosi tällöin 69.0 %:iin. Seuraavassa yhdistelmässä esitetään sairastaneiden ja terveiden lukumäärän suhdetta.

Ikä, vuotta Ålder, år	Sairastaneita %:ina kaikista Insjuknade i % av alla	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
Alle 20 — Under 20	35.5	37.5
20—30	48.3	48.7
30—40	58.7	69.0
40—50	70.8	78.6
50—60	79.1	87.6
60—	87.4	91.9
(Kaikkiaan — Inalles	58.6	61.4

Tässä yhteydessä on vielä syytä kohdistaa huomiota muutamiin ammattitauteihin, joilla kutomateollisuudessa on erikoista merkitystä. Todettiin jo vuoden 1903 tutkimuksessa, että keuhkojen taudit ja kunkkutaudit ovat kutomateollisuustyöntekijöillä verraten lukuisasti esiintyviä. Nyt käsillä olevan tutkimuksen mukaan sairasti kaikista tietoja antaneista miehistä 0.7 % ja naisista 1.2 % keuhkotuberkuloosia ja muuta tuberkuloosia sairastaneiden vastaavat suhdeluvut olivat 4.3 ja 3.7. Yötyöntekijättäristä sairasti tuberkuloosia 0.8 %. Muita hengityselinten tautteja oli kutomateollisuudessa 17.3 %:lla tietoja antaneista miehistä ja 13.0 %:lla naisista. Yötyöntekijättäristä taas „muita-keuhkojen tautteja”, mikä lienee verrattavissa edelliseen ryhmään, oli 7.1 %:lla. Tästä jo nähdään, että keuhko- ja hengityselintautteja tavataan kutomateollisuustyöntekijöillä varsin lukuisasti. Koska tiedot työntekijäin sairauksista on vuoden 1903 tutkimuksessa ilmeisesti hankittu aivan eri tavoin, ei näitä lukuja valitettavasti

heten i tid, och antalet av arbetarnas sjukdomar före inträdet i textilindustrin och under densamma äro icke jämförbara, ty å andra sidan är den tid, arbetarna varit i textilindustrin, i allmänhet mycket kortare än deras tidigare levnadsålder och å andra sidan ha arbetarna sannolikt icke kunnat påminna sig alla de sjukdomar, de haft för en längre tid sedan.

Vid granskning av textilarbetarnas sjukdomar enligt ålder kan man iakttaga, att det relativa antalet sjukdomsfall ökar i förhållande till ökad ålder hos arbetarna. De flesta sjukdomsfallen ha således inträffat bland de arbetare, som voro över 60 år. Av männen i denna åldersgrupp ha 87.4 % och av kvinnorna 91.9 % haft sjukdomsfall. Kvinnorna ha i alla åldersgrupper varit sjukligare än männen. Särskilt sjukliga ha kvinnorna varit i åldern 30—40 år, då det relativa antalet insjuknade steg till 69.0 %, medan det i den grupp, vars ålder var lägre än sagda tal, utgjorde 48.7 %. I följande sammanställning framställes förhållandet mellan antalet insjuknade och friska.

I detta sammanhang är ytterligare skäl att påpeka några yrkessjukdomar, som äro av särskild betydelse inom textilindustrin. Redan i 1903 års undersökning konstaterades ju, att lung- och strupsjukdomar jämförelsevis talrikt förekommo bland textilarbetarna. Enligt föreliggande undersökning ledo 0.7 % av alla de män, som lämnat uppgifter, och 1.2 % av kvinnorna av lungtuberkulos och de motsvarande proportionstalen för dem, som ledo av tuberkulos i annan form, voro 4.3 och 3.7. Av nattarbeterskorna ledo 0.8 % av tuberkulos. Övriga sjukdomar i andningsorganen förekommo bland textilarbetarna till 17.3 % för männens vidkommande och till 13.0 % för kvinnornas vidkommande bland dem, för vilka uppgifter erhållits. Bland nattarbeterskorna åter ledo 7.1 % av „övriga lungsjukdomar”, vilket tal torde vara jämförligt med den senaste gruppen. Redan härav framgår, att sjukdomar i lungorna och andningsorganen påträffas rätt talrikt hos textilarbetarna. Då uppgifterna om arbetarnas

voida verrata tuon aikaisemman tutkimuksen tuloksiin. Vielä on mainittava, että nivel- ja lihasreumatismia oli kutomateollisuudessa 26.5 %:lla miehistä ja 26.7 %:lla naisista, kun taas yötyöntekijättäriin nähden vastaava suhdeluku oli kokonaista 36.4. Vatsa- ja suolitauteja oli yötyöntekijättäristä 16.4 %:lla, mutta kutomateollisuudessa sitävastoin vain 10.3 %:lla miehistä ja 6.3 %:lla naisista on ilmoitettu olleen ruoansulatuselinten tauteja.

Kutomateollisuustyössä sattuneista tapaturmista on saatu seuraavat tiedot. Tapaturma oli kohdannut kaikkiaan 166 miestä eli 16.7 % ja 416 naista eli 8.5 % kaikista. Miehistä oli 11:lle ja naisista 20:lle sattunut useampia tapaturmia. Suurimman osan tapaturmista, 61.8 %, ovat aiheuttaneet koneet, ja lähinnä tätä on 11.6 % tapaturmista johtunut asianomaisen henkilön putoamisesta tai kaatumisesta. Tavallisimpia seurauksia tapaturmasta kutomateollisuudessa olivat koneiden aiheuttamat käden tai sormien loukkautumiset, joita oli sattunut 325 työntekijälle eli useammalle kuin joka toiselle tapaturman uhriksi joutuneista. Tämän jälkeen tavallisimpia seurauksia olivat käsivarren vammat, 8.5 %, pään loukkautumiset, 6.5 %, sekä kohjuvammat ja venähdykset, samoin 6.5 %. — Suurin osa tapaturman aiheuttamista vammoista on parantunut täydellisesti, jättämättä pitkäaikaisia haittoja, mutta 16.9 %:lle loukkautuneista miehistä ja 14.9 %:lle naisista tapaturma on aiheuttanut pysyvän vian ja moni on lisäksi ilmoittanut loukkaantuneen jäsenen toisinaan aiheuttavan kipuja ja särkyä.

Yötyöntekijättäriille oli sattunut paljon enemmän tapaturmia. Heidän joukossaan 28.4 % tietoja antaneista, siis useampi kuin joka neljäs, oli tapaturmaisesti loukkautunut. Heillekin olivat koneet aiheuttaneet enimmäkseen tapaturmia, 43.8 % kaikista, ja sen jälkeen useimmat tapaturmat, 15.3 %, olivat johtuneet esineen tai ainejoukon putoamisesta. Lähes puolet tapaturmista oli käsien ja sormien loukkautumisia. Vuoden 1903 tutkimuksen mukaan oli 73 % kutomateollisuustyöntekijäin tapaturmista käsivarren tai käden loukkautumisia; tässä tutkimuksessa vastaavanlaatuisten tapaturmien suhdeluku oli 61.6.

Kun tutkimuksessa tiedusteltiin asianomaisen lääkärin mielipidettä siitä, katsoiko hän työntekijän työkyvyssä tapahtuneen alennuksen tai nykyisten sairauksien ja vikojen johtuvan suoraanaisesti työntekijän nykyisestä ammatista vai oliko ammatti ainoastaan myötävaikuttanut taudin puhke-

sjukdomar påtagligen för 1903 års undersökning insamlats på ett alldeles annat sätt, kunna dessa tal beklagligtvis icke jämföras med den tidigare undersökningens resultat. Ännu förtjänar nämnas, att ledgångs- och muskelreumatism förekom bland 26.5 % av männen och 26.7 % av kvinnorna inom textilindustrin, medan åter bland nattarbeterskorna motsvarande proportionstal nådde ända till 36.4. Mag- och tarmsjukdomar förekommo bland 16.4 % av nattarbeterskorna, medan däremot endast 10.3 % av männen och 6.3 % av kvinnorna inom textilindustrin uppgivits ha lidit av sjukdomar i matsmältningsorganen.

Beträffande de olycksfall, som förekommit bland textilarbetarna, ha följande uppgifter erhållits. Olycksfall hade drabbat inalles 166 män eller 16.7 % och 416 kvinnor eller 8.5 % av samtliga. Bland männen hade 11 och bland kvinnorna 20 varit utsatta för flere olycksfall. Det största antalet olycksfall, 61.8 %, hade orsakats av maskiner och därnäst ha 11.6 % av olycksfallen härrört av att vederbörande nedstörtat eller fallit. De vanligaste, följderna av olycksfallen inom textilindustrin voro av maskinerna orsakade skador på händer eller fingrar, vilka hade drabbat 325 arbetare eller mer än hälften av offren för olycksfallen. De därnäst vanligaste följderna voro skador i annarna, för 8.5 %, i huvudet, för 6.5 %, samt brockskador och försträckningar, likaledes för 6.5 %. — Den största delen av de skador, som framkallats av olycksfallen, ha fullständigt botats, utan att kvarlämna långvarigare men, men för 16.9 % av de skadade männen och 14.9 % av kvinnorna har olycksfallet föranlett en bestående kroppsskada, varjämte många ha angivit, att den skadade lemman emellanåt orsakar värk och sveda.

Nattarbeterskorna hade varit utsatta för vida mer olycksfall. Bland dem hade 28.4 % av dem som lämnat uppgifter, således mer än var fjärde, skadats genom olycksfall. Också för deras vidkommande hade maskinerna orsakat de flesta skadorna, 43.8 % av alla, och de därnäst flesta olycksfallen, 15.3 %, hade föranletts av att ett föremål eller en materialmassa nedfallit på dem. Nära hälften av olycksfallen voro skador i fingrar och händer. Enligt 1903 års undersökning utgjordes 73 % av olycksfallen bland textilarbetarna av skador i armar eller händer; i föreliggande undersökning är proportionstalet för motsvarande olycksfall 61.6.

Vid tillfrågan av läkaren i samband med undersökningen, huruvida han ansåg minskningen i arbetsförmåga eller nuvarande sjukdom eller skada hos arbetaren härröra direkte av dennes nuvarande yrke eller huruvida yrket endast medverkat till utbrottet av sjukdomen, ha enligt den läkares

miseen, on tutkineen lääkärin ilmoituksen mukaan 378 miehen, 38.0 %, ja 1796 naisen, 36.5 % kaista, terveydentilan huononeminen tai sairaus suoranaisesti aiheutunut työskentelystä kutomateollisuudessa. Ainoastaan muutamilla, 8 miehellä ja 54 naisella, lääkäri on katsonut kutomateollisuustyön vain myötävaikuttaneen taudin puhkeamiseen. Kohdistettaessa huomiota tämän ammatin aiheuttamaan rasitukseen sen perustalla, kuinka kauan asianomainen on ammatissa työskennellyt, voidaan yleensä havaita työkyvyn alentuneen tai sairauden puhjenneen suhteellisesti sitä useammilla, mitä kauemman aikaa ammatissa työskennelleistä on kysymys.

Työntekijöiltä tiedusteltiin myös heidän työssään esiintyviä haittoja ja varjopuolia, ja 918 miestä ja 4613 naista on antanut tästä tietoja.

Noin $\frac{1}{4}$ työntekijöistä on ilmoittanut työn olevan laadultaan hyvin rasittavaa. Naisten suhteen on kuitenkin eroavaisuutta ammatti-ikästä riippuen siten, että vain 17.8 % ammatti-ikästään 10 vuotta nuoremmissa on ilmoittanut työn rasittavaksi, mutta ammatti-ikästään tätä vanhemmissa naisista 27.8 %. Miesten ilmoitusten mukaan ovat suhdelluvut samansuuntaiset molemmissa ammatti-ikäryhmissä.

Erikoista tarkkaavaisuutta on työn sen sijaan ilmoitettu vaatineen paljon runsaammin. Alle 10 vuotta ammatissa olleista naisista näet 48.7 % ja tätä kauemmin olleista 57.6 % on ilmoittanut työn vaativan tarkkuutta. Miehiä koskevat vastaavat suhdelluvut olivat 23.4 ja 37.5.

Vielä on kysytty sitä, vaatiiko työ yksipuolista ruumiinasentoa, ja tähän on 17.5 % 10 vuotta lyhyemmän ajan työssä olleista ja 16.3 % tätä kauemmin olleista naisista vastannut myöntävästi. Mutta miehistä vain 4.7 % alemmassa ja sen sijaan kokonaista 50.4 % korkeammassa ammatti-ikäryhmässä on ilmoittanut työnsä tällaiseksi.

VII. Lapset.

Kuten aikaisemmin on mainittu, oli naispuolisista kutomateollisuustyöntekijöistä naimattomia 3709 ja naimisissa olevia, leskiä ja eronneita yhteensä 1208. Näistä on 3511 naimatonta ja 1122 naimisissa olevaa antanut tietoja synnyttamiensä lasten lukumäärästä. Naimattomista työntekijöistä 531 eli 15.1 %, naimisissa olevista, leskistä ja

uppgift, som företagit undersökningen, för 378 män eller 38.0 % och 1796 kvinnor eller 36.5 % av samtliga, försämringen i hälsotillståndet eller sjukdomen framkallats direkte av arbetet inom textilindustrin. Endast hos några, 8 män och 54 kvinnor, ansåg läkaren, att textilarbetet endast medverkat till sjukdomens utbrott. Då man fäster sin uppmärksamhet vid den ansträngning, som detta yrke förorsakar, på grundvalen av huru länge vederbörande arbetat i sitt fack, kan man i allmänhet iakttaga, att arbetsförmågan minskats eller sjukdomen utbrutit relativt oftare, ju längre tid vederbörande arbetat inom yrket.

Arbetarna tillfrågades också om de nackdelar och skuggsidor som förekomma i deras arbete, och 918 män samt 4613 kvinnor ha besvarat denna fråga.

Omkring $\frac{1}{4}$ av arbetarna ha uppgivit, att arbetet är av ett mycket ansträngande slag. I fråga om kvinnorna förekommer emellertid en olikhet beroende av yrkesåldern, såtillvida som endast 17.8 % av dem, som arbetat kortare tid än 10 år i yrket angivit arbetet som ansträngande, vilket däremot varit fallet beträffande 27.8 % av de kvinnor som ha en längre anställningstid. I männens uppgifter äro proportionstalen överensstämmande i båda grupperna av anställningstid.

Däremot har mycket allmänna uppgivits, att arbetet kräver synnerlig uppmärksamhet. Av kvinnorna ha nämligen 48.7 % av dem, som varit en kortare tid än 10 år i yrket, och 57.6 % av dem, som arbetat inom detsamma längre tid, angivit att arbetet kräver noggrannhet. Motsvarande tal för männen voro 23.4 och 37.5.

Vidare har efterfrågats, huruvida arbetet fordrar en-ensidig kroppsställning, och denna fråga har besvarats jakande av 17.5 % av de kvinnor som varit kortare tid än 10 år i yrket och 16.3 % av dem som varit där en längre tid. Av männen åter ha endast 4.7 % i den lägre anställningstidsgruppen men icke mindre än 50.4 % i den högre gruppen uppgivit sitt arbete vara av sagda slag.

VII. Barn.

Såsom tidigare nämnts, voro av de kvinnliga textilarbetarna 3709 ogifta, medan antalet gifta, änkor och fränskilda utgjorde sammanlagt 1208. Av dessa arbeterskor ha 3511 av de ogifta och 1122 av de gifta lämnat uppgift om antalet barn som de fött. Av de ogifta arbetarna hade 531 eller 15.1 %, av de gifta, änkorna och de

eronneista taas 883 eli 78.7 % oli synnyttänyt lapsia. Kaikista naispuolisista työntekijöistä yhteensä 1 414:llä eli 30.5 %:lla oli lapsia. Seuraavassa yhdistelmässä esitetään työntekijöiden synnyttämien lasten lukumääriä.

Lapsia — Barn	Äitien luku — Antal mödrar			Prosentteina — I procent		
	Naimisissa olevia Giftna	Naimattomia Ogiftna	Yhteensä Summa	Naimisissa olevia Giftna	Naimattomia Ogiftna	Yhteensä Summa
1	305	409	714	34.5	77.0	50.5
2	203	92	295	23.0	17.3	20.9
3	125	15	140	14.2	2.8	9.9
4	91	11	102	10.3	2.1	7.2
5	48	3	51	5.4	0.6	3.6
6	34	1	35	3.9	0.2	2.5
7	33	—	33	3.7	—	2.3
8	14	—	14	1.6	—	1.0
9	12	—	12	1.4	—	0.8
10	10	—	10	1.1	—	0.7
11	8	—	8	0.9	—	0.6
Yhteensä — Summa	883	531	1 414	100.0	100.0	100.0

Edellä olevasta ilmenee, että enemmän kuin $\frac{1}{3}$ naimisissa olevista äideistä oli sellaisia, joilla oli enintään 4 lasta. Vain yksi lapsi oli yli $\frac{1}{3}$:lla kaikista. Ainoastaan harvoilla työntekijättäriillä oli enemmän kuin 7 lasta. Naimattomilla äideillä oli tietenkin paljon vähemmän lapsia. Heistä 77.0 %:lla oli yksi lapsi, 17.3 %:lla 2 lasta ja 5.7 %:lla tätä useampia, ei kuitenkaan 5:tä useampia muuta kuin yhdellä.

Yötyöntekijätutkimuksen vastaavat luvut osoittavat, että heillä yleensä oli enemmän lapsia kuin kutomateollisuuden työntekijättäriillä. Naimisissa olevista yötyöntekijättäristä näet 89.3 % ja naimattomista 15.4 % oli äitejä. Mitä tulee yötyöntekijättärien lasten lukumäärään, oli 873 naimisissa olevasta äidistä vain 15.6 % sellaisia, joilla oli vain yksi lapsi, kun sen sijaan niitä äitejä, joilla oli enintään 4 lasta, oli 63.4 %, ja tätä useamman lapsen äitejä 36.6 % kaikista. Naimattomien yötyöntekijättärien vastaavat suhdeluvut osoittavat myös heidän olleen lapsirikkaampia kuin kutomateollisuustyöntekijättäret, sillä 68.8 %:lla yötyössä olevista äideistä oli vain yksi lapsi, 18.3 %:lla 2 lasta ja 12.9 %:lla 3 tai useampia lapsia.

Kun lasketaan, montako lasta työntekijättäriillä oli keskimäärin, saadaan kutomateollisuudessa kutakin naimisissa olevaa äitiä kohden keskimäärin 2.9 synnytystä ja kaikkia naimisissa olevia nais-työntekijöitä kohden 2.3 synnytystä. Yötyöntekijättäriillä olivat vastaavat luvut 4.0 ja 3.6. Naimattomat kutomateollisuustyöntekijät sensijaan olivat synnyttäneet 1.3 lasta äitiä kohden ja naimattomat yötyöntekijättäret 1.5 lasta.

fränskilda åter 883 eller 78.7 % fött barn. Av samtliga kvinnliga arbetare hade 1 414 eller 30.5 % barn. I följande sammanställning gives uppgift om antalet barn, som arbeterskorna fött.

Av ovanstående framgår, att mer än $\frac{1}{3}$ av de giftna mödrarna hade högst 4 barn. Endast ett barn hade över $\frac{1}{3}$ av samtliga. Endast ett fåtal av arbeterskorna hade mer än 7 barn. De ogiftna mödrarna hade självfallet mycket färre barn. Av dem hade 77.0 % ett barn, 17.3 % 2 barn och 5.7 % därutöver; mer än 5 barn hade endast en arbeterska.

De motsvarande talen för nattarbeterskorna visa, att de överhuvud hade flere barn än textilarbeterskorna. Av de giftna nattarbeterskorna voro nämligen 89.3 % och av de ogiftna 15.4 % mödrar. Vad antalet barn bland nattarbeterskorna beträffar, funnos bland 873 giftna mödrar endast 15.6 %, som hade endast ett barn, medan däremot 63.4 % av mödrarna hade högst 4 barn och 36.6 % av samtliga ett ännu större antal barn. Motsvarande tal för de ogiftna nattarbeterskorna utvisa också, att de varit barnrikare än textilarbeterskorna; 68.8 % av de mödrar, som hade nattarbete, hade nämligen endast ett barn, 18.3 % 2 barn och 12.9 % 3 eller flere barn.

Vid beräkning av huru många barn arbeterskorna i genomsnitt hade kommer man inom textilindustrin för de giftna mödrarna till ett medeltal av 2.9 födelser för varje mor och på alla giftna arbeterskor i genomsnitt 2.3 födelser. För nattarbeterskorna voro motsvarande tal 4.0 och 3.6. De ogiftna textilarbeterskorna åter hade fött 1.3 barn per mor och de ogiftna nattarbeterskorna 1.5 barn.

Vuoden 1903 kutomateollisuustutkimuksen tiedot naispuolisten työntekijäin elossa olevien lasten luvusta ovat koko lailla samansuuntaiset edellä esitettyjen lukujen kanssa, vaikka ne tietenkin ovat niitä alhaisemmat, kun kysymys ei ole, kuten edellä, kaikkien synnytettyjen lasten määrästä. Naimisissa olevista työntekijättäristä on tällöin 71.9 %:lla ja naimattomista 9.3 %:lla ilmoitettu olleen lapsia elossa. Lasten luku oli keskimäärin 2.4 kutakin naimisissa olevaa äitiä ja 1.7 naimisissa olevaa naistyöntekijää kohden, kun taas kutakin naimattonta äitiä kohden tuli 1.2 lasta. Mitä tulee lasten absoluuttiseen lukumäärään, oli 39.2 %:lla naimisissa olevista äideistä yksi lapsi ja kaikkiaan 89.1 %:lla 1—4. lasta ja 10.9 %:lla tätä useampia lapsia. Naimattomista äideistä 82.8 %:lla oli yksi lapsi, 13.9 %:lla kaksi ja 3.3 %:lla kolme tai useampia lapsia.

Kun tarkastetaan lasten lukumäärää verrattuna äidin ikään, jota esittää liitetaulu XIII, havaitaan naimisissa olevien äitien lapsiluvun, kuten luonnollista, onkin, kasvavan sitä mukaa, mitä vanhemmasta äidistä oli kysymys. Niinpä 20 vuotta nuoremista työntekijättäristä, joita tosin oli vain 10, ei puolella ollut ollenkaan lapsia ja toisella puolella oli yksi lapsi kullakin. Edelleen 20—30-vuotiaistakin työntekijöistä yli 40 % oli lapsettomia, suunnilleen yhtä monella oli yksi lapsi ja joillakin useampia. Kuta korkeammasta ikäryhmästä on kysymys, sitä pienemmäksi käy lapsettomien osuus ja sitä enemmän on useamman lapsen äitejä. Siten 40—50-vuotiaista vähän yli puolella oli 2—4 lasta, ja lapsettomien osuus tällöin oli enää vain 12.3 % kaikista.

Naimattomista työntekijöistä tietenkin useimmat kaikissa ikäryhmissä olivat lapsettomia, mutta 30—40-vuotiaista 26.8 %:lla ja 40—50-vuotiaista 31.9 %:lla oli lapsia, useimmiten vain yksi, ja tätäkin vanhemmilla oli lapsia miltei samassa suhteessa.

Niillä työntekijättäriillä, joilla oli lapsia, tuli eri ikäryhmissä äitiä kohden seuraava määrä lapsia.

Äidin ikä, vuotta	
Moderns ålder, år	
Alle 20 — Under 20	
20—30	
30—40	
40—50	
50—60	
60—	
Kaikkiaan — Inalles	

Uppgifterna i 1903 års textilindustriundersökning om antalet i livet varande barn hos de kvinnliga arbetarna, överensstämmer i rätt hög grad med ovan angivna tal, om de än självfallet äro lägre, då fråga ej är, som ovan, om totalantalet födda barn. Av de gifta arbeterskorna uppgives därvid 71.9 % och av de ogifta 9.3 % ha barn i livet. Barnens antal var i genomsnitt 2.4 för varje gift mor och 1.7 för varje gift arbeterska, medan åter på varje ogift mor kom 1.2 barn. Beträffande det absoluta antalet barn hade 39.2 % av de gifta mödrarna ett barn och inalles 89.1 % 1—4 barn samt 10.9 % ännu flere barn. Av de ogifta mödrarna hade 82.8 % ett barn, 13.9 % två och 3.3 % tre eller flere barn.

Vid en granskning av barnens antal i jämförelse med moderns ålder, vilket framgår av tabellbilagan XIII, märkes, att de gifta mödrarnas barnantal helt naturligt ökas allt efter åldern hos ifrågavarande mor. Sålunda hade av arbeterskorna under 20 år, vilkas antal visserligen var endast 10, hälften intet barn alls och den andra hälften ett barn var. Vidare voro av arbetarna i åldern 20—30 år över 40 % barnlösa, ungefär lika många hade ett barn och några hade flere. En ju högre åldersklass det gäller, desto mindre blir andelen av barnlösa och desto talrikare bli mödrarna till flere barn. Sålunda hade av 40—50-åringarna litet mer än hälften 2—4 barn; de barnlösas andel utgjorde sålunda endast 12.3 % av alla.

Av de ogifta arbeterskorna voro självfallet de flesta i alla åldersgrupper barnlösa, men av 30—40-åringarna hade 26.8 % och av 40—50-åringarna 31.9 % barn, oftast endast ett, och också de ännu äldre hade barn nästan i samma proportion.

På de arbeterskor, som hade barn, kom för varje åldersgrupp per mor följande antal barn.

Lapsia keskimäärin äitiä kohden		
Barn i medeltal per moder		
Naimisissa olevat	Gifta	Naimattomat
		Ogifta
	1.0	1.0
	1.3	1.1
	2.2	1.3
	3.0	1.5
	4.3	1.4
	4.6	1.5
	2.9	1.3

Edellä esitetyt luvut osoittavat, että vanhemmalla sukupolvella yleensä oli enemmän lapsia kuin

Ovan meddelade tal utvisa, att den äldre generationen överhuvud hade flere barn än den yngre.

nuoremmalla. Samalla niistä voitaneen päätellä useampien lasten äitien taloudellisista syistä joutuneen useammin ryhtymään ansiotyöhön kuin sellaisten äitien, joilla oli vähemmän lapsia.

Mitä tulee lasten kuolleisuuteen, on 359 naimisissa olevalta äidiltä, 40.7 %:lta kaikista naimisissa olevista äideistä, kuollut yhteensä 655 lasta ja 86 naimattomalta äidiltä, 16.2 %:lta naimattomista äideistä, yhteensä 96 lasta. Niitä naimisissa olevia äitejä kohden, joilta on kuollut lapsia, on keskimäärin kuollut 1.8 lasta äitiä kohden; naimattomista äideistä sen sijaan vain harvalta oli kuollut useampia kuin yksi lapsi, keskimäärin 1.1 lasta äitiä kohden. Yötyöntekijätutkimuksen mukaan olivat mainitut, lasten keskimääräistä kuolleisuutta: äitiä kohden osoittavat luvut aivan samat, 1.8 ja 1.1.

Niistä naimisissa olevista äideistä, joilta oli kuollut lapsia, oli 53.5 %:lta kuollut vain yksi lapsi, 27.0 %:lta kaksi lasta ja 19.5 %:lta kolme tai useampia lapsia. Naimattomista äideistä taas 90.7 %:lta oli kuollut yksi lapsi, 7.0 %:lta kaksi ja 2.3 %:lta kolme lasta.

Kun työntekijöiltä tiedusteltiin, montako heidän lapsistaan on hoidettu kotona ja montako muualla, on naimisissa olevien naisten lapset ilmoitettu miltei kaikki hoidetun kotona. Vain 40 lasta 2537:stä on ollut muualla hoidettavana; nämä olivat kaikki useampilapsisista perheistä. Sellaisissa perheissä, joissa oli vain yksi lapsi, tämä aina oli hoidettu kotona. Naimattomien työntekijäin lapsiin nähden oli asia vähän toisin. Heistäkin tosin suurin osa on hoidettu kotona, mutta 107 lasta, 15.2 %, on ollut muualla hoidettavana. Erikoisesti on pantava merkille, että joka viides yhden lapsen äideistä on joutunut antamaan lapsensa muualle hoidettavaksi.

VIII. Työnantajien antamat tiedot.

Niistä 14 työpaikasta, jotka valittiin tutkimuksen kohteeksi, on saapunut vain 10:stä työnantajien kaavakkeet. Näin pienen aineiston nojalla ei voida esittää juuri mitään numerotietoja, mutta eräitä olennaisia seikkoja on seuraavassa koetettu selvittää.

Paitsi tehtaiden tuotantosuhdetta ja työntekijäin lukumäärää on työnantajilta tiedusteltu tehtaän työaikaa, työntekijäin palkkausta ja työhuoneiston laatua.

Kun verrataan työnantajien tietoja työntekijäin lukumäärästä työntekijöiltä itseltään saatuihin tie-

Samtidigt torde man kunna draga den slutsatsen, att mödrarna till flere barn av ekonomiska skäl oftare börjat med förvärvsarbete än de mödrar, som hade färre barn.

Vad beträffar barndödligheten, ha 359 av de gifta mödrarna, 40.7 % av alla gifta kvinnor, genom döden förlorat inalles 655 barn och 86 ogifta mödrar, 16.2 % av de ogifta mödrarna, inalles 96 barn. De gifta mödrar, av vilkas barn något dött, ha i genomsnitt förlorat 1.8 barn per mor; av de ogifta mödrarnas barn hade endast i få fall mer än ett barn dött, i genomsnitt 1.1 barn per mor. I nattarbeterskeundersökningen voro talen i detta avseende, d. v. s. barnens genomsnittliga dödlighet per mor, alldeles desamma, 1.8 och 1.1.

Av de gifta mödrar, av vilkas barn något dött, hade 53.5 % förlorat endast ett barn, 27.0 % två barn och 19.5 % tre eller flere barn. Av de ogifta mödrarna åter hade 90.7 % förlorat ett barn, 7.0 % två och 2.3 % tre barn.

Vid förfrågan hos arbetskrorna, huru många av deras barn, som vårdats hemma och huru många annorstädes, har uppgivits, att av de gifta kvinnornas barn nästan alla ha vårdats i hemmet. Endast 40 barn av 2537 ha lämnats att skötas annorstädes; alla dessa voro från familjer med flere barn. I sådana familjer, som hade endast ett barn, hade detta alltid vårdats hemma. I fråga om de ogifta arbetskrornas barn förhöll sig saken något annorlunda. Visserligen har största delen också av dem skötts i hemmet, men 107 barn, 15.2 %, ha lämnats att vårdas annorstädes. Särskilt bör märkas, att var femte mor av dem, som hade ett barn, lämnat sitt barn att skötas annorstädes.

VIII. Arbetsgivarnas uppgifter.

Endast från 10 av de 14 arbetsplatser, som utsågos till föremål för undersökning, ha erhållits ifyllda formulär av arbetsgivarna. På basen av ett så litet material kunna några sifferuppgifter föga nog lämnas, men i det följande har dock ett försök gjorts att klargöra några väsentliga omständigheter.

Arbetsgivarna ha tillfrågats såväl om fabriker- nas produktionsförhållanden och arbetarnas antal, som om arbetstiden inom fabriken, avlöningen av arbetarna och beskaffenheten av arbetslokalen.

Jämförelsen av arbetsgivarnas meddelanden om arbetarantalet med de uppgifter, som erhållits av

toihin, on otettava huomioon vain ne 10 tehdasta, joista työnantajien tiedot on käytettävissä. Näiden tehtaiden työntekijöistä 675 miestä ja 3401 naista, yhteensä 4076 työntekijää, on antanut tietoja, mutta työnantajien tietojen mukaan työskenteli näissä tehtaissa vuonna 1929 kaikkiaan 881 miestä ja 4240 naista, siis yhteensä 5121 työntekijää. Työntekijöistä on siis noin 80 % antanut tietoja tutkimukseen, naiset suhteellisesti vähän runsaammin kuin miehet.

Tarkasteltaessa tehtaiden työvoiman vähennystä edelliseen vuoteen verraten, huomataan työntekijäin kokonaisluvun vähentyneen 13.9 % vuodesta 1928, keskimäärin 5950:stä 5121:een. Vähennys on etupäässä kohdistunut naisiin, joiden luku on pienentynyt 15.4 %, kun taas miesten luku on vähentynyt vain 6.2 %.

Mitä tulee työntekijöiden ikään, oli työnantajien tietojen mukaan 403 eli 7.6 % kaikista 18 vuotta nuorempia ja näistä 6 mies- ja 4 naispuolistia 15 vuotta nuorempia.

Mainituissa 10 tehtaassa tehtiin etupäässä vain päivätyötä, mutta 8:ssa niistä myös jonkin verran kaksivuorotyötä. Tätä työtä teki 467 näiden tehtaiden 4662 työntekijästä- eli juuri $\frac{1}{10}$.

Ylityötä tehtiin vuonna 1928 7 tehtaassa ja useimmiten vuoden kaikkina kuukausina. Vuoden 1929 alkupuoliskolla tehtiin ylityötä 5 tehtaassa.

Kaksivuorotyössä vaihteli keskeytymättömän viikkolevon pituus I vuorossa $40\frac{1}{2}$ — $50\frac{1}{2}$ tuntiin ja III vuorossa 34 — $42\frac{1}{2}$ tuntiin. I vuorossa oli tavallisin viikkolevon pituus 49 tuntia ja II vuorossa 34 tuntia.

Työhuoneistoista on ilmoitettu, että kaikissa työpaikoissa oli keskuslämmitys ja vesijohto, ja tuuletus oli järjestetty joko venttiilien, sähkötuuletajien tai terveysikkunoiden avulla. Lepoaikoina olivat työhuoneet tyhjinä ja niitä tuuletettiin silloin. Lukuun ottamatta päivittäistä puhdistusta, joka eri tehtaissa suoritettiin eri aikoina tarpeen mukaan, suoritettiin yleinen puhdistus 4 tehtaassa joka lauantai, 3 tehtaassa kesällä ja 3 tehtaassa kahdesti tai neljästi vuodessa. Sellaisia tehtaita, joiden työhuoneissa oli pölyä, kosteutta ja höyryä, oli 4, ja tällaisissa työhuoneissa on ilmoitettu 1454 työntekijän työskennelleen. Kosteutta ja voimakasta, säteilevää lämpöä oli 2 työpaikassa 59 työntekijän työhuoneessa. Neljässä työpaikassa ei ole ilmoitettu olleen missään suhteessa erikoisen huonoa ilmaa.

Arbetarna själva, gäller endast de 10 fabriker, från vilka upplysningar från arbetsgivarna föreligger. Av arbetarna vid dessa fabriker ha 675 män och 3401 kvinnor eller inalles 4076 arbetare lämnat svar på rundfrågan, men enligt arbetsgivarnas uppgifter arbetade år 1929 vid nämnda fabriker inalles 881 män och 4240 kvinnor, således inalles 5121 arbetare. Av arbetarna ha således omkring 80 % lämnat uppgifter för undersökningen, kvinnorna proportionsvis något talrikare än männen.

Om man jämför minskningen i fabrikernas arbetskraft med det föregående årets, lägga vi märke till att totalantalet arbetare från år 1928 minskats med 13.9 %, i genomsnitt från 5950 till 5121. Minskningen har övervägande träffat kvinnorna, vilkas antal nedgått med 15.4 %, medan åter männens antal minskats med endast 6.2 %.

I fråga om arbetarnas ålder voro enligt arbetsgivarnas uppgift 403 eller 7.6 % av samtliga yngre än 18 år och av dessa 6 manliga och 4 kvinnliga arbetare under 15 år.

I de nämnda 10 fabriker utfördes i huvudsak endast dagarbete, men i 8 av dem också i någon mån arbete i två skiften. Sådant arbete utfördes av 467 av dessa fabrikers 4662 arbetare eller jämnt $\frac{1}{10}$.

Övertidsarbete utfördes år 1928 i 7 fabriker och för det mesta under årets alla månader. Under förra hälften av år 1929 utfördes övertidsarbete i 5 fabriker.

I arbetet i två skiften växlade längden av den oavbrutna veckovilan i I skiftet mellan $40\frac{1}{2}$ och $50\frac{1}{2}$ timmar och i det II skiftet mellan 34 och $42\frac{1}{2}$ timmar. I det I skiftet var den vanligaste längden av veckovilan 49 timmar och i det II skiftet 34 timmar.

Beträffande arbetslokalerna har meddelats, att på alla arbetsplatser fanns centralvärme och vattenledning; ventilationen skedde antingen genom ventiler, elektriska ventilatorer eller hälsofönster. Under vilotiderna voro arbetsrummen tomma, och de ventilerades då. Frånsett den dagliga rengöringen, som i olika fabriker verkställdes på olika tider allt efter behov, utfördes allmän rengöring i 4 fabriker varje lördag, i 3 fabriker under sommaren och i 3 fabriker 2 eller 4 gånger om året. Av sådana fabriker, i vilkas arbetsrum förekom damm, fukt och ånga, funnos 4, och 1454 arbetare uppgavos arbeta i sådana lokaler. På 2 arbetsplatser förekom fukt och stark utstrålningsvärme i arbetsrummen för 59 arbetare. För 4 arbetsplatser har icke angivits, att dålig luft i någon form skulle ha förekommit.

Oma lääkäri on ollut 6 tehtaalla. Samoin 6 tehtaalla on ollut tapana antaa lääkärin tarkastaa työntekijät ennen heidän ottamistaan tehtaan palvelukseen.

IX. Loppukatsaus.

Edellä on esitetty päätulokset kutomateollisuuden työ- ja terveysoloja koskevasta tutkimuksesta. Kun aineiston puutteellisuuden vuoksi ei voida valaista asian kaikkia puolia eikä kosketeltuja seikkojakaan kaikessa laajuudessaan, on esitettyjä tuloksia käytettävä varovaisesti, tekemättä liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Tämä pitää paikkansa sekä työoloja että terveyssuhteita koskeviin erikoiskysymyksiin nähden. Nimenomaan palkkasuhteisiin on tiedustelun toimittamisen hetkellä vallinnut lamakausi lyönyt leimansa ja vaikeuttanut tietojen saantia. Ja kun tarkastetaan vertailevia lukuja toisaalta miltei yksinomaan puu- ja paperiteollisuutta edustavien yötyöntekijättärien ja toisaalta kutomateollisuustyöntekijäin terveyssuhteista, on muistettava, että niihin vaikuttavat hyvin monet erilaiset tekijät, jotka arvostelussa ja johtopäätösten tekemisessä ovat huomioon otettavia.

Tässä esitetynkin perustuksella voitaneen kuitenkin panna merkille, että kutomateollisuuden työolot ja myös työntekijäin terveys ovat kehittyneet edulliseen suuntaan. Työväestö on vankempaa ja vastustuskykyisempää, sen elintaso on parantunut ja sen asuinkanta on korkeampi. Tämä on ilmeisesti vaikuttanut myös työntekijäin yleiseen terveydentilaan. Kutomateollisuudelle ominainen ammatinvaara on kylläkin selvästi näkyvissä työntekijäin sairauksia koskevissa luvuissa, mutta siinäkin suhteessa näyttää parannusta tapahtuneen. Tehdaslaitosten uudistamisella ja tuotantomenetelmien rationalisoinnilla on siinä epäilemättä osansa, samoin kuin työnantajain asunto- ja menestyshuolto-politiikalla, jolla kutomateollisuudessa on suuri merkitys. Kutomateollisuuden työ- ja terveysolot ovat suurissa teollisuusmaissa samoin kuin myös meillä johtaneet suojelulainsäädännön toteuttamiseen, ja niissä on myös nähtävissä tämän lainsäädännön edullisia vaikutuksia.

Sex fabriker ha haft egna läkare. Likaledes ha 6 fabriker haft för sed att låta läkaren undersöka arbetarna, förrän de antagits i fabriken tjänst.

IX. Slutöversikt.

Ovan ha framställts huvuddragen av den undersökning, som gällt arbets- och hälsoförhållandena inom textilindustrin. Då på grund av materialets bristfällighet alla sidor ej kunna belysas, icke ens de behandlade frågorna i all sin vidd, måste de här framlagda resultaten behandlas med försiktighet, så att på grund av dem ej dragas alltför långt gående slutsatser. Detta gäller specialfrågor rörande såväl arbets- som hälsoförhållandena. Särskilt i fråga om löneförhållandena har den depression, som härskat under tiden för rundfrågan, tryckt sin prägel på den och försvårat erhållandet av upplysningar. Vid en granskning av jämförelsetalen för å ena sidan hälsotillståndet hos nattarbeterskorna, som nästan uteslutande förtäda trä- och pappersindustrin, och å andra sidan hos textilarbetarna, bör ihågkommas, att de influeras av synnerligen många olika faktorer, som böra beaktas vid bedömandet och dragandet av slutsatser.

Emellertid torde också på grundvalen av vad här framställts kunna konstateras, att arbetsförhållandena inom textilindustrin och likaså arbetarnas hälsoförhållanden ha utvecklats i en gynnsam riktning. Arbetarstammen är starkare och motståndskraftigare, dess levnadsstandard har stigit och dess bostadsmivå likaså. Detta har uppenbarligen inverkat också på arbetarnas allmänna hälsotillstånd. Den för textilindustrin utmärkande yrkesrisken kommer visserligen klart till synes i de tal, som beröra arbetarnas sjukdomar, men också i detta avseende synes en förbättring ha inträtt. Förnyandet av fabriksinrättningarna och rationaliseringen av produktionsmetoderna ha otvivelaktigt sin andel däri, liksom också arbetsgivarernas bostads- och välfärdspolitik, vilken har sin stora betydelse för textilindustrin. Såväl i de stora industriländerna som hos oss ha arbets- och hälsoförhållandena inom textilindustrin lätt till ett förverkligande av skyddslagstiftningen, och de gynnsamma verkningarna av denna komma också inom dem till synes.

Résumé.

Sur la demande du syndicat des ouvriers de l'industrie textile, une étude statistique fut effectuée en 1929 sur les conditions de salaire, de travail et sanitaires de ces ouvriers. La recherche comprenait 14 lieux de travail et fournit des renseignements sur 5 912 ouvriers en tout, ce qui représentait 26 % du nombre total des ouvriers dans l'industrie textile. Les recherches sanitaires furent effectuées par des médecins et comptèrent 5 539 ouvriers. En 1929, l'année de laquelle datent la plupart des données de la recherche, 13.8 % du total des ouvriers industriels et 30.6 % des ouvrières du pays travaillaient dans l'industrie textile et de vêtements; 4 917 ou 83.2 % des 5 912 ouvriers de la recherche étaient du sexe féminin.

En ce qui concerne l'âge, 15.0 % avaient moins de 20 ans, 35.6 % entre 20 et 30 ans, 33.8 % entre 30 et 50 ans et 15.6 % plus de 50 ans. L'état civil des ouvriers était le suivant: pour les hommes 39.4 % célibataires, 55.8 % mariés et 4.8 % veufs ou divorcés et pour les femmes les chiffres correspondants étaient 75.4, 14.0 et 10.6 %. En comparaison avec l'année 1903, lorsque la première étude de statistique sociale sur l'industrie textile avait été exécutée, la division selon l'état civil a changé, surtout en ce qui concerne le nombre des ouvriers masculins mariés, qui s'élevait alors à 71.5 % et celui des femmes mariées qui était de 10.5 %.

Une étude de la profession spéciale actuelle des ouvriers montre que la plupart, comme en 1903, sont occupés dans les branches du filage et du tissage. En 1929 ils représentaient 60.8 % et en 1903 55.8 %. L'âge professionnel dans l'industrie textile était de moins de trois ans pour 26.1 %, de 3 à 15 ans pour 43.9 % et de 15 ans ou plus pour 30.0 %. Entre les deux sexes il n'y a pas de grandes divergences dans ce respect. Les ouvriers ont beaucoup changé de place; près de la moitié, ou 47.4 %, ont été moins de 6 ans chez le même patron.

A cause de la crise la durée du travail était, au temps de l'enquête, irrégulière; au cours de l'année on avait commencé à introduire la semaine de 4 ou 5 jours. Ainsi, selon la statistique officielle

concernant le marché du travail, le nombre des heures de travail par semaine avait baissé pendant le courant de l'année avec plus de 13 %, ou de 45.4 à 39.3. Ceci a aussi influencé les salaires, qui étaient indiqués par semaine, toutefois sans mention de la durée du travail.

5 861 ouvriers ont donné des renseignements sur le mode de paiement. 47.4 % travaillaient à l'heure et 52.6 % à forfait. Chez les hommes le salaire à l'heure était un peu plus commun, chez les femmes par contre le salaire à forfait. 19.4 % des hommes et 16.4 % des femmes recevaient en plus des avantages en nature. Ceux-ci étaient presque sans exception le logement, parfois avec l'éclairage et le chauffage compris.

Le revenu hebdomadaire moyen était pour les hommes 254:51 marks et pour les femmes 160:30 marks. Le revenu hebdomadaire moyen des hommes payés uniquement en espèces était 242:55 marks et celui des femmes 159:51 marks. Les chiffres respectifs pour ceux qui recevaient en outre des avantages en nature étaient 304:21 marks et 164:35 marks. Des renseignements ont été obtenus sur le revenu annuel en 1928 de 3 578 des ouvriers payés en espèces. 70 % des hommes arrivaient à près de 11 250 marks, un tiers à près de 15 000 marks, mais les salaires des femmes étaient considérablement inférieurs; 70 % avaient moins de 10 000 marks par an. La moyenne des revenus totaux annuels des ouvriers était en 1928 pour les hommes payés uniquement en espèces 13 148 marks, et pour les femmes dans les mêmes conditions 9 133 marks; les chiffres respectifs pour ceux qui recevaient des avantages en nature étaient 15 665 marks et 9 204 marks.

Il s'est montré que les familles des ouvriers mariés furent, plus nombreuses que celles des ouvrières. 57.9 % des hommes et 72.6 % des femmes avaient des familles où il y avait au plus un enfant, tandis que 88.5 % des hommes et 93.3 % des femmes avaient au plus 3 enfants. Un tiers des familles n'avaient pas d'enfants. Un quart des veufs et des divorcés n'avait pas de famille à entretenir, tandis que 50.0 % des hommes et

58.3 % des femmes avaient à pourvoir à 1—2 enfants. 99.0 % des célibataires de sexe masculin et 88.5 % de sexe féminin n'entretenaient pas de famille, et parmi ceux qui avaient des enfants plus de $\frac{1}{2}$, n'en avaient qu'un.

Selon les données sur l'état de santé des ouvriers, 99.7 % des hommes et 98.3 % des femmes en tout étaient bien portants. 0.3 % des hommes seulement et 1.7 des femmes étaient faibles et malades. Des altérations de la santé causées par l'accroissement de l'âge et de l'âge professionnel n'ont pas été observées. Selon l'état de nutrition, les ouvriers furent classifiés comme suit: 3.6 % des hommes étaient corpulents, 80.4 % normaux et 16.0 % maigres. Les chiffres respectifs pour les femmes étaient 4.1, 84.0 et 11.9 %. L'état de nutrition changeait considérablement avec l'accroissement de l'âge professionnel, car le nombre proportionnel des ouvriers normalement nourris diminuait régulièrement tandis que le nombre des ouvriers corpulents et maigres augmentait dans la même mesure.

Selon les données sur les maladies des ouvriers, 41.4 % des hommes et 38.6 % des femmes se sont reportés comme bien portants dans leur travail dans l'industrie textile. 79.2 % des hommes et 72.4 % des femmes ont indiqué qu'ils étaient sains avant d'avoir commencé le travail dans cette branche. En considérant la fréquence moyenne des maladies, on trouvera 0.2 accès de maladie pour chaque ouvrier avant l'entrée au travail dans l'industrie textile, mais 0.9 pour les hommes et 1.1 pour les femmes travaillant dans cette industrie. Les chiffres correspondants étaient pour chacun des ouvriers tombés malades 1.2 et 1.7 et pour les ouvrières 1.3 et 1.8. Les maladies dans l'appareil respiratoire étaient les plus fréquentes chez les hommes, représentant 17.8 % de toutes les maladies. Venaient ensuite le rhumatisme articulaire et musculaire, tous les deux dépassant 13 % ainsi que les maladies des organes digestifs 10.7 %. Chez les femmes le rhumatisme musculaire était la plus fréquente des maladies avec 13.1 %, les dérangements nerveux avec 12.6 % et les maladies

dans l'appareil respiratoire et le rhumatisme articulaire figuraient chacun avec 11 % env. Le nombre relatif des malades augmentait avec l'accroissement de l'âge. Dans tous les groupes d'âge il y avait plus de femmes tombées malades que d'hommes. En dehors des maladies professionnelles spéciales dans l'industrie textile, 0.7 % des hommes et 1.2 % des femmes qui avaient fourni des renseignements étaient tombés malades de la phthisie; les chiffres correspondants pour les autres genres de tuberculose étaient respectivement de 4.3 % et 3.7 %. D'autres maladies de l'appareil respiratoire avaient apparu chez 17.3 % des hommes et 13.0 % des femmes.

Des accidents étaient arrivés à 166 hommes ou 16.7 % et à 416 femmes ou 8.5 %. Les machines avaient causé 61.8 % des accidents et les suites les plus ordinaires de ces accidents étaient des fractures de la main ou du doigt, formant ainsi plus de la moitié de tous les accidents.

Les renseignements suivants ont été recueillis sur le nombre d'enfants des ouvrières: 15.1 % des célibataires et 78.7 % des femmes mariées, veuves et divorcées avaient eu des enfants. Plus des $\frac{1}{2}$ des femmes mariées avaient au plus 4 enfants; plus d'un tiers étaient mères d'un enfant seulement. 77.0 % des mères non-mariées avaient un enfant seulement et 17.3 % deux enfants. Il y avait 2.9 accouchements pour chacune des mères mariées et 2.3 accouchements pour toutes les ouvrières mariées. Les ouvrières célibataires par contre avaient eu 1.3 enfants par mère.

Malgré l'imperfection du matériel de la recherche, qui a été limitée à l'éclaircissement plus profond de quelques questions spéciales seulement, nous pouvons toutefois noter que les conditions de travail et l'état de santé des ouvriers dans l'industrie textile se sont favorablement développés. D'un côté les résultats de cette recherche montrent la différence entre cette industrie et d'autres branches industrielles et, d'un autre côté, ils permettent de constater l'amélioration des conditions de vie dans l'industrie textile pendant une période de 25 ans.

Traduction des tableaux.

I. Age et état civil.

Col. 1	Ikä, vuotta — Age, ans.
	Alle 15 — Moins de 15.
	Ilmoittamaton — Non indiqué.
	Yhteensä — Total.
„ 2—3	Naimattomat — Célibataires.
„ 4—11	Perheelliset — Avec famille.
„ 4—5	naimisissa olevat — mariés.
„ 6—7	lesket — veufs.

Col. 8—9	eronneet — divorcés.
„ 2, 4 etc.	Miehiä — Hommes.
„ 3, 5 etc.	Naisia — Femmes.
„ 10—11, 12—13	Yhteensä — Total.

II. Age professionnel dans domaine de travail spécial.

Col. 1	Vuotta — Ans.
	Voir tableau I, col. 1.

- Col. 2—3 Valmistelu — Préparation.
 „ 4—5 Kehruu — Filage.
 „ 6—7 Kudonta — Tissage.
 „ 8—9 Valkaisu — Blanchissage.
 „ 10—11 Värjäys — Teinturerie.
 „ 12—13 Viimeistely — Travaux d'achèvement.
 „ 14—15 Aputyö — Travaux auxiliaires.

III. Age professionnel dans l'industrie textile.

- Col. 1 Työskennellyt nykyisessä työpaikassa, vuotta — Années de travail chez le patron actuel.
 „ 2—17 Työskennellyt kutomateollisuudessa, vuotta — Années de travail dans l'industrie textile.

IV. Revenu hebdomadaire et mode de paiement selon l'âge. A. Hommes.

- Col. 1 Viikkoansio, mk — Revenu hebdomadaire en mk.
 „ 2, 4 etc. aikapalkalla — payés à l'heure.
 „ 3, 5 etc. urakkipalkalla — payés à forfait.
 „ 29 Kaikkiaan — En tout.
 Miehet, joilla oli vain rahapalkka — Hommes, salaire en espèces seulement.
 Miehet, joilla oli rahapalkka sekä luontoisetuja — Hommes, salaire en espèces et en nature.

IV. Revenu hebdomadaire et mode de paiement selon l'âge. B. Femmes.

Voir tableau IV A.
 Naiset, joilla oli etc. — Femmes, salaire en espèces seulement.

V. Salaire en espèces annuel par professions spéciales.

Voir tableau II.

- Col. 1 Rahapalkka v. 1928, mk — Salaire en 1928, en mk.

VII. Grandeur des familles.

- Col. 1 Perheen jäsenluku, henkeä — Grandeur de famille, personnes.
 „ 2—6 Naimisissa olevia — Mariés.
 „ 7—11 Leskiä ja eronneita — Veufs et divorcés.
 „ 12—16 Naimattomia — Célibataires.
 „ 2—3, 7—8, 12—13, 17—18 Työntekijöitä — Ouvriers.
 „ 4—6, 9—11, 14—16, 19—21 Heidän perheenjäseniään — Leurs membres de famille.
 „ 4, 9, 14, 19 Miehillä — Des hommes.
 „ 5, 10, 15, 20 Naisilla — Des femmes.

VII. Nombre des personnes dormant dans la même pièce.

- Col. 1 Huoneen tilavuus, m³ — Grandeur des pièces, en m³.
 „ 2—17 Työntekijöitä, joiden kanssa samassa huoneessa nukkui, henkeä — Ouvriers, partageant la même pièce avec.
 „ 2, 10 ei yhtään — avec personne.

VIII. Etat de santé, par groupes d'âge.

- Col. 2—3 Terveitä ja voimakkaita — Bien portants et vigoureux.
 „ 4—5 Terveitä — Bien portants.
 „ 6—7 Terveitä, vaikka heikonlaisia — Bien portants, mais de constitution faible.
 „ 8—9 Kivullosia — Maladifs.

IX. Etat de santé, par groupes d'âge professionnel.

Voir tableau VIII.

- Col. 1 Ammatti-ikä, vuotta — Age professionnel, ans.

X. L'âge professionnel et l'état de nutrition.

- „ 2—3 Lihavia — Corpulents.
 „ 4—5 Normaaleja — Normaux.
 „ 6—7 Laihoja — Maigres.

XII. Maladies des ouvriers avant leur entrée dans l'industrie textile.

- Col. 1 Taudit — Maladies.
 (1) Tarttuvat taudit — Maladies contagieuses.
 (2) Keuhkotuberkuloosi — Tuberculose pulmonaire.
 (3) Muu tuberkuloosi — Autre tuberculose.
 (4) Hengityselinten taudit — Maladies de l'appareil respiratoire.
 (5) Sydän- ja verisuonten taudit — Maladies du cœur et de la circulation.
 (6) Virtsaelinten taudit — Maladies des reins.
 (7) Ruoansulatuselinten taudit — Maladies des organes digestifs.
 (8) Nivelreumatismi — Rhumatisme articulaire.
 (9) Lihasreumatismi — Rhumatisme musculaire.
 (10) Silmätaudit — Maladies des yeux.
 (11) Synnytyksien taudit — Maladies de femmes.
 (12) Kurkkutaudit — Maladies de la gorge.

- (13) Nenä- ja korvataudit — Maladies du nez et des oreilles.
 (14) Ihotaudit — Maladies de la peau.
 (15) Struuma — Goitre.
 (16) Hermostolliset häiriöt — Dérangements nerveux.
 (17) Väsymys ja heikkous — Fatigue et faiblesse.
 (18) Tapaturmien seuraukset — Suites d'accidents.
 (19) Muut taudit — Autres maladies.
 (20) Yhteensä taudintapauksia — Total des cas de maladie.
 (21) Sairastaneita työntekijöitä — Ouvriers malades.

Col. 2—13 Työntekijäin ikä, vuotta — Age des ouvriers, ans.

XII. *Maladies des ouvriers pendant le travail dans l'industrie textile.*

Voir tableau XI.

XIII. *Nombre des enfants.*

Col. 1 Äidin ikä, vuotta — Age de la mère, ans.

„ 2—13 Lapsia — Enfants.

„ 14 Yhteensä äitejä — Nombre des mères en tout.

„ 15 Yhteensä lapsia — Nombre des enfants en tout.

Liite I. — Bilaga I.

SOSIALIMINISTERIÖ

SOSIALINEN

TUTKIMUS- JA TILASTOTOIMISTO

Helsinki.
Unioninkatu 26 E.

Kaavake A.
Työnantajille.

Huom! Näitä tietoja käytetään vain tähän tilastolliseen tutkimukseen, pitäen ne täysin salaisina.

Kutomateollisuustyöväen olot.

- I. Tehtaan nimi:
- II. Kotipaikka ja postiosoite:
- III. Tuotantosuhteet.
1. Tuotannon laatu (purvillan, villan, pellaran, hampun, jurtin kehruu tai kudonta, langan ja kankaan värjäys, kankaan viimeistely, trikoon valmistus y. m.). (Vastattava alleviivaamalla tai selittämällä asia)
 2. Onko tehtaassa käytännössä vain päivätö tai päivätö sekä 2-vuoro- ja 3-vuorotyö taikka yksinomaan 2- ja 3-vuorotyö? (Vastattava alleviivaamalla)
 3. Tehtaan käynnissäolo:
v. 1928:
..... päivää; kuukaudet: päivää; kuukaudet:
..... yötä; kuukaudet: yötä; kuukaudet:
 4. Tehdäänkö -yötyötä koko tehtaassa tai jossain osastossa ja missä?

IV. Työntekijäin keskimääräinen luku vuoden 1929 alkupuoliskolla.

Vuosi- neljän- nes	Vain päivätyössä			Säännöllisesti 2-vuorotyössä			Vuodenajoittain 2-vuorotyössä			Säännöllisesti 3-vuorotyössä			Vuodenajoittain 3-vuorotyössä		
	15 v. nuo- rempia	15—18- vuotiaita	18 v. ja sitä vanhempia	18 v. nuo- rempia	18 v. ja sitä vanhempia	18 v. nuo- rempia	18 v. ja sitä vanhempia	18 v. nuo- rempia	18 v. ja sitä vanhempia	18 v. nuo- rempia	18 v. ja sitä vanhempia	18 v. nuo- rempia	18 v. ja sitä vanhempia	18 v. nuo- rempia	18 v. ja sitä vanhempia
	M. N.	M. N.	M. N.	M. N.	M. N.	M. N.	M. N.	M. N.	M. N.	M. N.	M. N.	M. N.	M. N.	M. N.	M. N.
I															
II															

V. Työ- ja ruokailuajat ja viikkolepo.

1. Työpäivän tai työvuoron alkamis- ja päättymisaajat.

	Tavallisina arkipäivinä		Lauantaisin ja aatto- päivinä		Sunnuntaisin ja pyhä- päivinä	
	Työpäivä tai työvuoro		Työpäivä tai työvuoro		Työpäivä tai työvuoro	
	alkaa klo.	päättyy klo.	alkaa klo.	päättyy klo.	alkaa klo.	päättyy klo.
Tavallisessa päivätyössä						
2-vuorotyössä						
I vuorossa						
II vuorossa						
3-vuorotyössä						
I vuorossa						
II vuorossa						
III vuorossa						

2. Ruokailu- ja lepoaikojen alkamis- ja päättymisaajat.

	Tavallisina arkipäivinä	Lauantaisin ja aatto- päivinä	Sunnuntaisin ja pyhä- päivinä
Tavallisessa päivätyössä			
2-vuorotyössä			
I vuorossa			
II vuorossa			
3-vuorotyössä			
I vuorossa			
II vuorossa			
III vuorossa			

3. Kuinka pitkä keskeytymätön viikkolepo on vuorotyössä I vuorolla? II vuorolla? III vuorolla?

4. Tehtiinkö tehtaassanne ylitöitä v. 1928 ja v:n 1929 alkupuoliskolla? jos tehtiin, minä kuukausina?

Liite II. — Bilaga II.

SOSIALIMINISTERIÖ
SOSIALINEN
TUTKIMUS- JA TILASTOTOIMISTO

Helsinki.
Unioninkatu 26 E.

Kaavake B.
Työntekijöille.

Huom! Näitä tietoja käytetään vain tähän tilastolliseen tutkimukseen, pitäen ne täysin salaisina.

Kutomateollisuustyöväen olot.

I. Yleisiä kysymyksiä.

1. Tehtaan nimi:
ja paikkakunta, missä se sijaitsee:
2. Työntekijän nimi:
3. Syntymäpaikka (kaupunki, kaupala tai pitäjä) ja -aika:
4. Siviilisääty (naimaton, naimisissa, leski, eronnut) (vastattava allekirjoamalla).
5. Koulunkäynti (mainittava eri koulut ja jatko- ja ammattikurssit sekä onko suorittanut koko kansakoulukurssin vai osan):
6. Isänne ammatti:
7. Äitinne ammatti:
8. Puolisonne ammatti:
9. Montako lapsistanne on nyt kotona? ... Montako niistä työskentelee kutomateollisuudessa? ...

II. Taloudelliset suhteet.

- A. Perheelliset (myös lesket, eronneet ja yksinäiset, joilla on lapsia tai muita varsinaisesti elätettäviä):
1. Montako henkeä (itsenne ja puolisonne mukaan lukien) elättätte puolisonne kanssa tai yksin kokonaan? osittain?
 2. Onko puolisonne työkykyinen, osittain työkyvytön tai kokonaan työkyvytön? (Vastattava allekirjoamalla).
 3. Onko puolisonne ollut työttömänä ja kuinka kauan viime vuonna?
tämän vuoden alkupuoliskolla?
 4. Kuinka suuri oli hänen ansionsa v. 1928? mk ja tämän vuoden alkupuoliskolla? mk.
 5. Kuinka moni muista perheenne jäsenistä on samana aikana ollut ansiotyössä?
 6. Paljonko saatte kuukaudessa yhteisiin kotitalousmenoihin ja vuokraan puolisolanne? mk, muilta perheenjäseniltä yhteensä? mk.
- B. Yksinäiset (jotka elättävät varsinaisesti vain itsensä):
1. Avustatteko tilapäisesti vanhempianne tai muuta ja montako henkilöä?
 2. Jos asutte vanhempienne luona, paljonko annatte heille kuukaudessa kotitalousmenoihin ja vuokraan? mk.
 3. Saatteko omaan elatukseenne avustusta ja paljonko kuukaudessa vanhemmiltaan? mk, muilta? mk.
- C. Asunto-olot.
1. Nukkumishuoneenne pituus cm, leveys cm, korkeus cm.
 2. Sinä nukkujien lukumäärä:
 3. (Vain yötyöntekijäin vastattava) Saatteko yön jälkeen nukkua tarpeellisen määrän minkään häiritsemättä untanne?

III. Työ- ja tulosuhteet.

1. Entiset ammattinne:
2. Työskentelettekö nyt päivä- vai 2- tai 3-vuorotyössä? (Vastattava allekirjoamalla).
3. Nykyinen ammattinne:
Ammattinhaara: a) raaka-aineiden valmisteleva käsittely, b) kehruu, c) kudonta, d) valkaisu, e) värjäys, f) viimeistely y. m., g) kutoma-ammattiin kuulumaton (vastattava allekirjoamalla).
Erikoistyöala ammatinhaarassa (tarkoin ilmoitettava):
4. Kuinka monta vuotta yhteensä olette työskennellyt kutomateollisuudessa? nykyisellä ammatin erikoistyöalallanne? nykyisessä työpaikassanne?
5. Montako tuntia työskentelette } klo — klo
nykyään vuorokaudessa? } klo — klo montako tuntia viikossa?
} klo — klo
6. Onko Teillä ollut v. 1928 ylityötä? Minä kuukausina?
Paljonko sinä aikana yhteensä? tuntia ja keskimäärin viikkoa kohden? tuntia.
7. Oletteko ollut työttömänä vuonna 1928? kuun p:stä kuun p:ään.
Mistä syystä?
Montako työpäivää Teillä on tämän vuoden alkupuoliskolla ollut viikoittain?
8. Työskentelettekö aika- vai urakkapalkalla? (Vastattava allekirjoamalla).

TAULUJA
TABELLER

I. Ikä ja siviilisaäty. — Ålder och civilstånd.

Ikä, vuotta Ålder, år	Naimattomat Ogifta		Perheelliset — Med familj								Yhteensä Inalles	
			naimisissa olevat gifta		lesket — änkor o. änklingar		eronneet, franskilda		Yhteensä Summa			
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Alle 15—Under 15	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3
15—18	105	279	—	1	—	—	—	—	—	1	105	280
18—20	79	408	—	7	—	—	—	—	—	7	79	415
20—25	115	893	27	101	—	4	—	3	27	108	142	1 001
25—30	55	629	90	170	—	7	—	4	90	181	145	810
30—35	15	359	79	117	1	26	1	9	81	152	96	511
35—40	8	279	57	78	—	43	1	17	58	138	66	417
40—45	3	244	50	90	4	77	—	20	54	187	57	431
45—50	3	202	51	47	3	93	2	13	56	153	59	355
50—55	4	182	68	41	7	78	1	9	76	128	80	310
55—60	1	113	53	22	9	55	1	2	63	79	64	192
60—65	—	51	30	5	8	28	—	1	38	34	38	85
65—	3	58	48	8	10	28	—	1	58	37	61	95
Ilmoittamaton — Ouppgiven	—	9	2	2	—	—	—	1	2	3	2	12
Yhteensä—Summa	392	3 709	555	689	42	439	6	80	603	1 208	995	4 917

II. Ammatti-ikä erikoistyöalalla. — Anställningstiden inom olika specialyrken.

Vuotta År	Valmistelu Förarbe- ten		Kehruu Spinning		Kudonta Vävning		Valkaisu Blekning		Värjäys Färgning		Viimeistely Appre- tering		Aputyö Hjälparbe- ten		Ilmoitta- maton Ouppgiven		Yhteensä Inalles	
	Mie- hiä Män	Nai- sia Kvin- nor	Mie- hiä Män	Nai- sia Kvin- nor	Mie- hiä Män	Nai- sia Kvin- nor	Mie- hiä Män	Nai- sia Kvin- nor	Mie- hiä Män	Nai- sia Kvin- nor	Mie- hiä Män	Nai- sia Kvin- nor	Mie- hiä Män	Nai- sia Kvin- nor	Mie- hiä Män	Nai- sia Kvin- nor		
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Alle 1/2—Under 1/2	11	53	7	75	4	63	2	—	5	—	15	29	19	16	—	—	63	236
1/2—1	9	65	14	68	4	80	4	—	6	2	14	30	7	37	—	—	58	282
1—3	32	187	31	315	32	384	11	1	33	5	45	178	38	86	—	3	222	1 159
3—6	30	121	27	250	20	359	16	1	32	4	45	81	29	78	1	—	200	894
6—9	19	107	28	195	12	243	6	—	25	1	29	55	22	38	—	—	141	639
9—12	11	72	18	98	9	134	2	—	15	1	8	15	18	17	—	—	81	337
12—15	4	38	3	42	3	88	—	3	3	1	3	20	11	9	—	1	27	199
15—21	6	63	13	109	4	222	5	—	4	—	8	17	6	10	—	1	46	422
21—	29	82	27	202	15	359	15	—	21	1	22	34	21	20	—	—	150	698
Ilmoittamaton — Ouppgiven ...	1	10	2	2	1	23	—	—	—	1	4	2	4	—	8	7	51	
Yhteensä—Summa	152	798	170	1 356	104	1 955	61	2	144	15	190	463	173	315	1	13	995	4 917

III. Ammatti-ikä kutomateollisuudessa. — Anställningstiden inom textilindustrin.

Työkennellyt nykyisessä työpaikassa, vuotta Arbetat å nuvarande arbetsplats, år	Työkennellyt kutomateollisuudessa, vuotta — Arbetat inom textilindustrin, år																	Ilmoittamatta Ouppgivet		Yhteensä Summa	
	alle, under 1/2		1/2—1		1—3		3—6		6—9		9—12		12—15		15—		Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
Alle 1/2—Under 1/2	39	135	—	2	—	18	1	13	—	10	—	6	1	—	—	3	1	—	42	187	
1/2—1	—	—	35	197	—	1	14	1	12	1	14	—	3	1	6	—	9	1	1	40	256
1—3	—	—	—	—	169	922	2	66	5	32	—	23	1	9	—	18	1	—	178	1 070	
3—6	—	—	—	—	—	—	169	747	3	32	2	22	2	15	4	23	—	—	180	839	
6—9	—	—	—	—	—	—	—	—	130	594	2	17	2	16	1	43	—	1	135	671	
9—12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	64	309	—	11	7	35	1	—	72	355	
12—15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33	205	4	21	—	—	37	226	
15—20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	306	—	—	35	306	
20—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	272	985	—	—	272	985	
Ilmoittamaton — Ouppgiven	—	—	—	1	—	2	1	1	—	—	1	1	—	1	1	2	1	14	4	22	
Yhteensä—Summa	39	135	35	200	170	956	174	839	139	682	69	381	40	263	324	1 445	5	16	995	4 917	

IV. Viikkoansio ja palkkaustapa iän mukaan. — Veckoförtjänst och avlöningssätt enligt ålder.

A. Michet. — Män.

[illegible]

IV. Viikkoansio ja palkkaustapa iän mukaan. — Veckoförtjänst och avlöningsätt enligt ålder.

B. Naiset. — Kvinnor.

Viikkoansio, mk Veckoförtjänst, mk	Ikä, vuotta — Ålder, år																											
	alle under		18	18—20	20—25	25—30	30—35	35—40	40—45	45—50	50—55	55—60	60—65	65—	Yhteensä Summa		Ilmoittamattomia Ouppgivna		Kaikkiaan — Inalles									
			urakkapalkalla med ackordlön	aikapalkalla med tidlön	urakkapalkalla med ackordlön	aikapalkalla med tidlön	urakkapalkalla med ackordlön	aikapalkalla med tidlön	urakkapalkalla med ackordlön	aikapalkalla med tidlön	urakkapalkalla med ackordlön	aikapalkalla med tidlön	urakkapalkalla med ackordlön	aikapalkalla med tidlön	urakkapalkalla med ackordlön	aikapalkalla med tidlön	urakkapalkalla med ackordlön	aikapalkalla med tidlön	urakkapalkalla med ackordlön	aikapalkalla med tidlön	urakkapalkalla med ackordlön	aikapalkalla med tidlön	urakkapalkalla med ackordlön	aikapalkalla med tidlön	urakkapalkalla med ackordlön	aikapalkalla med tidlön	urakkapalkalla med ackordlön	aikapalkalla med tidlön
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
Alle 75 — Under 75	31	10	—	1	4	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
75—100	47	7	16	18	18	3	3	5	9	35	7	14	2	6	2	1	9	16	28	6	20	3	3	6	32	38	—	70
100—125	25	14	26	43	31	95	22	94	12	43	6	8	33	34	38	32	30	25	19	15	18	4	13	6	106	100	—	206
125—150	57	8	47	27	91	76	74	45	41	33	34	38	46	34	38	46	34	32	30	25	19	15	18	4	176	464	—	641
150—175	33	16	58	53	112	113	77	109	36	63	32	32	32	34	38	46	34	32	30	25	19	15	18	4	472	338	—	814
175—200	7	4	27	16	50	80	38	82	24	56	19	43	15	32	32	32	30	25	19	15	18	4	7	4	458	587	—	1 084
200—225	—	—	6	3	17	92	13	62	11	47	1	35	5	19	4	13	22	15	22	5	16	7	3	5	220	381	—	3 604
225—250	—	—	—	1	4	7	36	5	27	3	22	6	10	4	13	7	2	2	14	2	6	1	1	2	59	323	—	383
250—275	—	—	—	—	—	9	18	2	20	4	13	2	13	3	8	1	3	8	1	3	—	—	—	—	33	123	—	156
275—300	—	—	—	—	2	2	4	—	—	5	1	3	1	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	9	24	—	111
300—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	6	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	33
Ilmoittamaton —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
Ouppgiven	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä—Summa	200	66	181	184	325	537	298	464	135	295	106	239	115	221	92	178	89	141	46	92	22	37	37	37	1 586	2 491	24	4 101

Naiset, joilla oli vain rahapalkka — Kvinnor, som hade enbart penninglön

Naiset, joilla oli rahapalkka sekä luottoisetuina — Kvinnor, som hade penninglön jämte naturaförmåner

Alle 125 — Under 125	7	16	—	20	1	13	—	12	4	7	3	8	—	3	—	2	3	2	2	3	3	3	3	3	3	94	16	—	110
125—150	3	1	19	39	6	34	3	16	3	11	7	24	17	11	6	21	16	12	7	7	5	5	1	1	189	32	1	1	222
150—175	3	—	4	1	6	11	4	9	4	9	3	10	9	6	12	6	12	4	13	4	4	4	6	2	57	113	2	2	172
175—200	—	—	—	3	9	19	4	17	6	14	5	13	4	7	4	14	6	15	3	12	2	2	1	1	44	117	5	5	166
200—225	—	1	1	3	—	16	1	14	3	6	—	8	2	11	2	10	—	9	1	4	—	2	2	—	10	84	—	—	94
225—250	—	—	—	—	6	—	2	2	—	—	—	7	1	4	1	3	—	1	—	—	1	—	1	—	2	24	1	1	27
250—275	—	—	—	—	1	2	1	1	—	—	—	1	2	—	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	11	4	—	—	15
275—300	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3
300—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ilmoittamaton —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ouppgiven	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	3	4
Yhteensä—Summa	13	2	40	8	74	61	58	48	42	37	27	44	50	43	31	52	31	47	17	35	13	12	11	8	407	397	12	12	816

V. Vuotuinen rahapalkka erikoistyöaloittain. — Årlig penninglön enligt specialyrke.

Rahapalkka v. 1928, mk Penninglön under år 1928, mk	Valmistelu Förarbeten		Kehruu Spinning		Kudonta Vävning		Valkaisu Blekning		Värjäys Färgning		Viimeistely Appretering		Aputyö Hjälparbeten		Ilmoittamatonta Ouppgiven		Yhteensä Summa	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Alle 5 000 — Under 5.000	—	12	2	30	2	35	—	—	—	—	—	5	—	3	—	—	4	85
5 000—6 250 ..	1	30	6	32	4	108	—	—	—	—	—	12	—	9	—	1	11	192
6 250—7 500 ..	2	48	4	174	2	141	1	—	—	2	7	16	—	22	—	1	16	404
7 500—8 750 ..	4	143	4	346	6	249	1	1	—	4	4	37	8	39	—	2	27	821
8 750—10 000 ..	11	119	6	205	1	236	1	—	3	4	8	74	6	30	—	4	36	672
10 000—11 250 ..	20	63	12	83	3	165	5	—	5	1	14	32	12	27	—	—	71	371
11 250—12 500 ..	13	33	12	23	8	113	3	—	29	—	31	27	10	27	—	—	106	223
12 500—13 750 ..	17	10	9	5	6	72	3	—	3	—	17	24	13	17	—	—	68	128
13 750—15 000 ..	6	3	21	1	4	25	9	—	4	—	12	10	6	10	—	—	62	49
15 000—.....	24	1	31	—	30	18	18	—	45	—	22	6	35	10	—	—	205	35
Ilmoittamaton — Ouppgiven ...	4	7	1	22	1	21	1	—	2	—	1	9	2	4	—	1	12	64
Yhteensä — Summa	102	469	108	921	67	1 183	42	1	91	11	116	252	92	198	—	9	618	3 044

VI. Perheiden suuruus. — Familjens storlek.

Perheen jäsenluku, henkeä Familjens storlek, personer	Naimisissa olevia Gifta				Leskiä ja eronneita Änklingar, änkor och fränskilda				Naimattomia Ogifta				Kaikkiaan Inalles			
	Työntekijöitä Arbetare		Heidän perheenjäseniään Deras familjemedlemmar		Työntekijöitä Arbetare		Heidän perheenjäseniään Deras familjemedlemmar		Työntekijöitä Arbetare		Heidän perheenjäseniään Deras familjemedlemmar		Työntekijöitä Arbetare		Heidän perheenjäseniään Deras familjemedlemmar	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	—	—	—	—	—	12	142	—	—	—	388	3 284	—	—	400	3 426
2	135	276	135	276	411	19	195	19	195	214	3	348	3	348	351	157
3	186	223	372	446	818	5	107	10	214	224	—	69	—	138	138	191
4	110	103	330	309	639	5	58	15	174	189	1	7	3	21	24	116
5	60	39	240	156	396	3	11	12	44	56	—	1	—	4	4	63
6	29	25	145	125	270	3	3	15	15	30	—	—	—	—	—	32
7	15	13	90	78	168	—	2	—	12	12	—	—	—	—	15	15
8	10	6	70	42	112	1	—	7	—	7	—	—	—	—	11	6
9	6	2	48	16	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	2
10	4	—	36	—	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—
Ilmoittamaton — Ouppgiven ...	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Yhteensä — Summa	555	639	1 466	1 448	2 914	48	519	78	654	732	392	3 709	6	511	517	995

VII. Samassa huoneessa nukkuvien henkilöiden luku.
Antal personer, som sovo i samma rum.

Huoneen tilavuus, m ³ Rummets kubikinhåll, m ³	Työntekijöitä, joiden kanssa samassa huoneessa nukkui, henkeä Arbetare, med vilka i samma rum sovo, personer																	Kaikkiaan Inalles
	naimattomat ogifta							naimissa olevat, lesket ja eronneet gifta, änklingar, änkor och fränskilda										
	ei yh- tään- ingen	1	2	3	4	5	Ilmoi- tamaton Ouppgivet	Yh- teensä Sum- ma	ei yh- tään- ingen	1	2	3	4	5	Ilmoi- tamaton Ouppgivet	Yh- teensä Sum- ma		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
Miehiä — Män																		
Alle 15 — Under 15	1	1	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
15—20	5	—	2	—	—	—	1	8	1	2	1	2	—	1	—	7	15	
20—25	6	4	2	4	—	—	—	16	2	9	3	1	1	1	—	17	33	
25—30	4	7	8	1	1	1	—	22	1	15	12	5	1	2	1	37	59	
30—35	12	10	6	2	7	1	1	39	2	16	15	7	1	1	—	42	81	
35—40	7	14	11	3	3	1	1	40	2	27	19	10	2	1	—	61	101	
40—45	7	12	11	15	6	2	—	53	3	15	35	12	9	2	1	77	130	
45—50	4	15	11	5	4	5	—	44	3	25	19	12	3	4	—	66	110	
50—60	1	8	19	13	5	5	1	52	5	32	43	20	9	3	1	113	165	
60—70	3	13	12	8	9	4	—	49	—	28	23	17	7	7	1	83	132	
70—	3	8	9	15	9	11	—	55	3	23	28	24	13	9	—	100	155	
Ilmoittamaton Ouppgiven	—	—	—	—	—	—	11	11	—	—	—	—	—	—	—	—	11	
Yhteensä — Summa	53	92	92	66	44	30	15	392	22	192	198	110	46	31	4	603	995	
Naisia — Kvinnor																		
Alle 15 — Under 15	19	16	—	1	1	—	—	37	1	3	2	1	—	—	—	7	44	
15—20	38	42	17	5	3	2	1	108	8	7	6	2	2	—	—	25	133	
20—25	59	100	41	13	7	—	3	223	15	31	16	6	4	—	—	72	295	
25—30	74	152	66	34	7	5	1	339	17	39	25	14	9	2	1	107	446	
30—35	56	140	85	35	13	8	1	338	15	55	27	19	3	4	1	124	462	
35—40	74	198	129	65	16	13	3	498	15	72	51	23	5	2	—	168	666	
40—45	66	206	98	81	20	24	3	498	11	44	56	30	8	4	5	158	656	
45—50	36	194	114	57	17	13	2	433	9	36	36	23	2	2	—	108	541	
50—60	56	183	149	81	43	26	2	540	10	77	51	24	5	13	1	181	721	
60—70	23	117	87	58	25	23	2	335	8	39	34	28	8	2	—	119	454	
70—	10	77	89	74	54	29	2	335	4	35	39	26	7	12	—	123	458	
Ilmoittamaton Ouppgiven	1	2	1	4	2	1	14	25	—	1	—	1	—	—	14	16	41	
Yhteensä — Summa	512	1 427	876	508	208	144	34	3 709	113	439	343	197	53	41	22	1 208	4 917	
Kaikkiaan — Inalles	565	1 519	968	574	252	174	49	4 101	135	631	541	307	99	72	26	1 811	5 912	

VIII. Terveystila eri ikäryhmissä. — Hälsotillståndet inom olika åldersgrupper.

Ikä, vuotta Ålder, år	Terveitä ja voimakkaita Friska och kraftiga		Terveitä Friska		Terveitä, vaikka heikontalaisia Friska, ehuru klena		Kivulloisia Sjukliga		Yhteensä Summa	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Alle 20 — Under 20	8	71	168	591	—	4	—	—	176	666
20—30	24	101	236	1 579	—	13	—	1	260	1 694
30—40	12	43	143	801	—	14	—	3	155	861
40—50	10	39	94	677	—	18	1	5	105	739
50—60	12	30	118	439	—	9	—	4	130	482
60—	4	6	89	157	1	7	1	2	95	172
Ilmoittamaton — Ouppgiven	—	—	—	4	—	—	—	—	—	4
Yhteensä — Summa	70	290	848	4 248	1	65	2	15	921	4 618

IX. Terveystila eri ammatti-ikäryhmissä. — Hälsoitllståndet inom olika grupper av anställningstid.

Ammatti-ikä, vuotta Anställningstid i yrket, år	Terveitä ja voimakkaita Friska och kraftiga		Terveitä Friska		Terveitä, vaikka heikonlaisia Friska, ehuru klens		Kivulloisia Sjukliga		Yhteensä Summa	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Alle 1 — Under 1	5	23	64	265	—	2	—	—	69	290
1—5	18	102	254	1 359	—	13	—	2	272	1 476
5—10	18	58	178	910	—	15	—	—	196	983
10—20	11	45	96	751	—	14	—	4	107	814
20—30	10	25	85	467	—	5	1	6	96	503
30—	11	35	166	488	1	16	—	4	178	543
Ilmoittamaton — Ouppgiven	—	2	3	7	—	—	—	—	3	9
Yhteensä — Summa	73	290	846	4 247	1	65	1	16	921	4 618

X. Ammatti-ikä ja ravitsemustila. — Anställningstiden och näringstillståndet.

Ammatti-ikä, vuotta Anställningstid i yrket, år	Lihavia Feta		Normaaleja Normala		Laihoja Magra		Yhteensä Summa	
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Alle 1 — Under 1	—	2	63	269	6	19	69	290
1—5	3	31	239	1 361	30	84	272	1 476
5—10	5	29	166	840	25	114	196	983
10—20	5	35	88	660	14	119	107	814
20—30	5	34	66	380	25	89	96	503
30—	15	57	116	363	47	123	178	543
Ilmoittamaton — Ouppgiven	—	—	3	8	—	1	3	9
Yhteensä — Summa	33	188	741	3 881	147	549	921	4 618

XI. Työntekijäin sairaudet ennen kutomateollisuuteen tuloa. — Arbetarnas sjukdomar före inträdet i textilindustrin.

Taudit — Sjukdomar	Työntekijäin ikä, vuotta — Arbetarnas ålder, år														Yhteensä Summa
	alle under		20—30		30—40		40—50		50—60		60—				
	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Tarttuvat taudit — Smittosamma sjukdomar	39	144	20	258	7	102	3	73	4	38	—	14	73	629	
Keuhkotuberkuloosi — Lungtuberkulos	—	—	—	1	1	1	—	2	—	—	—	2	1	6	
Muu tuberkuloosi — Annan tuberkulos	1	1	1	5	—	—	—	2	—	—	—	—	2	8	
Hengityselinten taudit — Sjukdomar i andningsorganen	18	63	12	90	7	29	5	34	3	12	2	2	47	230	
Sydän- ja verisuonten taudit — Hjärt- och blodkärls- sjukdomar	1	1	—	1	1	1	—	1	—	3	—	1	2	8	
Virtsaelinten taudit — Sjukdomar i urinorganen	1	3	1	4	2	—	—	2	—	1	—	—	4	10	
Ruoansulatuselinten taudit — Sjukdomar i matsmält- ningsorganen	1	8	2	10	—	5	1	4	1	2	1	—	6	29	
Nivelreumatismi — Ledgångsreumatism	1	2	1	11	2	5	2	3	—	1	—	1	6	23	
Lihasureumatismi — Muskelreumatism	—	—	2	3	1	3	—	4	1	2	—	1	4	13	
Silmätaudit — Ögonsjukdomar	1	—	1	6	—	5	—	—	—	3	—	1	2	15	
Synnytyselinten taudit — Sjukdomar i födsloorganen	—	6	—	18	—	11	—	3	—	—	—	—	—	38	
Kurkkutaudit — Strupsjukdomar	—	13	2	24	—	6	—	4	—	—	—	—	2	47	
Nenä- ja korvataudit — Näs- och öronsjukdomar	—	2	—	10	—	—	—	2	—	2	—	—	—	16	
Ihotaudit, — Hudsjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Struuma — Struma	—	2	—	6	—	4	—	1	—	—	—	—	—	13	
Hermostolliset häiriöt — Störingar i nervsystemet	—	5	1	10	—	4	—	7	—	12	—	3	1	41	
Väsymys ja heikkous — Trötthet och svaghet	—	1	—	1	—	2	—	—	—	4	—	—	—	8	
Tapaturmien seuraukset — Skador av olycksfall	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	
Muut taudit — Övriga sjukdomar	2	17	6	20	2	7	—	7	—	5	—	1	10	57	
Yhteensä taudintapauksia — Summa sjukdomsfall	65	269	50	480	23	185	11	149	9	85	3	26	161	1 194	
Sairastaneita työntekijöitä — Insjuknade arbetare	50	192	42	347	21	157	10	115	8	66	3	23	134	900	

XII. Työntekijäin sairaudet kutomateollisuustyön aikana. — Arbetarnas sjukdomar under den tid, som de arbetat inom textilindustrin.

Taudit — Sjukdomar	Työntekijäin ikä, vuotta — Arbetarnas ålder, år														Yhteensä Summa	
	alle 20 under		20—30		30—40		40—50		50—60		60—		Naisia, Kvinnor	Miehiä, Män		
	Naisia, Kvinnor	Miehiä, Män	Naisia, Kvinnor	Miehiä, Män	Naisia, Kvinnor	Miehiä, Män	Naisia, Kvinnor	Miehiä, Män	Naisia, Kvinnor	Miehiä, Män						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
Tarttuvat taudit — Smittosamma sjukdomar	6	17	11	117	13	99	11	85	13	58	10	25	64	401		
Keuhkotuberkuloosi — Lungtuberkulos	1	3	—	19	1	13	2	15	2	6	—	—	6	56		
Muu tuberkuloosi — Annan tuberkulos	19	43	14	75	1	28	2	21	3	4	1	2	40	173		
Hengityselinten taudit — Sjukdomar i andningsorganen	15	51	40	163	33	130	18	128	29	90	24	39	159	601		
Sydän- ja verisuonten taudit — Hjärt- och blodkärlssjukdomar	2	6	5	62	3	54	4	63	9	50	6	26	29	261		
Virtsaelinten taudit — Sjukdomar i urinorganen	—	—	1	13	2	10	—	14	4	11	2	3	9	51		
Ruoansulatuselinten taudit — Sjukdomar i matsmältningsorganen	6	5	15	70	19	67	14	72	25	61	16	14	95	289		
Nivelreumatismi — Ledgångsreumatism	3	10	26	122	18	117	24	134	30	117	22	57	123	557		
Lihastreumatismi — Muskelreumatism	3	5	6	93	15	144	28	198	40	175	29	61	121	676		
Silmätaudit — Ögonsjukdomar	1	6	4	30	4	14	1	16	3	14	6	11	19	91		
Synnytyselinten taudit — Sjukdomar i födslo-organen	—	33	—	96	—	57	—	71	—	31	—	2	—	290		
Kurkkutaudit — Strupsjukdomar	8	39	13	80	5	24	1	30	3	15	1	2	31	190		
Nenä- ja korvataudit — Näs- och öronsjukdomar	2	8	13	40	4	35	3	41	7	33	6	24	35	181		
Ihotaudit — Hudsjukdomar	—	4	3	7	—	3	—	5	—	—	—	1	3	20		
Struuma — Struma	1	45	5	114	1	49	—	45	—	21	—	4	7	278		
Hermostolliset häiriöt — Störingar i nervsystemet	4	31	4	131	13	176	14	163	9	110	9	40	53	651		
Väsymys ja heikkous — Trötthet och svaghet	—	10	1	23	3	29	—	35	3	28	10	14	17	139		
Tapaturmien seuraukset — Skador av olycksfall	3	5	9	19	6	22	6	30	10	32	12	19	46	127		
Muut taudit — Övriga sjukdomar	4	11	4	34	7	18	3	28	9	24	7	10	34	125		
Yhteensä taudintapauksia — Summa sjukdomsfall	78	332	174	1 308	148	1 089	131	1 194	199	880	161	354	891	5 157		
Sairastaneita työntekijöitä — Insjuknade arbetare	61	250	126	822	91	591	75	582	102	424	83	159	538	2 828		

XIII. Lasten luku. — Antalet barn.

Äidin ikä, vuotta Moderns ålder, år	Lapsia — Barn												Yhteensä äitejä Summa mödrar	Yhteensä lapsia Summa barn
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11—		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Naimisissa olevat — Gifta														
Alle 20 — Under 20	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	5
20—30	109	111	32	8	1	—	—	—	—	—	—	—	261	203
30—40	56	85	62	30	16	9	3	2	1	—	—	—	264	448
40—50	39	63	76	50	37	23	12	10	5	2	1	—	318	838
50—60	24	34	24	26	26	10	14	17	5	8	9	3	200	754
60—	6	7	9	11	11	6	5	4	3	2	—	5	69	289
Yhteensä — Summa	239	305	203	125	91	48	34	33	14	12	10	8	1 122	2 537
Naimattomat — Ogifta														
Alle 20 — Under 20	654	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	656	2
20—30	1 293	126	12	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1 433	158
30—40	440	122	31	5	3	—	—	—	—	—	—	—	601	211
40—50	288	92	30	5	5	2	1	—	—	—	—	—	423	203
50—60	216	48	17	2	1	—	—	—	—	—	—	—	284	92
60—	89	19	2	3	—	1	—	—	—	—	—	—	114	37
Yhteensä — Summa	2 980	409	92	15	11	3	1	—	—	—	—	—	3 511	703

S. V. T. XXI. Köyhäinhuilolilasto. — F. O. S. XXI. Fattigvårdsstatistik.

A. 23—38. Köyhäinhuilto (vv. 1918—1933). 1922—36. — Fattigvården (åren 1918—1933). 1922—36.

S. V. T. XXVI. Työtilasto. — F. O. S. XXVI. Arbetsstatistik.

- A. 1—22. Työssä sattuneet tapaturmat (vv. 1898—1925). 1904—28. — Olycksfallen i arbetet (åren 1898—1925). 1904—28.
B. 1—28. Apukassat (vv. 1899—1931). 1905—34. — Understöds-kassor (åren 1899—1931). 1905—34.

S. V. T. XXVI. A. Tapaturmatilasto. — F. O. S. XXVI. A. Olycksfallsstatistik.

- 1—6. Työssä sattuneet tapaturmat (vv. 1926—1932). Uusi sarja. 1932—36. — Olycksfallen i arbetet (åren 1926—1932). Ny serie. 1932—36.

S. V. T. XXXII. Sosialisia erikoistutkimuksia.

- I. Marraskuun lakko vuonna 1917 ja kapina vuonna 1918. Tilastollinen selonteko niiden vaikutuksesta Suomen teollisuuteen. 1921.
II. Asuntolaskenta huhtikuun 25 p:nä 1919. 1921.
III. Tutkimus Suomen maataloustyöväen oloista palkkausvuonna 1919—1920. 1923.
IV. Tutkimus metsä- ja uittotyöntekijäin oloista keväällä 1921. 1923.
V. Elinkustannukset tilinpitokaudella 1920—21. 1925.
VI. Kieltolakirikokset 1/6 1919—31/5 1924. 1925.
VII. Kieltolakitiedustelu vuonna 1923. 1925.
VIII. Juopumuksesta pidätetyt henkilöt kaupungelissa vuonna 1923. 1925.
IX. Lastaus- ja purkamistyöntekijäin olot. 1928.
X. Tutkimus liikeapulaisten työ-, palkkaus- y. m. oloista vuonna 1925. 1929.
XI. Teknillisen henkilökunnan työ- ja palkkausolot vuonna 1929. 1933.
XII. Työtyöntekijättärien työ-, asunto- ja terveysolot. 1935.
XIII. Työläisnuorisotutkimus. 1935.
XIV. Elinkustannustutkimus vuodelta 1928.
A. Kaupunkien ja muiden asutuskeskusten tilinpitoperheet. 1936.
XV. Kutomateollisuuden työntekijäin olot vuonna 1929. 1936.

F. O. S. XXXII. Sociala specialundersökningar.

- I. Novemberstrejken år 1917 och upproret år 1918. En statistisk utredning angående deras inflytande på Finlands industrier. 1921.
II. Bostadsräkningen den 25 april 1919. 1921.
III. Undersökning angående arbetsförhållandena bland lantarbetarna under avlöningsåret 1919—1920. 1924.
IV. Undersökning angående arbetsförhållandena bland skogs- och flottningsarbetarna våren 1921. 1924.
V. Levnadskostnaderna under bokföringsperioden 1920—21. 1925.
VI. Brott mot förbudslagen 1/6 1919—31/5 1924. 1925.
VII. Förbudslagenquäten år 1923. 1925.
VIII. För fylleri anhängna personer i städerna år 1923. 1925.
IX. Lastnings- och lossningsarbetarnas levnadsförhållanden. 1928.
X. Undersökning rörande de affärsanställdas arbets-, avlönings- m. fl. förhållanden år 1925. 1929.
XI. Den tekniska personalens arbets- och avlöningsförhållanden år 1929. 1933.
XII. Nattarbeterskornas arbets-, bostads- och hälsoförhållanden. 1935.
XIII. Undersökning rörande arbetarungdomen. 1935.
XIV. Levnadskostnadsundersökningen år 1928.
A. Bokföringsfamiljerna i städer och övriga bosättningscentra. 1936.
XV. Levnadsförhållandena bland textilindustriarbetarna år 1929. 1936.

Sosialinen Aikakauskirja. — Social Tidskrift.

Sosialiministeriön julkaisema. — Utgiven av Socialministeriet.

Jatkoa julkaisuun: Työtilastollinen Aikakauslehti, Suomen Teollisuushallituksen julkaisema (vv. 1907—1917). — Fortsättning på publikationen: Arbetsstatistisk Tidskrift, utgiven av Industristyrelsen i Finland (åren 1907—1917).
Ilmestyy kuukausittain. — Utkommer månatligen.